

STORTINGET

Innst. 104 L

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 92 LS (2019–2020)

Innstilling fra justiskomiteen om Lov om finansavtaler (finansavtaleloven)

Til Stortinget

Sammendrag

Proposisjonens hovedinnhold

Justis- og beredskapsdepartementet legger i proposisjonen frem forslag til en ny lov om finansavtaler. Den nye loven vil erstatte lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag. Lovforslaget har bakgrunn i Justis- og beredskapsdepartementets høringsnotat 7. september 2017. Høringsfristen var 15. desember 2017.

I lovforslaget foreslås det regler til gjennomføring av de privatrettslige delene av tre nye direktiver i norsk rett: det reviderte betalingstjenestedirektivet ((EU) 2015/2366), betalingskontodirektivet (2014/92/EU) og boliglåndirektivet (2014/17/EU). Det foreslås også regler som skal sikre norsk gjennomføring av to delegerede kommisjonsforordninger og to gjennomføringsforordninger som er fastsatt med hjemmel i betalingskontodirektivet og boliglåndirektivet.

I proposisjonen bes det om Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutninger 8. mai 2019 (beslutning nr. 125/2019 og 130/2019) om innlemmelse i EØS-avtalen av boliglåndirektivet med tilhørende kommisjonsforordning. Det vises til egen proposisjon fra justiskomiteen om samtykkesaken.

I tillegg til gjennomføringen i norsk rett av de nevnte direktivene foreslås det en modernisering av finansavtaleloven blant annet ved en ny og mer oversiktlig

lovstruktur og en begrepsbruk som er lettere å forstå for kundene og ikke-profesjonelle brukere av loven. En forenkling av regelstrukturen legger også til rette for at tjenesteyterne kan oppfylle sine plikter mer effektivt ved at reglene i større grad er like for ulike finansielle tjenester. Det foreslås dessuten at loven i større grad gir uttrykk for rettsregler som i dag følger av ulovfestet kontraktsrett.

Et viktig formål med den nye loven er å sikre en god balanse i forholdet mellom tjenesteyteren og kunden. Dette tilsier etter departementets syn et styrket forbrukervern og en presisering av lovverket. Blant annet ser departementet behov for en tydeliggjøring av forbrukerens rettigheter og tjenesteyterens plikter. Som det fremgår av Finansmarkedsmeldingen 2020 (Meld. St. 22 (2019–2020)), er det særtrekk ved finansmarkedene som gjør det nødvendig å ta særlig hensyn til ikke-profesjonelle kunder. Finansforetakene har vesentlig mer kunnskap enn forbrukerne om tjenestene som tilbys, og det kan være vanskelig for forbrukerne å oppdage interesseremotsetninger mellom tjenesteyter og kunde. Det samme kan antas i noe mer varierende grad å gjelde også for andre tjenestetilbydere, som finansielle rådgivere og kredittyttere som ikke er finansforetak. Forbrukeren kan ha dårlige forutsetninger for å vurdere risiko, kostnader og avkastningspotensial for en del finansielle tjenester, og det kan være lite rom for «prøving og feiling». Noen beslutninger, som opptak av lån til kjøp av bolig og valg av pensjonsprodukt, tas få ganger i livet og kan få stor betydning for privatøkonomien.

Departementet ser i den forbindelse også behov for en strengere regulering av markedet for forbrukslån. Forbrukslån har vært i sterk vekst de siste årene, og regjeringen har innført og arbeider med flere tiltak for å få dette markedet til å fungere bedre. I proposisjonen fore-

slås det kontraktsrettslige regler som kan være viktige bidrag på dette området.

Lovforslaget er inndelt i syv kapitler. Kapittel 1 til 3 og kapittel 7 har et generelt virkeområde, mens kapittel 4, 5 og 6 regulerer henholdsvis kontoavtaler og betalingstjenester, kredittavtaler og kausjon.

Bakgrunnen for lovforslaget

I forslaget til ny finansavtalelov foreslås det regler til gjennomføring av tre nye direktiver i norsk rett: det reviderte betalingstjenestedirektivet ((EU) 2015/2366), betalingskontodirektivet (2014/92/EU) og boliglåndirektivet (2014/17/EU). Lovforslaget legger dessuten til rette for gjennomføring i forskrift av til sammen fire delegerte rettsakter som er fastsatt av EU-kommisjonen i medhold av boliglåndirektivet og betalingskontodirektivet.

De nevnte direktivene og de delegerte rettsaktene er foreløpig ikke inntatt i EØS-avtalen. I proposisjonen bes det om Stortingets samtykke til EØS-komiteens beslutninger 8. mai 2019 (beslutning nr. 125/2019 og 130/2019) om innlemmelse i EØS-avtalen av boliglåndirektivet med tilhørende kommisjonsforordning, jf. egen innstilling fra justiskomiteen. EØS-komiteen har foreløpig ikke truffet beslutning om innlemmelse av betalingskontodirektivet og det reviderte betalingstjenestedirektivet med kommisjonsforordninger, men når slike beslutninger foreligger, tas det sikte på å fremme en proposisjon med forslag om Stortingets samtykke til innlemmelse i EØS-avtalen også av disse direktivene.

Lovforslaget gjelder i hovedsak det man i norsk rett vil omtale som «de privatrettslige» delene av direktivene. De delene av betalingstjenestedirektivet som har et mer offentligrettslig preg, er gjennomført i norsk rett ved endringer i betalingssystemloven og finansforetaksloven (jf. endringslov 23. november 2018 nr. 87). Finansdepartementet arbeider for tiden med gjennomføring av regler av offentligrettslig karakter i blant annet betalingskontodirektivet og boliglåndirektivet.

Gjeldende finansavtalelov gjennomfører fra før privatrettslige regler i det første betalingstjenestedirektivet (2007/64/EF), som oppheves ved det reviderte betalingstjenestedirektivet, og forbrukerkredittdirektivet (2008/48/EF). Regler i gjeldende finansavtalelov til gjennomføring av forbrukerkredittdirektivet videreføres i lovforslaget. Departementet foreslår dessuten at angrettlovens regler om opplysningsplikt, avtalebekreftelse og angrerett for fjernsalg og salg utenom faste forretningslokaler av finansielle tjenester (angrerettloven kapittel 7 og 8) flyttes til den nye finansavtaleloven og forsikringsavtaleloven. Lovforslaget innebærer etter dette en delvis gjennomføring i norsk rett også av direktiv 2002/65/EF om fjernsalg av finansielle tenester til forbrukere.

Lovforslaget innebærer etter dette en (delvis) gjennomføring i norsk rett av følgende direktiver:

- det reviderte betalingstjenestedirektivet ((EU) 2015/2366), ofte forkortet «PSD 2»
- betalingskontodirektivet (2014/92/EU), ofte forkortet «PAD»
- boliglåndirektivet (2014/17/EU), ofte forkortet «MCD»
- forbrukerkredittdirektivet (2008/48/EF), ofte forkortet «CCD»
- direktiv om fjernsalg av finansielle tenester til forbrukere (2002/65/EF), i proposisjonen også omtalt som «fjernsalgsdirektivet».

Finansavtaleloven inkorporerer for øvrig også EØS-forordning (EF) 924/2009 om betalinger på tvers av landegrensene i Felleskapet og EØS-forordning 260/2012 om tekniske og forretningsmessige krav til kredittoverføringer og direkte debiteringer i euro. Dessuten gjennomfører loven enkeltelementer fra flere EØS-direktiver, blant annet forbrukerrettighetsdirektivet (2011/83/EU).

Samtykke til EØS-komiteens beslutninger om innlemmelse i EØS-avtalen av boliglåndirektivet med tilhørende delegert kommisjonsforordning

Som det fremgår av omtalen foran, bes det i proposisjonen om samtykke til EØS-komiteens beslutninger om innlemmelse i EØS-avtalen av boliglåndirektivet med tilhørende delegert kommisjonsforordning. Det vises til egen innstilling fra justiskomiteen om samtykkesaken og omtale i kapittel 3 i proposisjonen.

Virkeområdet – hvilke avtaler loven skal gjelde for

I proposisjonens kapittel 4 behandles spørsmål knyttet til virkeområdet for loven. Departementet foreslår i likhet med forslaget i høringsnotatet at lovens virkeområde som et utgangspunkt avgrenses ut fra avtaletypen, og ikke institusjonen. Det følger av § 1-1 første ledd i lovforslaget at loven gir regler om «finansavtaler». Når det gjelder det nærmere innholdet i begrepene «finansavtale», «finansiell tjeneste» og «finansoppdrag», må det tas høyde for at lovforslaget skal gjennomføre flere EØS-direktiver i norsk rett samt inkorporere EØS-forordninger. Lovforslagets virkeområde må derfor minst dekke et virkeområde som er tilstrekkelig for gjennomføringen av EØS-reglene.

Det foreslås at finansavtaleloven i utgangspunktet skal gjelde for finansavtaler uavhengig av hvem som er tjenesteyter, tilsvarende andre kontraktslover. Dette vil si at i motsetning til etter gjeldende lov vil det ikke være et vilkår at tjenesteyteren har konsesjon for å bli omfattet av lovens regler. Dessuten vil alle finansielle tjenester som et utgangspunkt være omfattet av lovforslaget, noe som blant annet innebærer at avtaler om investerings-

tjenester og avtaler om individuelle pensjonstjenester omfattes av de generelle reglene i kapittel 3. Dette er en endring i forhold til gjeldende lov.

Spørsmålet om hvilke avtaler og hvilke parter loven skal gjelde for, har nær sammenheng med spørsmålet om adgangen til å fravike lovens bestemmelser ved avtale. I likhet med gjeldende lov foreslås det i § 1-9 at loven ikke skal kunne fravikes ved avtale til skade for en forbruker. Det vil imidlertid være adgang til å gi forbrukerkunder mer fordelaktige vilkår. Når kunden ikke er forbruker, foreslås det et utgangspunkt om at reglene skal kunne fravikes ved avtale. Det foreslås likevel noen unntak fra dette utgangspunktet: Unntakene som følger av gjeldende lov, foreslås videreført. Videre må det gjøres enkelte unntak som følge av forpliktelser etter EØS-direktivene. Dessuten mener departementet at det er enkelte atferdsregler som samfunnet har en åpenbar interesse av at følges i alle avtaleforhold, uavhengig av hva avtalepartene selv måtte ønske. Det foreslås etter dette at kravet til god forretningsskikk og faglig forsvarlig opptreden, forbudet mot ågerrenter og plikten til å foreta kredittvurdering ikke skal kunne fravikes til ulempe for noen kunder, med andre ord heller ikke i næringsforhold.

Videre foreslås det at enkelte av lovens regler skal gjelde bare for forbrukere. Reglene om angrerett (lovforslaget §§ 3-41 flg.) bør som i dag gjelde bare for forbrukere. Det samme foreslås for retten til et standardisert gebyrpropplysnings skjema etter § 3-33. Videre foreslås det blant annet at reglene om kontobytte og bistand ved åpning av konto i andre EØS-stater i §§ 4-34 flg., avslagsplikten ved negativ kredittvurdering etter § 5-4 og retten til konvertering mv. for valutalån etter § 5-12 kun skal gjelde for forbrukere. Dette innebærer at for næringsdrivende kunder må tilsvarende regler eventuelt avtales.

I lovforslagets kapittel 3 er det gitt generelle regler om finansielle tjenester. Med finansielle tjenester menes alle banktjenester, kreditttjenester, betalingstjenester og alle tjenester som gjelder investering og individuelle pensjoner. Forsikringstjenester skal etter forslaget fortsatt være regulert av forsikringsavtaleloven.

Reglene i kapittel 3 gjelder ulike tjenester avhengig av om kunden er forbruker eller ikke. Når kunden er forbruker, kommer kapittel 3 til anvendelse ved alle banktjenester, kreditttjenester og betalingstjenester – også de som for øvrig ikke er regulert i lovforslaget kapittel 4 til 6. For næringsdrivende kunder innebærer sammenhengen med lovforslagets alminnelige virkeområde i §§ 1-1 til 1-3 for det første at disse reglene bare vil få anvendelse for avtaler – herunder finansoppdrag – dersom avtalen også er nærmere regulert i lovforslaget kapittel 4 til 6, jf. nærmere om disse kapitlene nedenfor. For det andre må den aktuelle tjenesten leveres av virk-

somhet som etter regler i finansforetaksloven har meldeplikt eller konsesjonsplikt.

Betalingsoppgjør

Reglene om betalingsoppgjør tar først og fremst sikte på å regulere når betalingsoppjøret rettslig sett er korrekt. Særlig to problemstillinger er sentrale: hvilke betalingsmidler som kan eller skal benyttes, og tid og sted for betalingen.

Betalingsoppgjør kan også aktualisere andre problemstillinger som valutaomveksling, gebyr for bruk av et bestemt betalingsinstrument og fordeling av gebyrer.

Løsningen på disse spørsmålene må primært søkes i hva som er fastsatt mellom partene ved avtale, etablert praksis eller annen bindende sedvane. Enkelte regler om betalingsoppgjør er imidlertid (delvis) ufravikelige, for eksempel ved at loven ikke ved avtale kan fravikes til skade for forbrukeren.

I kapittel 2 i lovforslaget foreslås regler om betalingsoppgjør mellom en betaler og en betalingsmottaker, enkelte særlige regler om overdragelse av pengekrav og regler om tilbakebetaling av kredittbeløp. Reglene innebærer i hovedsak en videreføring av gjeldende lov og til dels også en kodifisering av alminnelige pengekravs rettslige prinsipper. De nevnte reglene gjelder uavhengig av hvem som er betaler, og hvem som er betalingsmottaker.

Departementet foreslår i samsvar med høringsnotatet i det vesentlige en videreføring av reglene om betalingsoppgjør. Gjeldende § 38 om oppgjørsmåte er foreslått videreført i § 2-1 i lovforslaget, gjeldende § 39 om tid og sted for betaling foreslås videreført i § 2-2, og gjeldende § 39 a om veksling foreslås videreført i § 2-3.

Når det gjelder nåværende § 38 om oppgjørsmåte, vil departementet likevel bemerke at det synes å være behov for en nærmere vurdering av denne bestemmelsen, og da særlig tredje ledd om forbrukeres rett til kontantoppgjør hos betalingsmottakeren. Siden vedtaket av finansavtaleloven i 1999 har det skjedd store forandringer når det gjelder tilgangen til ulike betalingsløsninger og måter avtaler inngås på. Utgangspunktet bør fortsatt være at forbrukere skal ha rett til å betale med kontanter, og det synes også å være behov for å styrke denne retten i visse situasjoner. Samtidig må det erkjennes at i lys av den teknologiske utviklingen kan en rett til å betale med kontanter ikke gjelde uten unntak. For eksempel er det lite praktisk med kontant betaling ved handel på internett. Hvor langt retten til kontant betaling bør gå, og hvilke unntak som bør gjelde, er det derfor behov for å se nærmere på. Departementet vil komme tilbake til dette på et senere tidspunkt.

Overdragelse av pengekrav (kreditorskifte)

Overdragelse av et pengekrav fra en kreditor til en ny kreditor omtales som kreditorskifte. Et kreditorskifte

innebærer at en ny kreditor overtar den avhendende kreditorens krav mot skyldneren. Et kreditorskifte skjer gjerne ved at avhendende kreditor og ervervende kreditor inngår en avtale om overdragelse av pengekravet, og det er disse som er parter i avtalen, ikke skyldneren.

Den ulovfestede hovedregelen i norsk rett er at avhendende kreditor kan overdra sitt krav til ervervende kreditor uten skyldnerens samtykke. Det er imidlertid noen unntak fra dette. Hovedregelen om at et skifte av kreditor kan skje uten skyldnerens samtykke, bygger på et synspunkt om at det er likegyldig for skyldneren hvem han eller hun betaler til.

Departementet mener at de gjeldende reglene om kreditorskifte gir uttrykk for en rimelig avveining mellom interessene til den opprinnelige kreditoren, den nye kreditoren og skyldneren. Departementet foreslår på denne bakgrunn med visse språklige endringer å videreføre de nåværende reglene i finansavtaleloven §§ 45, 55 og 58 i lovforslaget §§ 2-13 og 2-14. En endring sammenlignet med gjeldende lov er likevel at det i lovforslaget er inntatt en bestemmelse om at særskilt samtykke til overdragelse tidligst kan gis 30 dager før overdragelsen finner sted.

Tilbakebetaling av kredittbeløp

Ved avtale om kreditt oppstår spørsmålet om tidspunkt for tilbakebetaling. Den ulovfestede hovedregelen i norsk rett er at skyldneren plikter å betale kreditor når kreditor ber om det. I praksis avtales det riktignok som regel bestemte forfallstidspunkt for når kreditten skal tilbakebetales, og i slike tilfeller vil påkravsregelen ikke gjelde. Påkravsregelen er likevel den fravikelige hovedregelen for forfallstiden i norsk rett, og den må ikke avtales særskilt for å komme til anvendelse. Departementet foreslår å lovfeste dette utgangspunktet i lovforslaget § 2-9 annet ledd første punktum.

Det er videre et prinsipp i norsk rett at skyldneren har rett til å betale når som helst før forfallstiden, med mindre partene har avtalt noe annet. Departementet mener det vil være uheldig å fravike dette alminnelige prinsippet, og foreslår derfor å videreføre gjeldende § 53 første ledd. Det vises til § 2-9 annet ledd annet punktum i lovforslaget. I likhet med gjeldende lov følger det av lovforslaget at en avtale som bestemmer at skyldneren ikke skal ha rett til å gjøre opp kredittgjelden når som helst, ikke er bindende for en skyldner som er forbruker.

Også når det gjelder avtaler om fastrentekreditt, har en forbruker rett til å innfri lånet allerede straks etter inngåelsen av kredittavtalen. Avtaler som fastsetter noe annet, er ikke bindende for forbrukeren. Etter § 2-10 kan imidlertid partene avtale at førtidig tilbakebetaling av fastrentekreditt skal være betinget av at forbrukeren dekker kredittytters tap i bindingsperioden. Bestemmelsen skal hindre at risikoen for uheldig renteutvikling ensidig ligger på kreditor. Departementet mener at

§ 2-9 annet ledd og § 2-10 samlet sett innebærer en rimelig avveining av interessene til skyldneren og kreditor.

Betaling av spillgjeld mv.

I § 12 i lov 22. mai 1902 nr. 11 om den almindelige borgerlige Straffelovs Ikrafttræden er det gitt regler om gyldighet og inndrivning av gjeld knyttet til pengespill (nr. 1) og sedelighet (nr. 2).

Departementet foreslår i § 2-15 å videreføre prinsippet i nåværende § 12 nr. 1 første ledd og slår fast at ingen er forpliktet av et løfte om betaling som følge av spill eller veddemål. Departementet foreslår av pedagogiske grunner en presisering om at bestemmelsen ikke får anvendelse for spill som er uttrykkelig tillatt ved lov (jf. lov 28. august 1992 nr. 113 om pengespill mv. og lov 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier mv.).

§ 12 er den eneste gjenværende paragrafen i loven fra 1902. Siden det legges til grunn at det ikke er behov for å videreføre § 12 nr. 2, innebærer dette at § 12, og dermed straffelovens ikrafttredelseslov som sådan, kan oppheves.

Regress

Når noen betaler en annens pengeforpliktelse, kan betaleren ha krav på regress. Regress innebærer at den som har innfridd et pengekrav på vegne av en annen, har et tilsvarende pengekrav mot den som pengeforpliktelsen var rettet mot før betalingen fant sted. Det følger av alminnelige rettsgrunnsetninger at den som har dekket en annens forpliktelse, normalt og som utgangspunkt har et regresskrav i behold.

Departementet foreslår å kodifisere en alminnelig bestemmelse om regress i lovforslaget § 2-16. En kodifisering kan ha en opplysende funksjon særlig for forbrukere, som ikke nødvendigvis er oppmerksomme på de ulovfestede reglene om regress i norsk rett. Regressretten kan særlig være aktuell for samskyldnere som har felles ansvar for kreditt. En regressregel vil også være praktisk der en tjenesteyter dekker kundens tap selv om det er en annen tjenesteyter som har forårsaket tapet.

Tjenesteyterens alminnelige plikter

Direktivene gir flere føringer når det gjelder tjenesteyterens alminnelige plikter overfor kunden, herunder regler om opplysningsplikt og krav til opptreden i samsvar med god forretningskikk eller praksis.

Gjeldende finansavtalelov kapittel 1 inneholder ikke generelle krav til utførelsen av finansielle tjenester eller andre krav til tjenesteyterens opptreden. For de avtaletypene som faller inn under reguleringen i lovens påfølgende kapitler, er det imidlertid slått fast mer spesifiserte plikter.

Selv om det allerede etter gjeldende lovfestet og ulovfestet rett kan oppstilles krav til ærlig, redelig og

profesjonell opptreden fra tjenesteyterne, er det etter departementets syn gode grunner for å innta slike krav også i finansavtaleloven.

Departementet foreslår derfor i § 3-1 en alminnelig bestemmelse om tjenesteyterens plikter. I bestemmelsens første ledd slås det fast at for å ivareta kundenes interesser og markedets integritet på beste måte «skal tjenesteyteren på rimelig vis identifisere eventuelle egne interessekonflikter og skal opptre ærlig, redelig og profesjonelt». Videre stilles det krav om at tjenesteyteren «skal opptre faglig forsvarlig ut fra de plikter som gjelder for tjenesten, og det som ellers er avtalt». Flere av de overordnede pliktene som gjelder for tjenesteyteren ved levering av finansielle tjenester, har ikke bare som formål å ivareta avtalepartenes interesser i forbindelse med tjenesten, men skal også ivareta samfunnets interesser knyttet til et velfungerende marked for finansielle tjenester og forebygging av blant annet gjeldsproblemer, skatteunndragelse og terrorfinansiering. For å unngå at partene avtaler vilkår som vil stride mot de hensynene som ligger bak samfunnets regulering av finansielle tjenester, er det etter lovforslaget ikke adgang til å fravike bestemmelsen i § 3-1 første ledd, uavhengig av om kunden er forbruker eller ikke. Når kunden er næringsdrivende, vil partene imidlertid kunne fravike de kontraktsrettslige sanksjonene som det er foreslått regler om i lovforslaget.

I § 3-1 foreslås det for øvrig også krav til tjenesteyterens kommunikasjon med kunden og krav om at tilbudet til kunden ikke må innebære en usaklig forskjellsbehandling. Videre foreslås det en veiledningsplikt og at tjenesteyteren på rimelig vis skal forsikre seg om at kunden forstår de viktigste opplysningene og eventuelle advarsler som blir gitt til kunden om den aktuelle tjenesten. Alle tilbud og anbefalinger til kunden skal være basert på opplysninger om kundens ønsker og behov, herunder økonomiske situasjon når det er relevant. Bestemmelsen gir dessuten hjemmel for å oppstille krav om at tjenesteyteren og ansatte som gir råd om finansielle tjenester, må ha tilstrekkelige kunnskaper om sine plikter i forbindelse med slik rådgivning. Videre oppstilles det begrensninger for tjenesteyterens adgang til å kreve vederlag og gebyrer for oppfyllelsen av enkelte plikter etter loven eller forskrift.

Skriftlig dokument og elektronisk kommunikasjon

Departementet foreslår i lovforslaget § 3-2 en regel som i utgangspunktet vil innebære en generell adgang til å inngå avtaler og kommunisere elektronisk. Formålet med bestemmelsen er tredelt. For det første skal den sikre gjennomføringen av direktivenes krav til kommunikasjonsform. Et annet siktemål er klare og ensartede krav til kommunikasjonen – også for avtaler som faller utenfor direktivenes virkeområde. For det tredje tar be-

stemmelsen sikte på å innføre en mer tidsriktig regulering, idet de fleste finansavtaler inngås elektronisk i dag.

Når loven stiller krav om «skriftlig dokument», vil det etter lovforslaget kunne brukes papir eller et annet varig medium. Videre bygger lovforslaget på et såkalt «digitalt førstevalg». Det innebærer at tjenesteyteren kan kommunisere elektronisk med mottakeren uten forutgående samtykke om dette. Tungtveiende hensyn taler likevel for at mottakeren bør ha rett til å kreve at kommunikasjonen i stedet skal foregå på papir. Lovforslaget går derfor ut på at mottakeren har rett til å reservere seg mot elektronisk kommunikasjon, og for å sikre at reservasjonsmuligheten blir reell, foreslås det at mottakeren ved avtaleinngåelsen eller første elektroniske henvendelse skal få informasjon om muligheten for å reservere seg mot elektronisk kommunikasjon. En forbruker kan uansett alltid be om å få avtalevilkårene på papir, se lovforslaget § 3-9 fjerde ledd annet punktum.

I utgangspunktet bør det være tilstrekkelig for tjenesteyteren å gjøre innholdet i det som kommuniseres, tilgjengelig for mottakeren, for eksempel i kundens nettbank. Det foreslås imidlertid et krav om at kommunikasjonen må skje på en «betryggende måte», noe som vil innebære en rettslig skranke for det digitale førstevalget. Videre foreslås det at når loven stiller krav om at noen skal varsles, skal varselet eller en melding om varselet sendes direkte til kunden. For at digitalt førstevalg ikke skal utgjøre en ulempe for kunden og andre som etter loven skal kommunisere med tjenesteyteren, foreslås det dessuten at tjenesteyteren skal ha forsendelsesrisikoen for elektroniske meldinger mv. som inneholder et påbud. For meldinger med et innhold som det er av avgjørende betydning at mottakeren har kunnskap om, skal tjenesteyteren dessuten forsikre seg om at mottakeren kjenner til at meldingen er mottatt.

Bevisregler

I § 3-5 foreslår departementet en bestemmelse som innenfor lovens virkeområde regulerer sentrale bevisspørsmål.

Det er sjelden at et saksforhold blir fullstendig oppklart slik at det overhodet ikke eksisterer noen tvil om hva som har skjedd. Det reiser seg da et spørsmål om hvilken grad av sannsynlighet som kreves for at retten skal legge et bestemt faktum til grunn for sin avgjørelse, det vil si beviskravet. Bevisbyrden sikter derimot til hvem av partene saken skal løses i disfavør av der det er tvil om beviskravet er oppfylt. Utgangspunktet er at den som gjør gjeldende et krav, har bevisbyrden. Når beviskravet er sannsynlighetsovervekt, får bevisbyrden i prinsippet selvstendig betydning bare der hendelsesforløpet som kravet bygger på, fremstår like sannsynlig som at det finnes alternative hendelsesforløp. Da går avgjørelsen i disfavør av den som fremsatte kravet.

Bevisreglene kan ha vesentlig betydning for partenes muligheter til å få håndhevet de rettighetene og pliktene som reglene i finansavtaleloven og avtalen gir dem. Det foreslås derfor et prinsipp om at bevisbyrden for en faktisk omstendighet bæres av den parten som har best mulighet for og oppfordring til å sikre bevis for denne omstendigheten. Videre foreslås det at tjenesteyteren likevel alltid har bevisbyrden for at tjenesteyterens plikter etter lov og forskrift er oppfylt.

Finansoppdrag og finansiell rådgivning

Departementet foreslår en mer ensartet regulering av finansoppdrag i finansavtaleloven enn den man finner i gjeldende lov. Med finansoppdrag menes formidling av finansielle tjenester mellom en kunde og en tjenesteyter. Både kunden og tjenesteyteren kan være oppdragsgiver i en avtale om finansoppdrag. Finansmeglere, finansagenter og finansielle rådgivere hører med til den gruppen som ofte benevnes som «mellommenn».

Departementet foreslår at reguleringen av finansoppdrag i finansavtaleloven som et utgangspunkt skal følge lovforslagets alminnelige virkeområde, som blant annet innebærer at oppdragsavtalen som sådan anses som en finansiell tjeneste. Reglene vil etter dette ikke være begrenset til finansoppdrag som gjelder betalings-tjenester, kreditt eller kausjon, slik tilfellet er etter gjeldende lov. Det vises til angivelsen av virkeområdet for kapittel 3 i § 1-2 annet og sjette ledd, som videre må ses i sammenheng med definisjonene i § 1-3.

For tjenester som er omfattet av verdipapirhandelloven, foreslås det imidlertid å gjøre unntak blant annet for regler om kommunikasjon, behovsanalyse, forklaringsplikt og rådgivning i reguleringen av tjenesteyterens plikter i § 3-1 annet til femte ledd og unntak for de opplysningsplikter som etter lovforslaget skal gis utelukkende om finansoppdraget før avtaleinngåelsen etter § 3-38.

I § 3-57 stilles det krav om at finansmeglere på betryggende måte skal ivareta partenes interesser i samsvarende med god meglerskikk og ikke innrette seg eller oppføre på en måte som er egnet til å skape tvil om stillingen som uavhengig mellomledd.

I § 3-58 første ledd slås det fast at en finansagent ikke kan motta godtgjørelse fra andre enn sin oppdragsgiver for formidlingen av finansielle tjenester. For andre oppdragsforetak er adgangen til å motta vederlag fra tjenesteyteren begrenset på den måten at oppdragsforetaket i så fall må ha vurdert et flertall av de tilgjengelige finansielle tjenestene i markedet for den produktkategorien oppdraget gjelder. For oppdragsforetak som yter uavhengig finansiell rådgivning, er det foreslått særlige begrensninger. De kan ikke kreve vederlag fra andre enn sin oppdragsgiver, og de kan heller ikke påta seg et oppdrag dersom personlige eller økonomiske interesser kan komme i konflikt med oppdragsgiverens interesser

eller særskilt fastsatte krav til oppdraget eller til tjenesten som formidles.

Markedsføring

Kravene til markedsføringen av kreditt følger i dag både av de generelle reglene i markedsføringsloven og av de særlige reglene som følger av finansavtaleloven og forskrift. Departementet foreslår nå at regler med særlige krav til innholdet og fremgangsmåten ved markedsføring av kreditt samles i forskrift, jf. forskriftshjemmel i lovforslaget § 3-3 tredje ledd. Forslaget innebærer etter dette at reglene i nåværende § 46 første og annet ledd i finansavtaleloven flyttes til og videreføres i forskriften om markedsføring av kreditt.

Plikt til å gi opplysninger før avtaleinngåelsen

Departementet foreslår i lys av høringen og på bakgrunn av en dialog med aktører som representerer kundene og finansnæringen, at kravene til opplysninger som skal gis kunden før avtaleinngåelsen, fullt ut fremgår av loven.

Departementet foreslår at reglene om opplysningsplikt plasseres i lovens kapittel 3, som gjelder for alle avtaler lovforslaget omfatter. Det vises til lovforslaget §§ 3-22 og 3-39. I forlengelsen av dette mener departementet at det vil være hensiktsmessig at reglene om opplysningsplikt ved fjernsalg av finansielle tjenester i angrerettloven §§ 28 flg. flyttes til finansavtaleloven og forsikringsavtaleloven. Dette legger til rette for en bedre samordning av reglene og sikrer at hovedreglene om opplysningspliktene følger av samme lov som gir vilkår for avtalen generelt.

I lovforslaget kapittel IV forslås det en rekke regler om tjenesteyterens opplysningsplikt før avtaleinngåelsen, som for eksempel opplysninger om endringer av avtalen, kostnader, bruk av betalingstjenester, tvisteløsning og klageorgan.

For tjenester som gjelder investering og individuelle pensjoner, innebærer forslaget hovedsakelig en videreføring av angrerettlovens regler, og ikke en tilsvarende alminnelig opplysningsplikt som foreslås for de øvrige finansielle tjenestene.

Avtaleinngåelse og endring av avtalevilkår

Departementet foreslår i hovedsak å videreføre et krav om at avtalen må inngås skriftlig, jf. lovforslaget § 3-9 første ledd. Videre stilles det krav om signatur når kunden er forbruker. De nevnte bestemmelsene er teknologinøytrale. Departementet går inn for at det i den nye loven gis en regel om at tjenesteyteren generelt skal benytte en betryggende autentiseringsmetode for bekreftelse av avtaleinngåelsen. Et slikt krav bør gjelde uavhengig av hvilken kommunikasjonsform som er benyttet. Det følger etter dette av lovforslaget § 3-9 annet ledd bokstav b at tjenesteyteren ved avtaleinngåelsen skal påse at det blir benyttet en betryggende autentise-

ringsmetode for å bekrefte inngåelse av en avtale med kunden og med det angitte innholdet.

I § 3-12 første ledd slås det fast at opplysninger som skal gis kunden før avtaleinngåelsen, skal anses som en del av avtalen så langt de er relevante for den aktuelle finansielle tjenesten. Tjenesteyteren skal påse at vilkårene inntas i den skriftlige avtalen.

I §§ 3-13 flg. foreslås regler om endring av avtalevilkårene. I samsvar med alminnelige avtalerettslige regler kreves det i utgangspunktet samtykke fra begge parter for å endre en inngått avtale. At partene skal samtykke særskilt til enhver endring av avtalens vilkår, er imidlertid ikke så praktisk, og det foreslås derfor at partene skal kunne avtale at avtalen skal kunne endres ved passivt samtykke. For forbrukere skal det dessuten kunne avtales at senere endringer av avtalen skal kunne inngås uten signering. Det foreslås videre at dersom tjenesteyteren ønsker å foreslå endringer av avtalens vilkår om rentesatser, gebyrer eller andre kostnader, skal endringsforslaget være begrunnet. Endringer av rentesats og vekslingskurs skal kunne gjennomføres straks og uten varsel dersom dette følger av avtalen og endringen bygger på en referanserente eller en referansevekslingskurs.

Flere avtalemotparter i samme avtale mv.

Det er flere eksempler på finansielle avtaler som forutsetter flere parter enn én tjenesteyter og én kunde. Et eksempel kan være en depositumskonto som benyttes for å garantere en viss leiesum mellom en huseier og leieboeren, og som da har tre parter eller et samboerpar med en felles konto som disponeres i fellesskap.

Enkelte særlige spørsmål som reiser seg for avtaler med flere avtalemotparter i samme avtale, er nærmere behandlet i kapittel 17 i proposisjonen.

Ugyldig samtykke – ansvar ved misbruk av konto, betalingsinstrument og elektronisk signatur

I kapittel 18 i proposisjonen behandler departementet spørsmålet om hvem som skal bære tapet ved misbruk av konto og betalingsinstrument og ved misbruk av elektronisk signatur.

I likhet med gjeldende lov foreslås det at det i utgangspunktet er betalings-tjenesteyteren som er ansvarlig overfor kunden for tap som skyldes en ikke godkjent betalings-transaksjon. Kunden svarer imidlertid med en egenandel på inntil 450 kroner hvis tapet skyldes tap, tyveri eller uberettiget tilegnelse av et betalingsinstrument, men dette gjelder ikke hvis kunden ikke kunne ha oppdaget tapet, tyveriet eller den uberettigede tilegnelsen på forhånd, og heller ikke har opptrådt svikaktig.

Videre svarer kunden for hele tapet dersom tapet skyldes at kunden ved grov uaktsomhet har unnlatt å oppfylle sine plikter etter vilkårene for utstedelse og bruk av betalingsinstrumentet og den personlige sik-

kerhetsinformasjonen eller ikke har oppfylt sin varslingsplikt. Har betalingstransaksjonen skjedd ved bruk av et elektronisk betalingsinstrument, svarer kunden etter forslaget likevel bare med inntil 12 000 kroner. Kunden svarer for hele tapet dersom tapet skyldes forsettlig forhold på kundens side. Det slås samtidig fast at kunden ikke svarer for tap som blant annet skyldes betalings-tjenesteyteren selv. Med mindre kunden har opptrådt svikaktig, svarer kunden heller ikke for tap som oppstår etter at kunden har varslet om tap, tyveri eller uberettiget bruk mv., når tjenesteyteren ikke har tilrettelagt for varsling, eller når betalerens betalings-tjenesteyter ikke har krevd sterk kundeautentisering.

De nevnte reglene om misbruk av konto og betalingsinstrument innebærer med noen endringer en videreføring av § 35 i gjeldende lov. En nyhet i forhold til gjeldende lov er at det foreslås en regulering av ansvaret også ved misbruk av elektronisk signatur, for eksempel i et tilfelle der en elektronisk signatur brukes av en annen enn rette innehaver av den misbrukte elektroniske signaturen til å ta opp forbrukslån. Reglene om ansvar og egenandeler svarer i stor grad til de foreslåtte reglene om misbruk av konto og betalingsinstrument. Sammen med reglene om bevis, jf. foran, innebærer lovforslaget en sterkere beskyttelse av kunden ved misbruk av elektronisk signatur. På bakgrunn av de foreslåtte reglene om misbruk av elektronisk signatur foreslår departementet å oppheve forbudet mot elektronisk inngåelse av kausjonsavtale i forbrukerforhold i gjeldende § 61 første ledd annet punktum.

Angrerett

Angrerettloven og finansavtaleloven har regler om angrerett ved finansielle tjenester. Det skilles mellom angrerett ved kredittavtaler, angrerett ved fjernsalg samt angrerett utenom faste forretningslokaler. Departementet foreslår som nevnt at reglene om opplysningsplikt ved finansielle tjenester flyttes fra angrerettloven til finansavtaleloven og forsikringsavtaleloven. Det samme foreslås for reglene om angrerett.

I samsvar med gjeldende angrerettlov innebærer forslaget at en forbruker har angrerett ved inngåelse av enhver avtale om finansielle tjenester når avtalen inngås ved fjernsalg eller utenom tjenesteyterens faste forretningslokaler. Uavhengig av salgskanal eller salgssted foreslås det dessuten en styrket angrerett for forbrukere ved inngåelse av kredittavtale etter kapittel 5 i lovforslaget eller kausjonsavtale etter kapittel 6. Dette gjelder likevel ikke avtaler om boliglån.

For boliglån foreslås i stedet en regel om betenkningstid på syv dager hvor kredittilbudet er bindende for kredittakeren. Betenkningstiden er en rettighet for kunden, men ingen plikt. Kredittkunden kan derfor velge å akseptere tilbudet om boliglån når som helst innenfor betenkningstiden. Tilsvarende regler

foreslås for kausjon stilt av en forbruker som sikkerhet for boliglån.

Sperring av betalingsinstrument og kredittmulighet mv.

Sperring betyr i praksis at tjenesteyteren nekter videre bruk av, tilgang til eller levering av en avtalt tjeneste som kunden eller andre er berettiget til etter avtalen. I utgangspunktet vil det kunne være et avtalebrudd dersom tjenesteyteren for eksempel sperrer kundens avtalte tilgang til nettbanken. I samsvar med den alminnelige avtalefriheten i norsk rett kan imidlertid partene inngå avtale om at tjenesteyteren skal ha rett til å sperre tjenesten. Adgangen til å sperre et betalingsinstrument etter det reviderte betalingsinstrumentdirektivet eller en tidsbegrenset kredittmulighet etter forbrukerkredittdirektivet forutsetter nettopp at dette følger av avtalen. Direktivenes utgangspunkt synes derfor å være i samsvar hva som gjelder etter norsk rett ellers.

Regler om sperring av betalingsinstrument er inn tatt i § 4-45 i lovforslaget, mens regler om sperring av kredittmulighet er inn tatt i § 5-15. Bestemmelsene innebærer i det vesentlige en videreføring av gjeldende § 24 a annet til fjerde ledd og § 51 a tredje ledd.

Oppsigelse mv.

I kapittel 21 i proposisjonen behandles spørsmål knyttet til oppsigelse av kontoavtale og kredittavtale.

Adgangen til å heve avtalen retter seg mot motpartens mislighold av avtalen, mens oppsigelse er en ordinær måte å avslutte avtaleforholdet på uten at det må vises til et pliktbrudd fra den andre partens side. Heving av avtalen kan få betydning også for tjenester som allerede er levert, mens en oppsigelse vil få virkning bare fremover i tid. Dette kan igjen ha betydning for tilbakebetaling av gebyrer mv. Videre vil det ved oppsigelse gjerne gjelde en oppsigelsestid, og det vil kunne kreves gebyr.

Kunden vil etter forslaget til enhver tid kunne si opp en kontoavtale, med mindre det er avtalt en oppsigelsesfrist, som i forbrukerforhold ikke kan overstige én måned. I tillegg til et økonomisk oppgjør om forhåndsbetalte gebyrer foreslår departementet at kunden skal gis rett til å få utlevert eller få fortsatt tilgang til transaksjonshistorikken på kontoen. Det foreslås en rett både for kunden og betalingstjenesteyteren til å si opp også kontoavtaler det er avtalt bindingstid for, men ved oppsigelse i bindingstiden kan betalingstjenesteyteren kreve dekket tap, eventuelt et gebyr, som følge av kundens oppsigelse dersom dette følger av avtalen. Dersom betalingstjenesteyteren etter avtalen kan kreve dekning av tap eller gebyr, skal kunden godskrives gevinst som betalingstjenesteyteren eventuelt oppnår som følge av at tjenesteyteren sier opp avtalen i bindingsperioden.

Betalingstjenesteyteren må etter lovforslaget ha «saklig grunn» for å si opp kontoavtalen. Det er i forslaget angitt enkelte forhold som alltid skal kunne regnes som saklig grunn. Betalingstjenesteyteren kan med noen unntak avslutte kontoavtalen tidligst to måneder etter at kunden har blitt varslet i et skriftlig dokument om oppsigelsen og om begrunnelsen.

For kredittavtaler foreslår departementet en tilsvarende rett for kunden til å si opp avtalen som det som er foreslått for kontoavtaler. Kunden vil etter dette kunne si opp kredittavtalen til enhver tid, med mindre det er avtalt en oppsigelsesfrist, som i forbrukeravtaler ikke kan være lengre enn én måned. Når det gjelder kredittytters rett til å si opp en kredittavtale som er inngått på ubestemt tid, foreslås det et krav om «saklig grunn». I forbrukeravtaler skal kredittytters oppsigelsesfrist være minst to måneder. I kredittavtalen kan det for øvrig fastsettes at kredittytteren ikke skal kunne si opp avtalen i en bestemt tidsperiode der renter eller andre kredittkostnader ikke kan endres (fastrentekreditt).

I § 3-8 foreslås en ny bestemmelse om hvilke konsekvenser det vil kunne få for inngåtte kontrakter at tjenesteyteren blir underlagt en plikt til å avvike en avtale på grunnlag av regler utenfor finansavtaleloven eller på grunnlag av offentligrettslige vedtak eller rettsavgjørelser.

Generelt om misligholdssanksjoner ved tjenesteyterens pliktbrudd

Direktivene krever alle at medlemsstatene fastsetter sanksjoner som får anvendelse ved overtredelse av nasjonal lovgivning som gjennomfører direktivbestemmelsene.

Departementet foreslår i § 3-46 en bestemmelse som gir en oversikt over kundens og tjenesteyterens krav ved mislighold. En slik bestemmelse finnes ikke i gjeldende finansavtalelov og var heller ikke foreslått i høringsnotatet. Tilsvarende bestemmelser finnes imidlertid i flere kontraktslover som kjøpsloven og forbrukerkjøpsloven.

Tjenesteyterens forpliktelser i forbindelse med en avtale etter loven vil være nokså ulikeartede. Departementet foreslår derfor at det for kunden ikke gis generelle regler om andre misligholdssanksjoner enn heving og erstatning, jf. lovforslaget § 3-46 første ledd første punktum og §§ 3-48 og 3-49.

Lovforslaget utelukker heller ikke at andre misligholdssanksjoner enn heving og erstatning kan gjøres gjeldende i samsvar med alminnelige kontraktsregler.

I § 3-47 er det gitt regler om reklamasjon ved tjenesteyterens mislighold. Kunden skal etter denne bestemmelsen gi melding til tjenesteyteren om misligholdet innen rimelig tid etter at kunden oppdaget eller burde ha oppdaget misligholdet. Er kunden forbruker, kan fristen for å reklamere likevel aldri være kortere enn to

måneder fra det tidspunktet da kunden oppdaget misligholdet.

Heving

Departementet foreslår i § 3-48 at kunden kan heve avtalen ved vesentlig mislighold fra tjenesteyterens side. Dette er i samsvar med alminnelige kontraktsrettslige prinsipper. Hva som nærmere ligger i kravet om «vesentlig mislighold», må i samsvar med gjeldende ulovfestet rett om heving bero på en konkret vurdering av forhold knyttet til det aktuelle misligholdet. Heving medfører at partenes fremtidige plikter etter avtalen faller bort: Kunden er for eksempel ikke lenger forpliktet til å betale løpende gebyr for kontotjenester, og tjenesteyteren er ikke lenger forpliktet til å levere ytterligere kontotjenester. Dette prinsippet er slått fast i § 3-48 annet ledd. Videre følger det av bestemmelsens tredje ledd at hevingen skal utligne ytelsene som allerede er levert. Det må foretas et hevingsoppgjør, hvor partenes ytelser skal tilbakeføres.

Tjenesteyterens rett til å heve avtalen følger av §§ 3-51 og 3-52.

Tjenesteyteren kan heve avtalen ved vesentlig mislighold fra kundens side. Dersom kunden er forbruker, foreslås det at kunden skal gis 14 dager til å kunne rette forholdet for å unngå heving, jf. § 3-51 fjerde ledd. Ved tilbakeholdte eller forfalskede opplysninger vil imidlertid ikke retting kunne avhjelpe misligholdet, og heving vil inntreffe ved hevingserklæringen. Departementet foreslår en samlet regulering av tjenesteyterens hevingsadgang slik at lovforslaget vil gjelde generelt for avtaler som omfattes av den nye loven.

Erstatning

I kapittel 24 i proposisjonen behandles spørsmålet om kundens rett til erstatning i tilfeller der tjenesteyteren ikke har oppfylt sine plikter, og dette har forårsaket et økonomisk tap for kunden. Erstatningsregler kan bidra til at den som har de beste forutsetningene for å forebygge et skadetilfelle, får et økonomisk incentiv til å forebygge skader. Dette vil også samfunnet være tjent med.

Høyesterett har flere ganger slått fast et strengt ansvar for brudd på plikter ved ytelse av finansielle tjenester. Et slikt ansvar kan begrunnes med at tjenesteyteren har bedre mulighet til å pulverisere tapet som pliktbruddet forårsaker, eventuelt ved å tegne ansvarsforsikring. Kundens muligheter til å forebygge, pulverisere tap eller forsikre seg mot risikoen er derimot ofte nær ikke-eksisterende. I tillegg kommer at tjenestene ofte krever spesialisert sakkunnskap, noe som medfører en betydelig skjevhet i styrkeforholdet mellom kunden og den profesjonelle tjenesteyteren. Gjeldende finansavtalelov har enkelte spredte og til dels uklare bestemmelser om erstatningsansvar. For øvrig vil spørsmål om an-

svar bero på alminnelige erstatningsrettslige regler, som innenfor finansavtalelovens virkeområde i hovedsak er ulovfestet. Etter dagens lov kan det derfor fremstå som uklart hva som gjelder utenfor de nevnte særtilfellene, og man kan feilaktig kunne komme til å tro at det ikke gjelder noen ansvarsregler.

Departementet foreslår derfor i § 3-49 en erstatningsregel med et generelt virkeområde. Etter departementets oppfatning vil en slik generell erstatningsregel ha en rettsavklarende funksjon. Den foreslåtte bestemmelsen kodifiserer gjeldende ulovfestet rett, det vil si at de prinsipper som er kommet til uttrykk i Høyesteretts praksis, fremgår av loven. Bestemmelsen går etter dette ut på at tjenesteyteren er ansvarlig for kundens økonomiske tap som følge av at tjenesteyteren ikke har oppfylt sine plikter etter § 3-1 første ledd, og som tjenesteyteren med rimelighet kunne forutse som en mulig følge av pliktbruddet. I § 3-50 slås det likevel fast at tjenesteyteren ikke kan holdes ansvarlig for økonomisk tap som er forårsaket av usedvanlige omstendigheter utenfor sin kontroll, og som tjenesteyteren ikke med rimelighet kunne forutse eller unngå følgene av. Det samme gjelder tap som er forårsaket av at tjenesteyteren er bundet av andre forpliktelser i eller i medhold av lov. Det foreslås dessuten at ansvaret skal kunne lempes i tråd med gjeldende regler i skadeserstatningsloven.

Videre foreslås det å tydeliggjøre ansvaret ved bruk av underleverandører og ansvaret for tjenesteytere som ikke iverksetter rimelige tiltak for å forhindre at kundene blir utsatt for svindel ved at noen uten avtale utgir seg for å representere eller for å være tjenesteyteren. Lovforslaget innebærer at kundene langt på vei gis rett til å søke erstatning av tjenesteyteren, selvstendige oppdragsforetak og underleverandører som etter avtale skal bidra til å oppfylle tjenesteyterens plikter. Dette kan være særlig praktisk der kunden ønsker å rette kravet mot tjenesteyterens representant i det norske markedet.

Klagebehandling og tilsyn

I kapittel 25 i proposisjonen behandles spørsmål knyttet til klagebehandling og tilsyn. Departementet foreslår regler om klagebehandling i § 3-53. Departementet mener at avtalefrihet kan bidra til å sikre nødvendig fleksibilitet i relasjon til kunder som ikke er forbrukere, og foreslår derfor at lovforslaget § 3-53 annet og tredje ledd gjøres fravikelig i næringsforhold utenfor direktivets anvendelsesområde.

Det foreslås at tjenesteyteren skal ha passende og effektive rutiner for behandling av klager og krav fra kundene. Det foreslås også visse saksbehandlingsregler, blant annet at klager og krav fra kunder skal besvares i et skriftlig dokument, og at når tjenesteyteren avslår en forespørsel om en finansiell ytelse, skal kunden informeres om avslaget og avslaget skal begrunnes.

Videre foreslås det en videreføring av finansavtaleloven § 4 om behandling av tvister i klageorgan, som gir grunnlaget for den lovforankrede godkjenningen av Finansklagenemndas virksomhet som ikke direkte er omfattet av virkeområdet til lov 17. juni 2016 nr. 29 om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker fordi kunden ikke er forbruker. Erfaringen med Finansklagenemnda, som er det eneste klageorganet som er godkjent etter reglene i finansavtaleloven, viser at nemnda bidrar til enklere og mer effektiv tvisteløsning innenfor finanssektoren. Nemndsbehandling vil ofte kunne gjennomføres med mindre ressursbruk enn det som er mulig ved domstolsbehandling, og departementet foreslår derfor å videreføre gjeldende regler i finansavtaleloven med enkelte språklige endringer, jf. § 3-54.

Det foreslås dessuten en bestemmelse som slår fast at Forbrukertilsynet og Markedsrådet ut fra hensyn til forbrukere skal føre tilsyn med at finansavtalelovens regler følges av en næringsdrivende tjenesteyter, og en forskriftshjemmel som blant annet gir mulighet til å regulere forholdet til Finanstilsynets tilsynsvirksomhet.

Kundens rett til kontoavtale og betalingstjenester

Kapittel 4 i lovforslaget gjelder kontoavtaler og betalingstjenester og kundens rett til kontoavtale og betalingstjenester behandles i proposisjonen kapittel 26.

I § 4-1 foreslås det at en betalingstjenesteyter ikke uten saklig grunn kan avslå å yte betalingstjenester på vanlige vilkår. Dette er en videreføring av gjeldende rett. Tjenesteyteren skal etter forslaget likevel ikke være forpliktet til å levere tjenester utenfor EØS. Videre vil tjenesteyteren kunne avvise kunder som følge av regler i hvitvaskingsloven eller andre regler gitt i eller i medhold av lov. For forbrukere foreslås det dessuten et forbud mot produktbinding, det vil si at det ikke kan settes som særskilt vilkår for avtale om betalingskonto at kunden samtidig må inngå avtale om andre ytelser.

Samtykke til betalingstjenester

I kapittel 27 i proposisjonen behandles reglene om samtykke til betalingstjenester. Departementet mener det kan være situasjoner hvor det er uklart for forbrukeren om samtykke er gitt, eventuelt om det gjelder krav om særskilt samtykke. På denne bakgrunn fremstår det som hensiktsmessig at regler om samtykke i tilknytning til konto og betalingstjenester samles i finansavtaleloven.

I § 4-2 i lovforslaget slås det fast at en betalingstransaksjon anses som godkjent bare dersom betaleren har gitt sitt samtykke til at betalingstransaksjonen gjennomføres. I § 4-3 er det gitt regler om direktebelastningsfullmakter, og i § 4-4 er det gitt regler om faste betalingsoppdrag. Det foreslås også at reglene om samtykke til dekningsbekreftelse, som i dag fremgår av forskrift, inntas i loven, jf. § 4-8.

I § 4-10 foreslås en ny bestemmelse om adgangen til å reservere beløp på betalerens konto. Dette er aktuelt i tilfeller der beløpet som skal betales, ikke er nøyaktig kjent på det tidspunktet betaleren godkjenner og gir samtykke til betalingstransaksjonen, for eksempel når det reserveres et beløp som sikkerhet for betaling av et hotellopphold. Den foreslåtte bestemmelsen går blant annet ut på at betaleren må gi samtykke til betalingstransaksjonen og beløpet som reserveres.

Frist for mottak og kansellering av betalingsoppdrag

I kapittel 28 i proposisjonen behandles reglene om mottak av betalingsoppdrag, avvisning av betalingsoppdrag og kansellering av betalingsoppdrag. Lovforslaget innebærer i det vesentlige en videreføring av reglene i gjeldende lov. Terminologien i lovforslaget er imidlertid noe endret sammenlignet med gjeldende lov og direktivet.

Overføringstid og renteberegning

I § 4-11 er det foreslått regler om overføringstid etter at betalingstjenesteyteren har mottatt et betalingsoppdrag. Innenlandske betalingstransaksjoner i norske kroner skal etter forslaget og i samsvar med gjeldende lov, godskrives betalingsmottakerens betalingstjenesteyter senest samme virkedag som betalingsoppdraget ble mottatt. Løsningen innebærer dermed fortsatt «0-float-rente» for slike transaksjoner, med unntak for papirbaserte transaksjoner, som giro som leveres i skranke eller sendes betalingstjenesteyteren med post.

Tilbakeholdsrett og motregning

Betalingstjenesteyterens adgang til å utøve tilbakeholdsrett eller foreta motregning i innestående på mottakerens konto eller i betalingsmidler som betalingstjenesteyteren skal benytte til å gjennomføre et betalingsoppdrag, er behandlet i kapittel 30 i proposisjonen. Det foreslås i det vesentlige en videreføring av gjeldende lov.

Gebyrer

Kapittel 31 i proposisjonen omhandler gebyrer. Når det gjelder opplysningsplikt om gebyrer før avtaleinngåelsen, foreslås det en plikt for tjenesteyteren til å ha opplysninger om tjenesteyterens alminnelige vilkår enkelt tilgjengelig på sine nettsider og i salgslokaler. På forespørsel skal en forbruker få utlevert vilkårene på papir.

I § 3-1 foreslås det at tjenesteyteren ikke kan kreve særskilt vederlag for oppfyllelse av opplysningsplikter og varslingsplikter. I § 4-21 er det foreslått regler om vederlag og gebyrer for konto og betalingstjenester. Det følger av bestemmelsen at betalingstjenesteyteren ikke kan fremsette krav om gebyr eller annet vederlag ut over det som er avtalt med kunden. Det er videre gitt regler om forhold det ikke kan kreves gebyr for.

Etter § 4-20 har betalingstjenesteyteren plikt til minst én gang i året å gi kunder som er forbrukere, en oversikt over alle påløpte gebyrer. I § 5-10 er det gitt regler om vederlag og gebyrer i forbindelse med kredittavtaler. Det følger også av denne bestemmelsen at det ikke kan fremsettes krav om gebyr eller annet vederlag ut over det som er avtalt, og det er presisert hva det ikke kan kreves gebyr eller vederlag for.

Fullmaktjenester

Kontobetalinger kan skje ved bruk av en betalingsfullmaktjeneste, som er en betalingsløsning levert av en tredjepart, og som i korthet går ut på at leverandøren av betalingsløsningen ber betalerens bank om å gjennomføre en betalingsstransaksjon for å overføre beløpet til betalingsmottakerens konto. Leverandøren av betalingsløsningen benevnes i det reviderte betalingstjenestedirektivet som «yter av betalingsinitieringstjenester». I proposisjonen brukes «betalingsfullmektig».

Ved å benytte seg av kontoopplysningstjenester lar kunden opplysningsfullmektigen, det vil for eksempel si en applikasjonstjeneste på telefonen, logge seg inn i kundens nettbankløsning for å hente ut de konto- og transaksjonsopplysningene som tjenesten benytter. Opplysningsfullmektigen kan være en selvstendig tredjepart eller en betalingstjenesteyter som kunden har betalingskonto hos, men som leverer kontoopplysningstjenester for betalingskontoer kunden har også hos andre tjenesteytere.

Både betalingsfullmektigen og opplysningsfullmektigen regnes etter dette som betalingstjenesteytere. Det gjør også foretaket som forvalter og tilbyr den kontoen betalingsfullmektigen og opplysningsfullmektigen bruker for levering av sine tjenester.

Departementet foreslår i kapittel 32 i proposisjonen at reglene om betalingsfullmaktjenester og kontoinformasjonstjenester i forskrift 18. februar 2019 nr. 135 om betalingstjenester videreføres i den nye finansavtaleloven, se blant annet § 4-14, § 4-16, § 4-17, § 4-18 og § 4-28 femte ledd i lovforslaget.

Kontobytte

Departementet fremhever i proposisjonen at det bør være enkelt å bytte bankforbindelse, både for at forbrukerne skal kunne dra nytte av de mest fordelaktige tilbudene, og for å styrke konkurransen i markedet.

Det foreslås regler om kontobytte i lovforslaget §§ 4-34 til 4-41. Kontobytte er en finansiell tjeneste som tilbys i forbindelse med flytting av et kontoforhold fra en betalingstjenesteyter til en annen. Lovforslaget innebærer at forbrukere enkelt vil kunne bytte tilbyder av betalingskonto. En enklere bytteprosess vil kunne styrke konkurransen mellom bankene og føre til bedre og rimeligere tjenester for forbrukeren.

Departementet foreslår at reglene om kontobytte kun skal gjelde for kunder som er forbrukere.

Forklaringsplikt, kredittvurdering og avslagsplikt

I lovforslaget kapittel 5 er det gitt regler om avtaler om kreditt. Departementet foreslår i §§ 5-1 til 5-5 regler om kredittytters forklaringsplikt, kredittvurderingsplikt og avslagsplikt overfor kredittkunder. § 5-1 om forklaringsplikt og § 5-4 om avslagsplikt gjelder bare overfor kunder som er forbrukere.

Lovforslagets § 5-1 om forklaringsplikt skal sikre at forbrukeren får tilstrekkelige forklaringer slik at han eller hun settes i stand til å vurdere om den foreslåtte kredittavtalen passer for sine ønsker og behov. Kredittytteren skal «i rimelig omfang» forsikre seg om at forklaringene er tilstrekkelige for kunden. Etter § 5-2 skal kredittytteren før det inngås en kredittavtale også foreta en «grundig vurdering av kundens kredittevene», og etter § 5-4 kan kredittytteren inngå en kredittavtale med en forbruker bare hvis det på grunnlag av kredittvurderingen «er sannsynlig at kunden har tilstrekkelig kredittevene til å oppfylle forpliktelsene på den måten som kreves etter de tilbudte vilkårene». Denne avslagsplikten avløser frarådingsplikten etter gjeldende lov.

Det foreslås dessuten et skjerpet ansvar for tjenesteyteren som ikke har overholdt kredittvurderings- og avslagsplikten i forbrukerforhold, ved at tjenesteyteren ikke kan gjøre gjeldende den tapsbegrensningsplikten som kunden ellers ville ha etter § 3-49 fjerde ledd. Der det delvis er gitt mer kreditt enn hva en forsvarlig kredittvurdering tilsier, kan kunden forpliktelser lempes så langt det er rimelig.

Valutalån

Departementet foreslår en ny bestemmelse om valutalån i § 5-12 som skal gjelde uavhengig av om kreditten er et boliglån eller en annen form for kreditt. De hensyn som tilsier at kunden gis beskyttelse mot risikoen ved valutalån, gjør seg gjeldende uavhengig av om kreditten er sikret med pant i fast eiendom eller ikke. Som valutalån regnes etter lovforslaget § 1-7 niende ledd kredittavtaler der kundens inntekt og formue er i en valuta som er forskjellig fra den valutaen som er angitt i kredittavtalen, og kredittavtaler der valutaen i den EØS-staten som kunden er bosatt i, er forskjellig fra den valutaen som er angitt i kredittavtalen.

Bestemmelsen gir forbrukere en beskyttelse mot risikoen ved valutalån ved regler om en konverteringsrett i forbrukerforhold og en plikt til å varsle kunden ved større svingninger i vekslingskursen.

Kredittavtaler med flere skyldnere

Den alminnelige regelen i norsk rett er at når flere er skyldnere i fellesskap etter avtale, svarer de én for alle og alle for én, med mindre det er særlige holdpunkter for at

en annen løsning er avtalt. Utgangspunktet er det prinsipale solidaransvaret, hvor kreditor kan kreve hele kravet tilbakebetalt fra hvem som helst av samskyldnerne.

Det kan etter departementets syn være hensiktsmessig med en regulering i loven av enkelte spørsmål knyttet til kredittavtaler med to eller flere samskyldnere og hvor minst én av kredittkundene er forbruker. Det vises til lovforslaget §§ 5-16 til 5-21. Reglene er i hovedsak sammenfallende med tilsvarende regler som gjelder for kausjonsavtaler.

Kausjonsavtaler

Lovforslaget kapittel 6 gjelder kausjonsavtaler. Disse reglene er nærmere behandlet i kapittel 37 i proposisjonen. Det foreslås i hovedsak en videreføring av reglene i gjeldende lov. Det foreslås likevel nye regler om forklaringsplikt, kredittvurderingsplikt og avslagsplikt for avtaler om kausjon, jf. § 6-1, tilsvarende reglene som foreslås for kredittavtaler. En nyhet ved lovforslaget er også at kausjonsavtaler skal kunne inngås elektronisk.

Økonomiske og administrative konsekvenser

I kapittel 38 behandles lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser.

Det vises til proposisjonen på dette punktet.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Martin Henriksen, lederen Lene Vågslid og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Ingunn Foss, Peter Frølich og Frida Melvær, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Kjell-Børge Freiberg, fra Senterpartiet, Jan Bøhler og Jenny Klinge, fra Sosialistisk Venstreparti, Petter Eide, og fra Venstre, Solveig Schytz, ønsker en ny finansavtalelov velkommen. Et av lovens formål er å sikre en god balansegang mellom tjenesteyter og kunden, noe som i dagens situasjon tilsier et styrket forbrukervern sammenliknet med nåværende lovgivning. Samtidig er det viktig at reguleringen ikke stanser innovasjon i næringen og legger for høye kostnader på tjenesteyteren, fordi slike kostnader ofte legges over på kunden i form av høyere priser.

Komiteen viser til at det i loven foreslås innført enklere ordbruk slik at loven skal bli lettere å lese for vanlige folk. Denne endringen av terminologi støttes av komiteen.

Komiteen viser videre til at loven innebærer delvis innføring av fem EU-direktiv som gjelder finansnæringen. Det reviderte betalingsgjestedirektivet (PSD 2) har som formål å modernisere regelverket i tråd med utviklingen i markedet, åpne opp for nyskaping på området og fremme sikrere betalingsløsninger. Betalings-

kontodirektivet (PAD) har som hovedformål å sikre at kunder enklere kan sammenlikne gebyrer på ulike betalingskontoer og enklere kan bytte betalingskonto. Boliglåndirektivet (MCD) tar sikte på å styrke forbrukernes beskyttelse i forbindelse med opptak av boliglån og gi forbrukere bedre mulighet til å sammenlikne boliglån. I tillegg innføres deler av fjernsalgsdirektivet og forbrukerkredittdirektivet (CCD).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, ønsker en ny finansavtalelov velkommen. Lovforslaget legger opp til en omfattende og nødvendig revisjon av finansavtaleloven, som i hovedsak vil gi norske forbrukere et bedre vern innenfor finansielle tjenester enn de har i dag. Dagens avtaleverk som regulerer forholdet mellom forbrukere og finansinstitusjoner, er i mange henseender til forbrukernes ugunst og gir et for svakt rettslig vern til forbrukerne.

Flertallet viser til at i et stadig mer komplekst, lettere tilgjengelig og digitalisert marked, spesielt for lån, er det avgjørende at vi har tydelige reguleringer som sikrer låntager og tjenesteyter, men også bidrar til å begrense volumet av låneopptak på usikret kreditt.

Flertallet mener at mangel på god regulering av dette markedet bidrar til å skape gjeldsfeller og økonomisk krise for mange personer, og også deres nærmeste familiemedlemmer.

Derfor er flertallet fornøyd med, i likhet med Forbrukerrådet, at lovforslaget fremmer en avslagsplikt overfor forbrukere hvor det er usikkerhet om betalings-evne. Flertallet vil også støtte et forbud mot markedsføring av kreditt i sosiale medier på internett. Flertallet er også tilfreds med at ofre for ID-svindel i sterkere grad blir beskyttet gjennom dette lovforslaget. I dag er svindel et utbredt problem, og ofte ender ofrene opp med å betale på lån de ikke har tatt opp.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at dagens lovverk for finansavtaler er gammelt og har behov for fornyelse. Det aktuelle området som loven regulerer, er komplisert og krever et høyt presisjonsnivå, og enkeltbestemmelser kan ha store administrative og økonomiske konsekvenser. Forslaget til ny finansavtalelov tar også opp i seg fem EU-direktiv og har en helt annen struktur og innretning enn dagens finansavtalelov. Disse medlemmer viser til at høringsforslaget ble utarbeidet internt i departementet uten bruk av lovutvalg eller arbeidsgrupper, slik utredningsinstruksen krever. Lovforslaget er også betydelig omarbeidet etter høringen høsten 2017. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at departementene følger utredningsinstruksen og de retningslinjer som foreligger hva gjelder lovarbeid. Det er ikke ønskelig at det i ettertid kan skapes usikkerhet

rundt hvorvidt det har vært foretatt tilstrekkelig god og grundig saksbehandling i utarbeidelsen av så store, omfattende og kompliserte lover som her behandles. Disse medlemmer presiserer viktigheten av at dette etterleves i fremtidige lovprosesser.

Disse medlemmer viser til at flere høringsinstanser har påpekt at lovforslaget inneholder uklare definisjoner, samt begrepsbruk og bestemmelser med tve-tydig rekkevidde og konsekvenser. Disse medlemmer vil understreke at dersom det oppstår stor usikkerhet rundt lovgivers og lovens intensjoner, vil dette åpne for en rekke juridiske uklarheter og unødvendige tvister. Disse medlemmer anser dette som uheldig.

Digitalisering

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at gode digitale løsninger vil sikre både mer brukervennlige og effektive løsninger og være et konkurransefortrinn for Norge. Dette gjelder både i privat og offentlig sektor, og ikke minst i samarbeidet mellom de to. Det er store gevinster å hente ved å forsere denne utviklingen. Disse medlemmer viser til at finansnæringen er ledende på denne digitaliseringen. Disse medlemmer mener det er viktig at regjeringen har en helhetlig tilnærming til digitalisering, og at man sikrer at en ny regulering konsekvensutredes også ut fra hvorvidt denne bidrar til å støtte eller hindre den ønskede digitaliseringen i Norge. Disse medlemmer viser til at flere høringsinstanser har påpekt manglende konsekvensutredninger i deler av lovutkastet, og mener dette er en svakhet ved lovforslaget. Disse medlemmer anmoder departementet om å ivareta slike hensyn ved utarbeidelsen av senere lovforslag.

Disse medlemmer viser til at såkalt digitalt førstevalg er viktig å implementere i regelverk for å forsere den digitale utviklingen. Disse medlemmer viser videre til at det er til dels ulik forståelse av forutsetningene for digitalt førstevalg i ulike deler av regelverket, og mener det ville vært en fordel med ensartet praktisering av digitalt førstevalg uavhengig av sektor eller lovgivning. Disse medlemmer viser til eForvaltningsforskriften, som kunne egne seg som retningsgivende i denne sammenheng.

Ansvar for misbruk av elektronisk signatur

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at forslaget til ny lov om finansavtaler regulerer ansvaret for tap ved misbruk av elektronisk signatur. Disse medlemmer anerkjenner behovet for dette. Disse medlemmer peker imidlertid på at elektronisk signatur som sådan ikke er en finansiell tjeneste som bør reguleres i finansavtaleloven. Disse medlemmer mener det er behov for en bredere gjennomgang av ansvarsforhold knyttet til bruk av elektronisk ID og elektronisk signatur, og vil derfor be om at de-

partementet på et senere tidspunkt kommer tilbake til Stortinget med forslag til fornyet regulering av dette i tilknytning til lov om elektroniske tillitstjenester.

Disse medlemmer slutter seg til at det bør fremkomme et tydelig ansvar for utsteder for å tilrettelegge for at misbruk ved elektronisk signatur unngås. Imidlertid understreker disse medlemmer at det er viktig at reglene på dette området også gir innehaveren av elektronisk signatur et reelt insentiv til å sikre sine personlige passord mot å bli misbrukt. Disse medlemmer mener at denne balansen ikke i tilstrekkelig grad er ivarettatt i proposisjonen, og mener egenandelene på kr 450 og kr 12 000 er for lave til å gi et slikt insentiv. Disse medlemmer mener at egenandelene må være proporsjonale med den potensielle risikoen det innebærer å dele den elektroniske signaturen sin med andre.

Disse medlemmer ser ikke behovet for «kvalifisert sannsynlighetsovervekt» for å bevise at en forbruker har samtykket til elektronisk avtaleinngåelse eller for å bevise forsett eller svik. Disse medlemmer viser til at flere av sakene om misbruk av elektronisk signatur skjer mellom nærstående, og disse medlemmer har forståelse for at det vil være vanskelig å bevise hva som skjer innenfor husets fire vegger.

Faktureringskort

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det i forslaget til ny finansavtalelov foreslås å sidestille kredittkort og faktureringskort. Disse medlemmer mener at dersom forslaget skulle bli vedtatt, vil det ha store, negative konsekvenser for tilbydere av faktureringskort i det norske markedet. Dette kom også tydelig frem under justiskomiteens høring den 17. september 2020. Disse medlemmer viser til at Norge er det eneste EØS-landet som nå foreslår å behandle faktureringskort på samme måte som kredittkort eller usikrede lån, og mener at saken også må ses i sammenheng med Finansdepartementets behandling av sak om ny utlånsforskrift, som er på høring med frist den 10. november 2020.

Disse medlemmer mener det er en rekke momenter og krav i departementets forslag til ny finansavtalelov som det ikke gir mening å tillegge et faktureringskort, samt forslag som vil gjøre det tilnærmet umulig å tilby faktureringskort i Norge. Disse medlemmer viser til at det eksempelvis er foreslått endringer i §§ 3-34 og 3-35 som krever at det skal gis opplysninger om tilgjengelig kredittbeløp og effektiv rente, som etter disse medlemmers syn ikke vil gi mening, all den tid et faktureringskort ikke medfører rentebærende kreditt.

Disse medlemmer viser videre til at faktureringskort også er eksplisitt unntatt i forskrift om ansvarlig utlånspraksis for forbrukslån, på bakgrunn av at et

slikt kort ikke medfører den samme risikoen for opparbeidelse av gjeld som et kredittkort. Forslaget til ny finansavtalelov vil imidlertid medføre at tilbydere av faktureringskort enten vil måtte endre sin forretningsmodell til å tilby ordinære kredittkort, eller legge ned sin virksomhet. Disse medlemmer understreker at dette uansett i siste instans vil medføre mindre konkurranse og et dårligere tilbud på markedet for forbrukerkreditt.

Disse medlemmer viser til at et faktureringskort innebærer at det gjennomføres en grundig kredittsjekk før utstedelse, men til forskjell fra et kredittkort løper det ikke renteutgifter, og fakturaen må betales i sin helhet hver måned. Dersom ikke fakturaen blir betalt, sendes ordinær purring, og saken vil eventuelt senere gå til ordinær inkasso. Det påløper således ikke renter, men følger vanlig prosedyre for fakturaer. Disse medlemmer understreker at faktureringskort baserer seg på en trepartsmodell, der det aktuelle selskap utsteder kort direkte til norske forbrukere og bedrifter, erverver handelssteder der kortet kan brukes og håndterer betalingen selv. Den aktuelle tilbyder opererer således ikke som en bank, men som en betalingsinstitusjon som kun håndterer betalinger. Disse medlemmer understreker at dette utgjør en betydelig forskjell fra kredittkort, og er sterkt kritiske til at faktureringskort i departementets forslag til ny finansavtalelov har blitt ansett tilnærmet identisk med kredittkort.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendringer som utvider muligheten for at faktureringskort som produkt kan tilbys i Norge.»

Kap. 4 Virkeområdet

Komiteen støtter at virkeområdet til loven i utgangspunktet skal avgrenses ut ifra avtaletype, og ikke hvilken type institusjon som er omfattet av loven, slik dagens finansavtalelov er oppbygd. Denne endringen vil være i tråd med det som er vanlig i kontraktslovgivning.

Komiteen noterer at tjenester knyttet til investeringer og individuelle pensjonstjenester for første gang omfattes av finansavtaleloven.

Komiteen støtter skillet som loven gjør mellom forbrukere og næringsdrivende. Dersom en kunde er forbruker og dermed trenger økt beskyttelse etter loven, vil flere av bestemmelsene gjelde, og det vil i utgangspunktet ikke være mulighet for avtalepartene til å inngå avtaler som gir forbrukeren dårligere beskyttelse enn lovens bestemmelser.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre merker seg at direktiv 2002/65/EF om fjernsal av finansielle tenester til forbrukerartikkel 2 bokstav b definerer «finansiell teneste» som

«alle bank-, kreditt- og forsikringstjenester og tjenester i samband med individuelle pensjonar, investering eller betaling.»

Med unntak for forsikringstjenester har departementet foreslått at ny finansavtalelov skal omfatte de samme finansielle tjenester som inngår i denne definisjonen. Departementet viser til at for forsikringstjenester gjelder forsikringsavtaleloven. Disse medlemmer forstår også forslaget slik at det derfor er en tolking av de finansielle tjenestene i fjernsalgsdirektivet artikkel 2 bokstav b som blir avgjørende for hvilke tjenester som reguleres i finansavtaleloven, og at domstolene skal tolke finansielle tjenester i finansavtaleloven likt med de tilsvarende finansielle tjenester i direktivet. Disse medlemmer er samtidig oppmerksomme på at finansavtaleloven for øvrig vil få et videre virkeområde enn fjernsalgsdirektivet, siden finansavtaleloven også omfatter avtaler som inngås på annen måte enn ved fjernsalg og avtaler med kunder som ikke er forbrukere. Disse medlemmer ser at et slikt virkeområde er nødvendig dersom fjernsalgsdirektivet skal gjennomføres i finansavtaleloven, og merker seg at det nye virkeområdet i lovforslaget åpner for en felles regulering av finansielle tjenester i lovens kapittel 3. Disse medlemmer har merket seg at lovforslaget inneholder forslag som innebærer både en kodifisering av gjeldende ulovfestet rett og flere nye bestemmelser som skal få anvendelse på finansielle tjenester generelt – også ut over hva som kreves for å gjennomføre direktivene som gjennomføres i finansavtaleloven.

Disse medlemmer viser til at selv om det allerede følger motsetningsvis av definisjonen av «finansielle tjenester» i lovforslaget § 1-3 annet ledd at forsikringstjenester ikke omfattes, foreslår disse medlemmer å innta dette i § 1-1 første ledd et annet punktum for å gjøre leseren av loven oppmerksom på at forsikringstjenester er regulert i forsikringsavtaleloven.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«§ 1-1 første ledd skal lyde:

(1) Loven gjelder finansavtaler, jf. § 1-3, med mindre noe annet er fastsatt i eller i medhold av lov. For forsikringstjenester gjelder forsikringsavtaleloven.»

Kap. 5 Betalingsoppgjør

Komiteen støtter at forbrukerens rett til kontantoppgjør videreføres. Dette innebærer at utgangspunktet vil være at forbrukere har rett til å betale kontant ved betalingsoppgjør. Likevel krever nok den teknologiske ut-

viklingen at denne retten ikke kan gjelde uten unntak. For eksempel er det lite praktisk med kontant betaling ved handel på Internett. Departementet opplyser at de vil komme tilbake med en nærmere vurdering av hvor langt forbrukeres rett til kontant betaling strekker seg. En slik avklaring ser komiteen frem til.

Komiteen er enig i at eventuelle gebyrer for bruk av betalingsløsninger må opplyses om på forhånd. Det er også positivt at gebyrene som pålegges, ikke skal overstige den faktiske kostnaden knyttet til bruken av betalingsløsningen.

Kap. 6 Overdragelse av pengekrav (kreditorkifte)

Komiteen registrerer at gjeldende rett i hovedsak blir videreført i lovforslaget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, registrerer at hovedregelen om at et skifte av kreditor kan skje uten skyldnerens samtykke, bygger på et synspunkt om at det er likegyldig for skyldneren hvem han eller hun betaler til. Flertallet deler ikke departementets syn om at de gjeldende reglene om kreditorkifte alltid gir et uttrykk for en rimelig avveining mellom interessene til den opprinnelige kreditoren, den nye kreditoren og skyldneren for alle pengekrav.

Flertallet støtter i all hovedsak helheten og intensjonen i utkastet til ny finansavtalelov med å trygge rammene for privatkundene i finansmarkedet. Flertallet mener likevel at loven ikke går langt nok i å sikre en god balanse i forholdet mellom tjenesteyter og kunden, slik flere av høringsinstansene har spilt inn til komiteen.

Flertallet har fått flere henvendelser om at dagens ordning, hvor finansinstitusjoner har anledning til å selge forfalte eller misligholdte krav, utgjør et stort problem for mange personer med en sårbar økonomi. Flertallet mener det i den nye loven bør etableres et forbud mot denne praksisen uten et spesifikt samtykke fra skyldneren. Slike overdragelser gjøres i dag i ganske stort volum, og erfaring fra forskjellige aktører tilsier at ny kreditor ofte er mye mer aggressiv enn den opprinnelige kreditoren ville være. Dette fordi de kjøper et krav for en lavere sum, men med høy risiko og mulighet for meget god inntjening. Ved en innføring av et forbud mot slike overdragelser vil finansinstitusjonen som besitter kravet, allikevel kunne inndrive dette på vanlig måte gjennom inkasso, og faktisk som regel gjennom det samme selskapskonsernet som ellers ville kjøpt kravet. Forskjellen er at de i slike normale inkassotilfeller fungerer som en forhandler mellom finansinstitusjon og skyldner, og de får ofte til gode avtaler for begge parter. Hvis de derimot har kjøpt kravet, har de ikke noen insentiv til å drive gunstig forhandling. Flertallet vil

peke på at dette er spesielt uheldig for den sårbare forbruker.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag i tilknytning til § 2-13 om overdragelse av pengekrav:

«Stortinget ber regjeringen sikre at det innføres et krav til forhåndssamtykke fra skyldner iht. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav a, for overdragelse av forfalte eller misligholdte lån.»

Kap. 7 Tilbakebetaling av kredittbeløp

Komiteen støtter departementets forslag til regler om tilbakebetaling av kredittbeløp. Lovforslaget viderefører gjeldende rett, som bestemmer at kredittkunder har rett til å gjøre opp gjelden når som helst, uavhengig av hva som er betalingstidspunktene i kredittavtalen. Ved fastrentekreditt har forbrukeren også rett til å innfri lånet når som helst, men det kan på forhånd avtales at forbrukeren må dekke kredittytters tap i bindingsperioden. Dette er for å hindre at hele risikoen for uheldig renteutvikling ligger på kreditor.

Komiteen viser til at lovforslaget også innebærer en klargjøring av at kunden har sine innsigelser i behold overfor ny kreditor dersom lånet overdras til en annen kreditor. Dersom en kunde for eksempel har et gyldig krav om prisavslag mot selgeren på grunn av dårlig vare, vil dette kravet også kunne rettes mot den nye kreditoren dersom varen er solgt på kreditt og selgeren av varen har overdratt kravet til noen andre. Tidligere var det uklart om retten til innsigelse overfor ny kreditor også gjaldt noen typer motregning. Komiteen støtter at det nå er avklart at denne aktuelle motregningsretten er i behold, ved overdragelse av kredittkrav.

Komiteen merker seg at det i inkassosaker er et problem at skyldnerens innbetalinger ikke betaler ned på hovedstolen (det opprinnelige lånet), men at betalingen isteden betaler ned senere påløpte renter og gebyrer. At hovedstolen ikke nedbetales, fører til at kravet ikke blir nedbetalt og at ytterligere renter fortsetter å løpe. Lovforslaget innebærer en ny regel om at nedbetalingen skal avregnes mot det tidligst forfalte kravet etter kredittavtalen, med mindre skyldneren (betaleren) angir noe annet eller noe annet fremkommer av sammenhengen. Dermed kan ikke kreditoren fritt velge at nedbetalingen skal avregnes mot rentekostnadene istedenfor hovedkravet. Lovendringen vil gjøre at personer med gjeldsproblemer raskere kan få nedbetalt hovedkravet, slik at rentene på kravet ikke fortsetter å øke.

Komiteen støtter den nye regelen i § 2-9 tredje ledd som sørger for at skyldnerens avdrag som hovedregel avregnes mot det tidligst forfalte kravet etter kredittavtalen. Lovendringen adresserer situasjoner der kreditor velger å avregne delbetalinger mot senere påløpte renter istedenfor at hovedkravet blir nedbetalt. Dermed

fortsetter nye renter å påløpe slik at det blir vanskeligere for skyldner å få gjelden sin under kontroll. Den nye regelen vil sørge for at hovedkravet som regel blir nedbetalt først, slik at gjelden ikke fortsetter å øke.

Komiteen foreslår å endre ordlyden i bestemmelsen slik at det blir enda tydeligere at det kun er skyldneren selv som kan bestemme at avdrag eller annen delvis tilbakebetaling ikke skal avregnes mot det tidligst forfalte kravet etter kredittavtalen. Endringen er ikke ment å endre departementets forslag til regel.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«§ 2-9 tredje ledd skal lyde:

(3) Dersom skyldneren ved betaling av avdraget eller annen delvis tilbakebetaling ikke har angitt hvordan betalingen skal avregnes mot det utestående kravet, og det ikke fremkommer noe annet av sammenhengen, skal betalingen avregnes mot det tidligst forfalte kravet etter kredittavtalen.»

Kap. 8 Betaling av spillgjeld

Komiteen er positiv til at reglene om innkreving av spillgjeld flyttes fra straffelovens ikrafttredelseslov til finansavtaleloven, der bestemmelsen naturlig hører hjemme. Komiteen registrerer også den språklige oppdateringen som gjør loven mer tilgjengelig for brukerne av den. Reglene innebærer at en kreditor ikke kan kreve tilbakebetaling av gjeld dersom kreditor visste at lånet ble brukt til spill. Bestemmelsen vil i noen grad beskytte spillavhengige fra å opparbeide seg spillgjeld.

Kap. 9 Regress

Komiteen støtter departementets lovforslag, der den alminnelige ulovfestede regressregelen blir lovfestet.

Kap. 10 Tjenesteyterens alminnelige plikter

Komiteen mener at en lovfesting av tjenesteyters alminnelige plikter kan gi kundene en bedre oversikt over hvilke krav tilbyderer av tjenester må følge. Dette gjør det enklere for kundene å stille tjenesteyterne til ansvar dersom noen av pliktene brytes.

Komiteen viser til at det er flere grunner til at finansnæringen bør reguleres strengere enn andre næringer for å ivareta kundenes interesser. For eksempel selges det ofte kompliserte produkter der selgeren sitter på mer informasjon om produktene enn kundene.

Det er etter komiteens mening viktig at reguleringsene som gis, gjelder for et bredt spekter av finansielle tjenester, slik at markedet ikke begynner å selge mer av produkter som er mindre regulert. Flere av de overordnede pliktene i lovforslaget har ikke bare som formål å ivareta enkeltkunder, de skal også ivareta samfunnets interesse i et velfungerende finansielt marked, og blant annet forebygge gjeldsproblemer, skatteunndragelse og terrorfinansiering. Samfunnet har derfor en in-

teresse av at pliktene som pålegges, ikke kan fravikes ved avtale, selv for næringsdrivende. Lovforslaget åpner likevel opp for at næringsdrivende avtaleparter kan avtale seg bort fra mange av de privatrettslige sanksjonene som kan gjøres gjeldende – for eksempel erstatning og heving av kontrakt. Samtidig kan det offentlige gjøre gjeldende sanksjoner overfor næringsdrivende aktører som bryter pliktene som er oppstilt i lovforslaget.

Komiteen bemerker at de fleste plikter som oppstilles i lovforslaget, allerede er innarbeidet i bransjens «god skikk»-standard. Dette viser at pliktene som oppstilles, i hovedsak allerede er innarbeidet av bransjen.

Komiteen mener det også er viktig å påpeke at kundene har plikter som følger av den alminnelige lojalitetsplikten i kontraktsforhold. Lovforslaget innskrenker ikke tjenesteyterens rett til å gjøre misligholds sanksjoner gjeldende mot kunden eller andre avtalemotparter som opptrer illojalt mot tjenesteyteren. Det er også slik at en investor selv må bære risikoen for egne forventninger knyttet til avtalen, så lenge disse ikke er basert på villedende informasjon fra motparten.

Komiteen noterer seg også at det blant annet stilles krav til at tjenesteyter skal opptre ærlig, redelig og profesjonelt. Det er også et krav om at tjenesteyteren på rimelig vis skal identifisere egne interessekonflikter ved salg av produkter. Det er også et krav om at vilkårene i et tilbud ikke skal innebære en usaklig forskjellsbehandling av kunden, sammenliknet med vilkårene tjenesteyteren tilbyr tilsvarende kunder. Ber kunden for eksempel om et tilbud på boliglån, bør tilbudet være det beste som tjenesteyteren tilbyr tilsvarende kunder.

Komiteen viser til at det som følge av boliglåndirektivet artikkel 12 innføres et forbud mot koblingssalg knyttet til inngåelse av kredittavtaler. Tjenesteyter kan for eksempel ikke stille som vilkår for å gi et billig lån at kunden også må gjøre innskudd i banken til en lav innskuddsrente. Komiteen mener denne bestemmelsen vil beskytte kunder og sikre bedre konkurranse i markedet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at det kan være et behov for å regulere nærmere i forskrift hvilke produkter eller tjenester som gir kunden krav på rådgivning i form av personlige anbefalinger, individuelle forklaringer eller generelle opplysninger rettet til en ubestemt gruppe av kunder. Disse medlemmer vil samtidig peke på at det som et utgangspunkt bør være opp til tjenesteyteren selv å avgjøre om det gis personlig anbefaling eller ikke, dersom ikke annet er særskilt bestemt eller forutsatt. Etter disse medlemmers syn bør en eventuell forskriftsregulering søke å fjerne unødvendige forskjeller i valg av terminologi og hvilke krav som stilles til personlige anbefalinger, individuelle forklaringer og alminnelige vilkår som kommuniseres til

kundene. Det er viktig at finansnæringen også inviteres til å komme med innspill til slike reguleringer før en eventuell forskrift fastsettes.

Disse medlemmer viser for øvrig til sin merknad om avslagsplikt i kapittel 34.

Kap. 11 Skriftlig dokument og forsendelsesrisiko

Komiteen støtter at lovforslaget legger til rette for digitalisering, samtidig som kundene uten digitale kunnskaper beskyttes. Lovforslaget åpner for at tjenesteytere kan sende meldinger til kunden via digitale kanaler, uten at kunden i utgangspunktet har samtykket til dette. I de aller fleste tilfeller vil nok dette være uproblematisk, ettersom de fleste har tilgang til e-post, nettbank eller annen digital portal. Det er også mulig for kunder å reservere seg mot digital kommunikasjon – og denne muligheten skal tjenesteytere opplyse om ved avtaleinngåelse eller første elektroniske henvendelse.

Komiteen viser til at kunder som ikke gir et samtykke til elektronisk kommunikasjon, er spesielt vernet av lovforslaget. Dersom det sendes en digital melding som inneholder et påbud, vil påbudsvirkningene av meldingen ikke inntre før mottakeren har fått kjennskap til at meldingen er mottatt. I tillegg vil alle kunder – uavhengig av om de har samtykket til elektronisk kommunikasjon eller ikke – være spesielt beskyttet når det gjelder meldinger med et innhold som det er av avgjørende betydning for mottakeren å få kunnskap om. For slike meldinger må tjenesteytere forsikre seg om at mottakeren har fått kunnskap om at meldingen er mottatt, for eksempel ved å ha løsninger i nettbanken der banken kan se om meldingen er åpnet. Komiteen mener dette vil sikre at mer bruk av digitale kanaler ikke vil føre til at kundene går glipp av viktige beskjeder fra tjenesteytere.

Komiteen foreslår en endring av § 3-2 fjerde ledd slik at det for finansavtalelovens dokumentbegrep ikke skal gjelde et vilkår om at det er benyttet skrifttegn. Blant annet vil både lyd og video kunne brukes i dokumenter. Det er komiteens forståelse at dette ikke innebærer en realitetsendring, idet også departementet legger til grunn at «dokument» skal forstås i samsvar med direktivenes krav til «varig medium». I likhet med departementet mener komiteen at «dokument» språklig sett er et mer naturlig valg å benytte i lovteksten enn «varig medium».

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«§ 3-2 fjerde ledd skal lyde:

(4) Stilles det i denne loven krav om bruk av dokument, skal det brukes papir eller et annet varig medium som for mottakeren er egnet til å lagre informasjonen dokumentet inneholder, og som gir mulighet til uendret gjengivelse av den lagrede informasjonen for bruk i

et tidsrom som er tilstrekkelig for formålet. Med skriftlig menes at det er benyttet skrifttegn.»

Komiteen har videre merket seg at departementet antar at en SMS ikke vil oppfylle kravet til «dokument». Komiteen er på den ene siden enige med departementet i at en SMS vanligvis ikke har samme funksjon som papir ved inngåelse av avtaler. På den annen side vil en PDF eller annen fil sendt til kunden på SMS kunne oppfylle dokumentkravet. Som departementet også har gitt uttrykk for, vil den teknologiske utviklingen kunne endre på hva som anses som «dokument». Det bør derfor ikke utelukkes at enkelte former for SMS i dag også vil kunne tilfredsstille dokumentkravet. Rene tekstmeldinger sendt på SMS kan imidlertid ikke lagres i uendret form, f.eks. ved overføring til annen lesehet. I mange sammenhenger vil det være behov for å lagre opplysninger som er mottatt i lang tid, og rene tekstmeldinger er mindre egnet for dette formålet.

Kap. 12 Bevisregler

Komiteen er bekymret for at ofre for BankID-svindel ikke i tilstrekkelig grad blir beskyttet med dagens bevisregler. I saker der en svindler har brukt BankID-en til en annen for å ta opp lån i BankID-innehaverens navn, har domstolene i noen tilfeller automatisk lagt til grunn av det er BankID-innehaveren som har tatt opp lånet, fordi hennes BankID ble benyttet. En slik antagelse tar i for liten grad hensyn til at det er relativt enkelt å få tilgang til passord og finne kodebrikken til andre.

Komiteen støtter en skjerpelse av beviskravet i saker om eID-svindel, slik at det med større sannsynlighet må antas at kunden ble svindlet før kunden blir erstatningsansvarlig for tapet banken har blitt påført på grunn av svindelen. Lovforslaget innebærer blant annet at det skal gjelde et krav om kvalifisert sannsynlighetsovervekt for at det, til tross for hva kunden hevder, skal legges til grunn at det var kunden selv som utførte disposisjonen med betalingsinstrumentet eller signaturen, eller at kunden har samtykket til en tredjepersons bruk av sitt betalingsinstrument eller sin signatur.

Komiteen viser til at det i lovforslaget fastslås at bruken av en elektronisk signatur eller et betalingsinstrument ikke i seg selv skal anses som tilstrekkelig bevis for at kunden har gitt sin signatur, samtykket til en betalingstransaksjon eller ved grov egenskyld har brutt sine forpliktelser for håndtering og oppbevaring av elektroniske signaturfremstillingsdata eller betalingsinstrumentet. Dette støtter komiteen.

Kap. 13 Finansoppdrag og finansiell rådgivning

Komiteen støtter en mer ensartet regulering av mellommenn – de som formidler finansielle tjenester

mellom en kunde og en tjenesteyter – slik lovforslaget foreslår.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til sine merknader under kapittel 10.

Kap. 14 Markedsføring

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i gjeldende forskrift om markedsføring av kreditt forbyr markedsføring av kreditt ved dørsalg, jf. § 3. Flertallet mener det vil være hensiktsmessig å innta et tilsvarende forbud mot markedsføring av kreditt i sosiale medier på internett. Flertallet mener et slikt forbud på beste måte kan tydeliggjøres i en ny finansavtalelov. Det er hovedsakelig gjennom sosiale medier at usikret kreditt blir markedsført. Gjennom sosiale medier kan man i mye større grad enn tidligere spisse markedsføringsstrategier direkte mot sårbare mennesker som potensielt kan komme inn i varige gjeldsproblemer via slike tilbud. Flertallet trekker frem at sosiale medier er plattformer hvor svært unge mennesker og barn også er flittige aktører. Aktører i finanssektoren hevder at dette problemet er sterkt redusert i dag på grunn av økte krav til frarådingsplikten, men flertallet er ikke enige i at dette er en viktig begrunnelse for å unngå en kodifisering av et slikt forbud.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere behovet for et forbud mot markedsføring av usikret kreditt i sosiale medier, og komme tilbake til Stortinget med et lovforslag.»

Kap. 15 Plikt til å gi opplysninger før avtaleinngåelse

Komiteen er positiv til å samle alle regler om tjenesteyters plikter – som nå er fordelt over flere lover – til noen få bestemmelser i finansavtaleloven og forsikringsavtaleloven. Dette vil gjøre lovverket mer oversiktlig både for kunder og tjenesteytere.

Kap. 16 Avtaleinngåelse og endring av avtalevilkår

Komiteen mener det er viktig at det ved inngåelse av finansavtaler settes krav om at tjenesteyteren benytter en betryggende autentiseringsmetode for bekreftelse av avtaleinngåelsen. Metoden må blant annet være egnet til å identifisere kunden og sikre bevis for avtalens eksistens og innhold.

Komiteen viser for øvrig til beskrivelsen av bestemmelsene om endring av avtalevilkår i sammendraget foran i innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre bemerker at hoveddelen av avtalene om finansielle tjenester som i dag inngås med forbrukere, inngås elektronisk – som regel ved fjernsalg over internett. Det innebærer at det som et utgangspunkt er reglene i direktiv 2002/65/EF om finansielle tjenester til forbrukere som har fått en vesentlig større betydning enn den gang fjernsalg var ensbetydende med postordre. Disse medlemmer viser til at gjeldende regulering i angrerettloven i dag krever at det ved fjernsalg av finansielle tjenester til forbrukere skal gis en rekke opplysninger før avtaleinngåelsen. Opplysningene skal gis skriftlig til forbrukeren på et varig medium. Disse medlemmer støtter også forslaget om videreføring av en rett for forbrukeren til alltid å kunne be om å få utlevert avtalevilkårene skriftlig på papir. Noen tungtveiende grunner til at forbrukere som inngår avtale på annen måte enn ved fjernsalg ikke skal få samme rettigheter ved avtaleinngåelsen, synes fraværende. Disse medlemmer anser at forbrukere som inngår avtale i salgslokale, bør ha tilsvarende rettigheter, og er derfor også positive til departementets signaler om å forenkle blant annet opplysningsplikten ytterligere med sikte på at reglene for inngåelse av ulike finansielle tjenester som utgangspunkt bør være like, med unntak for krav som eventuelt bare retter seg til særlige forhold ved visse tjenester eller produkter. I et slikt arbeid bør hensyn til standardisering, digitalisering og uniforme avtalevilkår veie tungt av hensyn til tjenesteyterne, når slike hensyn ikke går på bekostning av forbrukerens behov ved avtaleinngåelsen.

Disse medlemmer antar at de ovennevnte tiltak kan gi mulighet for effektivisering, særlig i kombinasjon med forslaget til nye regler om skriftlig kommunikasjon. At tjenesteyteren ikke lenger må innhente samtykke for å kunne kommunisere elektronisk, kan gi effektiviseringsmuligheter. Tjenesteyteren bør likevel kunne fortsette å innhente samtykke til elektronisk kommunikasjon med samme rettsvirkning som i dag.

Signeringskrav

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre har merket seg at forslag til § 3-9 til § 3-15 og § 4-2 innebærer at det nå kan inngås avtale om flere ulike typer finansielle tjenester i samme avtaledokument. Eksempelvis kan det inngås avtale om konto med tilknyttet kredittkort i én og samme avtale. Disse medlemmer håper dette vil gjøre det enklere for tjenesteyterne å lage avtaler som kombinerer ulike produkter eller tjenester. For kunden vil det også være en fordel at det ikke kreves flere signaturer i forbindelse med produkter som for kunden oppfattes som én og samme avtale. Ved inngåelse av nye avtaler bør en forbruker kunne legge til grunn at denne først er bundet ved signering av avtaledokumentet.

Disse medlemmer har også merket seg at det nå fremkommer tydelig at det ikke alltid vil være krav om signering ved endring av eksisterende avtaler eller ved bruk av tjenester som dekkes av en innledende avtale, eksempelvis dersom nye funksjoner legges til en allerede eksisterende kontoavtale. Ved bruk av betalingstjenester i tilknytning til konto som er dekket av en tidligere signert kontoavtale, er det samtykke til betalingsstransaksjonen som i hovedsak vil skape avtalebinding. Hvordan samtykke gis, skal avtales mellom partene, og et samtykke kan i denne sammenheng derfor også gis på annen måte enn ved signering.

Disse medlemmer viser til at det kan være tvils-tilfeller hvor det er vanskelig å avgjøre om en tjeneste skal anses som ny avtale eller utvidelse av eksisterende. Et moment bør være hvor tyngende vilkårene er for kunden. Det bør kunne opprettes ny betalingskonto innenfor en rammeavtale om betalingskonto. Men ny sparekonto eller depositumkonto med uttaksbegrensinger bør signeres av en forbruker. Det samme gjelder eventuell bindingstid og andre vilkår som på avgjørende måte avviker fra de forpliktelsene kunden har i det eksisterende avtaleforholdet.

Passiv aksept

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre merker seg også at det nå åpnes for å avtale at avtalebinding kan skje ved passiv aksept av forslag til nye avtalevilkår også for andre avtaler enn kontoavtale og betalingstjenester som i dag. Det synes som en hensiktsmessig løsning som disse medlemmer kan støtte, fordi det samtidig skal gjelde regler som beskytter en forbruker ved uanmodet telefonsalg. Ved uanmodet telefonsalg er forbrukeren ikke bundet før forbrukeren har akseptert skriftlig.

Disse medlemmer viser til at det er et grunnleggende rettslig utgangspunkt at inngåtte avtaler skal holdes, og at endring av inngåtte avtaler bare skal skje når begge parter aksepterer. Disse medlemmer viser til at når kredittavtale inngås, er det urimelig med en praksis som innebærer at motparten skal kunne endre prisen for tjenesten uten at kunden har akseptert dette. På samme måte som boligselgeren ikke kan komme tre år etter salget og forlange en høyere pris av kjøperen, må det samme gjelde for rentevilkår. Disse medlemmer støtter derfor at kunden også må akseptere endringer av pris. En slik aksept kan gis ved passivitet. For flytende renteprodukter må kredittyster da ved avtaleinngåelsen innta objektive vilkår som beskriver forhold som gir rett til å endre renten i kundens disfavør. Det vil også føre til en større konkurranse om boliglånrenter, idet lokketilbud der banken gir rimelige renter for å lokke til seg kunder og så senere setter prisen vesentlig opp, nå ikke vil la seg gjøre uten samtykke. Større bruk av referanserenter eller avtale om påslag til sty-

ringsrenten som en objektiv prismodell vil gi bedre mulighet til å sammenligne ulike tilbud.

Disse medlemmer slutter seg også til de foreslåtte reglene som innebærer en annen regulering for elektroniske småpenger, enkeltstående betalingstjenester og kontoavtale for mindreårige i §§ 4-50 til 4-52, som blant annet innebærer andre krav i forbindelse med avtaleinngåelsen enn hva som for øvrig gjelder etter § 3-9 til § 3-15.

Barnevernets myndighet til å opprette konto for en mindreårig

Komiteen har blitt gjort oppmerksom på en feil i lovforslagets § 4-52 fjerde ledd. I lovforslagets § 4-52 fjerde ledd er det inntatt en forskriftshjemmel slik at det kan utformes regler for barnevernets kompetanse til å opprette konto for mindreårige som det er iverksatt tiltak for etter barnevernloven. Ettersom loven gir hjemmel for barnevernet til å opprette konto for mindreårige der det er iverksatt «hjelpetiltak» etter barnevernloven, kan bestemmelsen feilaktig tolkes slik at formuleringen ikke vil omfatte de tilfellene hvor barneverntjenesten har overtatt omsorgen for barnet, da hjelpetiltak (etter barnevernloven § 4-4) kun omfatter tiltak som barneverntjenesten setter inn mens foreldrene fortsatt har omsorgen for barnet. Etter en slik tolkning vil barn som er plassert i fosterhjem etter en omsorgsovertakelse, ikke omfattes av hjemmelen. Ettersom hjemmelen er ment å også omfatte barn som er plassert i fosterhjem etter en omsorgsovertakelse, foreslår komiteen en endring i bestemmelsens ordlyd.

Komiteen fremmer derfor følgende forslag:

«§ 4-52 fjerde ledd skal lyde:

(4) Kongen kan i forskrift gi regler om kompetanse for barnevernmyndigheten til å opprette konto for en mindreårig som det er iverksatt tiltak for etter barnevernloven, for midler som den mindreårige har rett til å disponere over etter reglene i vergemålsloven, herunder regler om kompetanse til å gi den mindreårige disposisjonsrett over slik konto selv om det ikke foreligger samtykke fra vergen.»

Kap. 17 Flere avtalemotparter i samme avtale

Komiteen har ingen merknader til dette kapittelet.

Kap. 18 Ugyldig samtykke – ansvar ved misbruk av konto, betalingsinstrument og elektronisk signatur

Komiteen er positiv til at lovforslaget innebærer en klarere regulering av den økonomiske ansvarsfordelingen ved misbruk av elektronisk signatur.

Komiteen vil bemerke at de siste årene har mange titalls – kanskje hundretalls – BankID-kunder opplevd å bli erstatningsansvarlige når noen svindler dem og tar opp lån i deres navn. Et typisk eksempel inne-

bærer at en ektefelle – som for eksempel har et spilleproblem – benytter seg av BankID-en til partneren for å ta opp et forbrukslån i partnerens navn. Dette er selv sagt ulovlig, og svindleren vil bli erstatningsansvarlig og eventuelt straffet. Dersom svindleren ikke betaler tilbake lånet, er det likevel vanlig at bankene krever at personen som er utsatt for svindelen, må betale tilbake lånet dersom offeret har oppbevart passord eller BankID på en uforsvarlig måte.

Komiteen viser til at i flere domsavgjørelser har offeret for svindelen blitt ansvarlig for bankens tap, fordi vedkommende for eksempel har lagt BankID-brikken lett tilgjengelig for partneren eller ikke har skjult passordet sitt godt nok. Dette har domstolene regnet som uaktsomhet eller grov uaktsomhet, og dermed vil offeret for svindelen bli erstatningsansvarlig. Dette har ført til at ofre må betale forbruksbanker enorme summer for lån de ikke selv har tatt opp og heller ikke visste om. I lovforslaget forsøker man å klargjøre reglene og styrke svindelofres stilling.

Komiteen viser til at man i lovforslaget innfører grenser for hvor mye en BankID-innehaver som er blitt svindlet, maksimalt må dekke av bankens tap. Dersom BankID-innehaveren ikke kunne hindre misbruket, vil ikke BankID-innehaveren betale noe. Dersom innehaveren kunne forhindre misbruket av BankID-en, settes egenandelen til 450 kroner. Dersom BankID-innehaveren har handlet grovt uaktsomt, settes svindelofferets egenandel til 12 000 kroner. Forslaget vil føre til at dagens praksis i domstolene, der bankens tap ofte blir veltet over på svindelofferet, ikke vil fortsette. Nå som bankene i større grad må dekke tapet selv, vil det også føre til at bankene får et incentiv til å sette opp sikrere løsninger som forhindrer svindelforsøk.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre merker seg noe av kritikken som lovforslaget §§ 3-19, 3-20 og 3-21 har mottatt. Knyttet til § 3-19 og § 3-21 er kritikken hovedsakelig at lovforslaget åpner for tolkningstvil om hva noen av reglene faktisk betyr. Knyttet til § 3-20 ønsker disse medlemmer å presisere at «forsett» må forstås på samme måte som etter ellers gjeldende regler. Flere situasjoner der elektronisk signatur blir misbrukt, vil dermed dekkes av egenandelstaket som nå innføres. Dessuten foreslås endringer av § 3-19 tredje og § 3-20 første ledd for å vise at egenandelene som rettighetshaveren vernes av, ikke er noe vedkommende må kreve, men heller en begrensning i hvor mye av finansinstitusjonens tap som kan flyttes over på kunden.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«§ 3-19 tredje ledd skal lyde:

(3) Rettighetshaveren taper sin rett til ansvarsbegrensning etter § 3-20 dersom rettighetshaveren ikke

varsler om misbruk av elektroniske signaturfremstillingsdata uten ugrunnet opphold etter å ha fått kjennskap til misbruket. Det samme gjelder dersom rettighetshaveren ikke har varslet om misbruk senest 13 måneder etter at rettighetshaveren måtte forstå at et misbruk har funnet sted. Retten til ansvarsbegrensning tapes likevel først 13 måneder etter at rettighetshaveren ble kjent med misbruket, dersom tjenesteyteren har unnlatt å gi rettighetshaveren transaksjonsopplysninger eller annen relevant informasjon hvor transaksjon eller avtale som misbruket har ledet til, fremgår, og som etter loven her skal gis til tjenesteyterens kunder.»

Merknad til ordlyden i § 3-19 første ledd annet punktum

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre bemerker at ordlyden i første ledd annet punktum tilsier at bruksvilkår av typen «må kun brukes når du er alene i rommet», «du er selv ansvarlig for å kontrollere at et kamera ikke fanger opp at du taster inn din personlig kode» e.l. ikke vil være forholdsmessige ut fra den forventede bruk og bruksfrekvens av de elektroniske signaturfremstillingsdataene i tilknytning til avtaler om finansielle tjenester. Det vises i denne sammenheng til Høyesteretts avgjørelse i HR-2020-2021-A, hvor det gis uttrykk for at spørsmålet er om rettighetshaveren har «tatt alle rimelige forholdsregler for å beskytte sin bank-ID, herunder brikken».

Merknad til ordlyden i § 3-19 tredje ledd annet og tredje punktum

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre vil bemerke at det som utgangspunkt er tjenesteyterens ansvar å forsikre seg om at denne har inngått avtale med rette vedkommende. Disse medlemmer kan derfor, som et utgangspunkt, slutte seg til departementets forslag om at en handleplikt for rettighetshaveren først oppstår når rettighetshaveren blir kjent med at misbruk av de elektroniske signaturfremstillingsdataene har funnet sted. I motsetning til etter departementets forslag legger imidlertid disse medlemmer til grunn at en slik handleplikt også bør foreligge der rettighetshaveren måtte kjenne til at et misbruk har funnet sted, jf. forslag til § 3-19 tredje ledd annet punktum. Denne handleplikten kan etter disse medlemmers syn likevel ikke gjøres gjeldende til ulempe for rettighetshaveren i tilfeller der tjenesteyteren ikke har oppfylt sine plikter etter loven eller avtalen, jf. tredje punktum.

Disse medlemmer viser til følgende eksempel: Dersom en mor oppdager at datteren har misbrukt hennes elektroniske signaturfremstillingsdata og tatt opp et forbrukslån på 10 000 kroner hos kreditttøyer A, kan det være at moren velger å ikke varsle om misbruket fordi hun ikke ønsker at datteren skal få anmerkning om svindel på vandelsattester som følge av en politianmel-

delse (fra kredittyster A). Moren velger heller å dekke tapet selv, vel vitende om at hun dermed ikke kan gjøre krav på ansvarsbegrensningen. En tid senere viser det seg at datteren har tatt opp enda et lån som moren ikke kjente til. Denne kreditten er tatt opp hos kredittyster B, som er en annen tjenesteyter enn den som moren fra tidligere var kjent med at det forelå et misbruk overfor (kredittyster A). Kredittyster B vil trolig hevde at moren ikke kan gjøre ansvarsbegrensning gjeldende, siden moren kjente til et annet tilfelle med misbruk. Disse medlemmer vil bemerke at dersom kredittyster B i eksempelet ikke har gjort det denne kan for å sikre at rettighetshaveren faktisk får kunnskap om lånet, vil offeret selv måtte finne frem til hvor hennes elektroniske signaturfremstillingsdata kan ha blitt misbrukt. Siste punktum vil derfor etter disse medlemmers oppfatning innebære at tjenesteyter får en egeninteresse i å nå frem til rettighetshaveren. Siste punktum gjør det dessuten klart at reglene i tredje ledd får anvendelse i relasjon til en bestemt tjenesteyter der rettighetshaveren kjente til, eller måtte kjenne til, at rettighetshaverens signaturfremstillingsdata er blitt uberettiget benyttet i et forsøk på å inngå avtale i rettighetshaverens navn. Noe annet ville etter disse medlemmers syn innebære at tjenesteyteren ville få adgang til å påberope seg en større rett ved ugyldige avtaler etter misbruk av signaturfremstillingsdata enn for det tilfellet der det foreligger gyldig avtale med en rettighetshaver, men hvor tjenesteyteren for øvrig har misligholdt sine plikter etter loven til å gi kunden informasjon om den inngåtte avtalen. Et slikt resultat ville etter disse medlemmers syn vært klart urimelig.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«§ 3-20 skal lyde:

§ 3-20 *Ansvar for tap ved misbruk av elektronisk signatur*

(1) Erstatningsansvar som tjenesteyteren kan gjøre gjeldende mot rettighetshaveren i samsvar med ellers gjeldende rettsregler for misbruk av elektroniske signaturfremstillingsdata, kan ikke overstige de egenandeler som følger av annet til femte ledd.

(2) Rettighetshaveren svarer med en egenandel på inntil 450 kroner. Rettighetshaveren svarer likevel ikke med en slik egenandel dersom rettighetshaveren ikke kunne ha oppdaget misbruket på forhånd og heller ikke har opptrådt svikaktig.

(3) Rettighetshaveren svarer med en egenandel på inntil 12 000 kroner dersom tapet skyldes at rettighetshaveren grovt uaktsomt har unnlatt å oppfylle sine plikter etter § 3-19 første og annet ledd.

(4) Rettighetshaveren svarer med en egenandel tilsvarende det tapet tjenesteyteren kan gjøre gjeldende i samsvar med ellers gjeldende rettsregler, dersom rettighetshaveren har misligholdt en eller flere av sine plikter etter § 3-19 første og annet ledd forsettlig slik at rettig-

hetshaveren måtte forstå at misligholdet kunne innebære en nærliggende fare for at de elektroniske signaturfremstillingsdataene kunne bli misbrukt.

(5) Rettighetshaveren svarer ikke for tap som skyldes tjenesteyteren selv, noen som opptrer på tjenesteyterens vegne, eller noen som tjenesteyteren selv representerer. Med mindre rettighetshaveren har opptrådt svikaktig, svarer rettighetshaveren heller ikke for tap i følgende tilfeller:

- a) når tap oppstår etter at rettighetshaveren har varslet tilbydereren eller tjenesteyteren om misbruk eller fare for misbruk i samsvar med § 3-19 annet ledd
- b) når plikten til å tilrettelegge for varsling etter § 3-17 eller § 3-18 er misligholdt
- c) når den elektroniske signeringen ikke er tilstrekkelig sikker
- d) når tjenesteyteren ikke har krevd sterk kundeautentisering eller tilsvarende sikkerhet i den utstrekning det for øvrig er relevant i forbindelse med avtaleinngåelsen
- e) når det foreligger forhold som gjør at tjenesteyteren er nærmest til selv å bære risikoen for misbruk.

(6) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om krav til sikkerhet etter femte ledd bokstav c og d.»

I første ledd foreslås ordlyden endret fordi disse medlemmer ønsker å unngå en eventuell tvil om at rettighetshaveren ikke må fremme noe særskilt krav for å bli vernet av ansvarsbegrensningen etter loven. Overholdelse av plikter etter § 3-19 vil være tilstrekkelig for å begrense rettighetshaverens ansvar.

Disse medlemmer viser videre til at ordlyden i fjerde ledd endres for tydelig å uttrykke at det ikke er hele tapet, men bare det tapet tjenesteyteren kan kreve erstattet etter alminnelige regler, som utgjør magsgrensen for rettighetshaverens egenandelsansvar. Det innebærer blant annet at ansvaret kan lempes eller settes ned som følge av alminnelige regler om lemping eller skadelidtes medvirkning. Samtidig ønsker disse medlemmer å presisere den nærmere forståelsen av forsettsbegrepet. I motsetning til hva departementet har uttalt på side 186 i proposisjonen, legger disse medlemmer til grunn at forsettskravet er oppfylt bare dersom rettighetshaveren måtte forstå at mislighold av pliktene etter § 3-19 første og annet ledd kunne innebære en nærliggende fare for at de elektroniske signaturfremstillingsdataene kunne bli misbrukt. Forslaget innebærer at en rettighetshaver som har fått bistand til å betale regninger på en slik måte at hjelperen får kjennskap til personlig sikkerhetsinformasjon, ikke nødvendigvis har handlet med forsett. Det vil imidlertid være opp til domstolen å avgjøre i konkrete tilfeller hvorvidt handlemåten kan bebreides slik at det foreligger forsett, men disse medlemmer viser til at siden den personlige sikkerhetsinformasjon ikke alene er

tilstrekkelig til å utføre misbruk, kan det at uvedkommende kjenner slik informasjon, heller ikke alene være tilstrekkelig for å si at vedkommende måtte forstå at det forelå en nærliggende fare for misbruk. Situasjonen vil derfor i mange tilfeller falle utenfor ansvarsbegrensningen etter fjerde ledd, idet svindleren også må ha tilgang til å bruke de elektroniske signaturfremstillingsdataene. Etter disse medlemmers syn må rettighetshaveren i slike tilfeller kunne påberope seg ansvarsbegrensning etter tredje ledd jf. den foreslåtte ordlyden i første ledd.

Disse medlemmer viser til at de foreslåtte endringene innebærer at personer som blir lurt til å oppgi personlig sikkerhetsinformasjon knyttet til de elektroniske signaturfremstillingsdataene, ikke vil få ansvaret for hele tapet som svindelen forårsaket. I tillegg vil eldre personer og personer som ikke kan språket godt, og som har behov for hjelp av andre til å betale regninger, også være dekket av egenandelen på 12 000 kroner istedenfor å måtte være ansvarlig for hele tapet som en eventuell svindel forårsaker. Videre legger disse medlemmer til grunn at endringen vil føre til at norske regler om misbruk av elektroniske signaturfremstillingsdata vil samsvare med de tilsvarende reglene i det reviderte betalingstjenstedirektivet slik disse blir praktisert i Sverige og Danmark, som for øvrig samsvarer med alminnelige regler om skadeserstatning hvor forsett foreligger når skadevolderen holder det for mest sannsynlig («måtte forstå») at den aktuelle skaden vil inntreffe som et resultat av skadelidtes handling. Disse medlemmer foreslår derfor en tilsvarende endring av ordlyden i § 4-30 fjerde ledd. Disse medlemmer legger for øvrig til grunn at domstolene vil ta utgangspunkt i at norsk rett må presumeres å samsvare med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen i den videre tolkningen av forsettsbegrepet.

Disse medlemmer viser til at forslaget også innebærer en endring av bestemmelsens femte ledd bokstav c og bokstav d og et nytt sjettede ledd. Disse medlemmer har merket seg at det i forordning (EU) 2018/389 stilles nærmere krav til sterk kundeautentisering i forbindelse med betalingstjenester. Disse medlemmer viser dessuten til forordningens foralepunkt nr. 27 som innebærer at for å «styrke brukernes tillid og sikre sterk kundeautentifikasjon bør der tages hensyn til bruk af elektroniske identifikasjonsmidler og tillidstjenester som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 910/2014, navnlig for så vidt angår anmeldte elektroniske identifikasjonsordninger.» Det er disse medlemmers oppfatning at hensikten med departementets forslag har vært å kreve tilsvarende autentisering i forbindelse med signering som sterk kundeautentisering for betalingstjenester. Disse medlemmer viser imidlertid til at den teknologiske utviklingen går raskt for sikkerhetsløsninger i tilknyt-

ning til e-signatur. Av denne grunn synes det mer hensiktsmessig om tekniske minstekrav fastsettes i forskrift.

Disse medlemmer foreslår derfor at § 3-20 femte ledd bokstav c og d i departementets forslag erstattes av formuleringer som i generell form krever tilstrekkelig sikker signering og eventuelt andre relevante former for sikkerhet i forbindelse med avtaleinngåelsen. I et nytt sjettede ledd foreslås det at Kongen kan gi nærmere regler om krav til sikkerhet etter bokstav c og d i forskrift. Femte ledd bokstav e er ment å fange opp at tjenesteyteren, ut fra den risikoen som transaksjonen utgjør, er den som kan innføre ytterligere tiltak som f.eks. innsending, videotelefonsamtale, telefonsamtale, kontroll av opplysninger mot tilgjengelige registre osv. Rettighetshaveren er ikke den som skal iverksette tiltak for at tjenesteyteren skal være sikker på at avtale inngås med rette vedkommende.

Det bør etter disse medlemmers syn fremdeles være slik at tjenesteyteren skal bære risikoen for å ha valgt å tilby løsninger for avtaleinngåelse som innebærer større risiko enn andre løsninger, jf. også kravet til å opptre «faglig forsvarlig» i § 3-1. I en misbrukssituasjon er det derfor ikke bare rettighetshaverens pliktbrudd som er relevant, men også i hvilken grad tjenesteyteren kjente til at den aktuelle avtaletypen generelt utgjør en risiko for misbruk som stiller større krav til aktsomhet fra tjenesteyterens side enn kun å godta at elektronisk signaturfremstillingsdata blir benyttet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«§ 3-21 skal lyde:

§ 3-21 Lemping av rettighetshaverens egenandelsansvar

(1) Rettighetshaverens ansvar etter § 3-20 annet og tredje ledd kan lempes når det er rimelig tatt i betraktning arten av den personlige sikkerhetsinformasjonen som var knyttet til de misbrukte elektroniske signaturfremstillingsdataene, omstendighetene som forelå da misbruket ble utført, og eventuell manglende aktsomhet eller andre forhold på tjenesteyterens side som har medvirket til at tapet oppsto.

(2) Rettighetshaverens ansvar etter § 3-20 annet og tredje ledd kan også lempes dersom en leverandør av varer eller tjenester som har mottatt en ytelse på grunnlag av misbrukte elektroniske signaturfremstillingsdata i tilknytning til en finansiell tjeneste, forsto eller burde forstå at bruken av de elektroniske signaturfremstillingsdataene var urettmessig.

(3) Første og annet ledd begrenser ikke rettighetshaverens adgang til lemping eller til å gjøre gjeldende andre innsigelser på annet grunnlag.»

Disse medlemmer foreslår å endre ordlyden i første og annet ledd for å tydeliggjøre at reglene om lemping i § 3-21 gjelder for egenandelsansvaret etter § 3-20 annet og tredje ledd. Selv om det dermed motset-

ningsvis følger av ordlyden at reglene ikke vil være til hinder for lemping etter blant annet skadeserstatningsloven § 5-2, foreslås det at dette poenget fremgår også av forslaget til tredje ledd. Disse medlemmer oppfatter det slik at departementet gir uttrykk for det samme gjennom et utgangspunkt om erstatningsansvar etter ellers gjeldende rett, herunder blant annet regler om lemping, foreldelse mv. Det vil i praksis trolig være slik at flere av de momenter som allerede er vurdert i forbindelse med skadeserstatningsloven § 5-2, også inngår i en vurdering etter § 3-21. Når et eventuelt egenandelsansvar kan lempes ytterligere etter finansavtaleloven, skyldes dette etter disse medlemmers syn et behov for tilstrekkelig fleksible regler som også kan gi rettighetshaveren et rimeligere resultat enn det man i praksis har sett eksempler på etter gjeldende rett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«§ 4-30 fjerde ledd skal lyde:

(4) Kunden svarer for hele tapet dersom tapet skyldes at kunden forsettlig har misligholdt sine plikter slik at kunden måtte forstå at misligholdet kunne innebære en nærliggende fare for at betalingsinstrumentet kunne bli misbrukt.»

Når det gjelder disse medlemmers forslag til endringer i fjerde ledd, vises det til disse medlemmers forslag og merknad til tilsvarende endringer i § 3-20 fjerde ledd.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at egenandelen i lovforslaget § 3-20 tredje ledd på 12 000 kroner ved grov uaktsomhet for første gang ble vedtatt i 2009. Siden da har prisstigningen redusert verdien av dette beløpet. At verdien reduseres, fører til at incentivet for rettighetshaver til å opptre ansvarlig med sine BankID-opplysninger, reduseres.

Disse medlemmer mener at flere beløp i lovgivningen burde knyttes til grunnbeløpet i folketrygden, slik at de automatisk justeres etter prisstigning. Dette vil føre til at endringer ikke må gjøres med jevne mellomrom av lovgiver. På den annen side vil beløp som knyttes til grunnbeløpet, fremstå mindre forståelige for forbrukere som leser loven.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om egenandelen i finansavtaleloven § 3-20 tredje ledd bør oppjusteres for å ta hensyn til prisstigningen de siste årene og for å sørge for at beløpet gir et godt nok incentiv til at rettighetshaverne bruker sin elektroniske signatur på en ansvarlig måte. Regjeringen bes også vurdere om beløpet bør knyttes til grunnbeløpet i folketrygden slik at det

automatisk justeres for prisendringer. Disse vurderingene bør også gjøres for beløpet i § 4-30 tredje ledd.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, har merket seg kritikken som lovforslaget §§ 3-19, 3-20 og 3-21 har mottatt. Kritikken av lovforslaget går ikke bare på tolkningstvil om hva reglene faktisk betyr, men også på det materielle innholdet i disse reglene.

Flertallet mener i lys av kritikken at § 3-19 tredje ledd bør fjernes i sin helhet fra lovteksten. Dette begrunnes med at det vil virke urimelig at forbrukere skal tape sine krav mot en finansinstitusjon, hvis de ikke har oppdaget at de er svindlet, eller hvis de har mistet midler på grunn av andre feil hos institusjonen. Flertallet trekker videre frem at det som regel er institusjonen selv som merker svindler eller feil først, og at det kan være uheldig at institusjonen kan få et insentiv til ikke å varsle en forbruker på så tydelig måte som mulig. Flertallet mener at en 13 måneders absolutt frist, som det legges opp til, bør ha en meget sterk begrunnelse, og flertallet kan ikke se at denne er gitt. Flertallet kan heller ikke komme på andre begrunnelser som kan forsvare en så streng regel som beskytter finansinstitusjonene mot krav fra forbrukere.

Flertallet mener at de gjenstående ledd i paragrafen burde gi god nok beskyttelse av finansinstitusjonene, selv om det da bare fremgår hva en forbruker må gjøre for å fremme et krav mot institusjonen. Flertallet mener det er viktig at en forbruker ikke taper en rett til å fremme et krav mot en finansinstitusjon hvis forbrukeren ikke handler innen en spesifisert og tidsangitt frist. Paragrafen stadfester en endelig reklamasjonsfrist som det er vanskelig å forstå begrunnelsen for, og bør derfor ikke vedtas.

På denne bakgrunn vil flertallet stemme imot forslaget til ny § 3-19 tredje ledd.

Flertallet mener det er viktig å sikre at forbrukere ikke stilles dårligere etter lovforslaget i § 3-20 enn de gjør etter gjeldende rett, og fremhever viktigheten av at det tydeliggjøres overfor dem som skal tolke den nye § 3-20, at det ikke har vært meningen å gjøre forbrukers ansvar strengere. Flertallet er derfor av den oppfatning at paragrafen bør endres.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«§ 3-20 skal lyde:

§ 3-20 *Ansvar for tap ved misbruk av elektronisk signatur*

(1) Tjenesteyter bærer tap som oppstår etter misbruk av elektroniske signaturfremstillingsdata når ikke annet følger av reglene i annet til tredje ledd.

(2) Tjenesteyteren kan holde rettighetshaveren ansvarlig for en egenandel på 450 kroner dersom rettig-

hetshaveren kunne oppdaget misbruket. Tjenesteyteren kan holde rettighetshaveren ansvarlig for inntil 12 000 kroner dersom tapet er voldt ved grov uaktsomhet. Tjenesteyteren kan holde rettighetshaveren ansvarlig for hele tapet når dette er voldt forsettlig eller rettighetshaveren har opptrådt svikaktig. Rettighetshaveren er bare ansvarlig etter første til tredje punktum så langt slikt ansvar følger av alminnelige erstatningsrettslige regler.

(3) Rettighetshaveren svarer ikke for tap som skyldes tjenesteyteren selv, eller noen som opptrer på tjenesteyterens vegne, eller noen som tjenesteyteren selv representerer. Med mindre rettighetshaveren har opptrådt svikaktig, svarer rettighetshaveren heller ikke for tap som nevnt i andre ledd i følgende tilfeller:

- a) når tap oppstår etter at rettighetshaveren har varslet tilbyderer eller tjenesteyteren om misbruk eller fare for misbruk i samsvar med § 3-19 annet ledd
- b) når plikten til å tilrettelegge for varsling etter § 3-17 eller § 3-18 er misligholdt
- c) når det ikke er benyttet sikkerhetsnivå «høyt» til et elektronisk identifikasjonsmiddel, herunder de tekniske minstespesifikasjonene, minstestandardene og minstekravene for fremgangsmåter som er fastsatt i medhold av forordning (EU) nr. 910/2014 om elektronisk identifikasjon og tillittjenester for elektroniske transaksjoner i det indre marked artikkel 8 nr. 3 bokstav c
- d) når tjenesteyteren ikke har krevd sterk kundeautentisering hvis dette er relevant.»

Flertallet fremhever at de foreslåtte endringene i teksten i § 3-20 vil være retsteknisk enklere å praktisere. I foreslått lovtekst vil man ta utgangspunktet i hva tjenesteyter kan gjøre eller kreve, i motsetning til foreslått lovtekst, som tar utgangspunkt i hva forbrukeren må gjøre eller forholde seg til. Foreslått omskrivning av lovteksten vil også tydeliggjøre grenseoverganger og plikter mye bedre i forbrukers favør, slik det er fremhevet at intensjonen med mange av endringsforslagene i lovverket er. Endringene vil samtidig sikre at ansvarsreglene som vedtas, ikke gir hjemmel for en strengere erstatningspraksis etter ny lov enn det allerede er praksis for i Norge i alle andre erstatningstilfeller, jf. de generelle erstatningsrettslige reglene.

Flertallet fremhever at den foreslåtte lovteksten fortsatt vil sikre at kunder som har begått svindel eller hjulpet til med slik svindel, vil måtte bære hele tapet selv, men dette må bevises. Også veldig uforsiktige kunder, som ikke har ment å bidra til svindel, vil med forslaget måtte tåle en høy egenandel på 12 000 kroner. Et viktig poeng flertallet trekker frem ved forslaget til ny lovtekst, er at det blir helt tydelig stadfestet at det etableres en øvre grense for hva en forbruker skal måtte tåle av tap på grunn av uforsiktighet alene. Dette er et

viktig moment som har vært etterspurt i lang tid. Dermed kan man hindre uheldige dommer hvor både hus og hjem har kunnet gå tapt, i saker hvor det ikke kan bevises handlinger gjort med viten og vilje. På denne måten anser flertallet man i større utstrekning vil kunne hindre at barn og familiemedlemmer risikerer å miste sin trygghet ved en situasjon som bunner i uforsiktighet fra en av foreldrene.

Flertallet oppfatter at lovforslaget § 3-21 tredje ledd kodifiserer en strengere erstatningsregel enn den generelle man i dag kan lene seg på. Flertallet kan ikke se at det er angitt noen gode begrunnelser for at en forbruker skal ha dårligere beskyttelse etter det nye lovforslaget, enn man i dag har etter de generelle erstatningsrettslige regler. Flertallet mener det ikke er behov for et slikt tredje ledd som begrenser forbrukernes rettigheter ut over adgangen skadeserstatningsloven allerede gir. Subsidiært mener flertallet man kan erstatte teksten med en henvisning til de generelle erstatningsrettslige regler hjemlet i skadeserstatningsloven.

På denne bakgrunn vil flertallet stemme imot forslaget til § 3-21 tredje ledd.

Flertallet forventer at finansinstitusjonene kjenner til bestemmelsen i § 3-20, og at de vurderer hvor stor del av kravet forbruker kan holdes ansvarlig for i lys av denne bestemmelsen. Finansinstitusjoner er ikke avhengige av forbrukers «varsel» om at de bare vil være ansvarlig for en egenandel. Flertallet forventer at finansinstitusjoner vurderer lovens § 3-20, og mener det vil være urimelig om finansinstitusjoner som opererer i dette markedet til daglig, kan omgå foreslått § 3-20 bare fordi en forbruker ikke kjenner til detaljene i lovverket.

Flertallet ser et mønster i at i saker mellom bank, forbruker og svindler er forbrukeren som regel den svakest parten. Flertallet støtter derfor lovforslagets intensjon om å gi bedre rettslig beskyttelse til bankkunder, hvis ID har blitt svindlet, som har blitt erstatningsansvarlige for lån som de selv ikke har tatt opp. I dette perspektivet vil flertallet gjøre oppmerksom på at Høyesterett 23. oktober 2020 avsa en dom som slår fast at bankene har et langt større ansvar ved svindel med BankID enn de så langt har tatt. I denne saken slår Høyesterett fast at det er banken som har hovedansvaret for tapet som oppstår ved svindel. Saken gjaldt en privatperson som ble ID-svindlet av en kollega, og banken mente det var svindelofferet som skulle ta regningen. Høyesterett har med dette hevet terskelen for å gi ansvaret til privatpersonen. Begrunnelsen her er at bankene har valgt et system som har en viss risiko, og når noen misbruker dette systemet, må bankene selv ta ansvar.

Kap. 19 Angrerett

Komiteen er positiv til at reglene om angrerett flyttes fra angrerettloven til finansavtaleloven, slik at forbrukerne får en bedre oversikt over reglene. Ko mi -

te en er også positiv til en frivillig betenkningstid for boliglån, slik at låntagere får bedre tid til å tenke seg om før de tar opp et boliglån. Komiteen viser på den andre side til en undersøkelse fra Forbrukerrådet som viser at mange boligkjøpere ønsker seg mer tid når de kjøper seg bolig. Dette problemet er først og fremst knyttet til kjøpet av selve boligen og ikke knyttet til boliglånet.

Kap. 20 Sperring av betalingsinstrument og kredittmulighet mv.

Komiteen noterer seg at reglene om sperring av nettbank og betalingskort videreføres.

Kap. 21 Oppsigelse

Komiteen mener at reglene om oppsigelse av kontoavtaler og kredittavtaler både ivaretar kundens mulighet til å si opp avtaler og tjenesteyterens behov for noe forutsigbarhet dersom det er avtalt oppsigelsestid. Komiteen er også positiv til at det nå innføres en bestemmelse som klargjør at tjenesteyteren kan avvikle en avtale dersom kunden har brutt offentligrettslige regler som forbud mot hvitvasking og økonomisk kriminalitet.

Kap. 22 Generelt om misligholdssanksjon ved tjenesteyterens pliktbrudd

Komiteen er positiv til at det innføres regler om kundens og tjenesteyterens krav ved mislighold. Tidligere har det ikke stått i loven at kunden kan kreve heving eller erstatning dersom banken har brutt sine plikter. Nå som dette skrives inn i loven, vil kunden enklere kunne vite om sine håndhevingsmuligheter dersom tjenesteyter bryter sine plikter. Tjenesteyter kan også kreve erstatning og heving dersom kunden har brutt sine plikter.

Komiteen er enig i den fastsatte reklamasjonsfristen i lovforslaget og er glad for at fristen lovfestes, slik at kunder får bedre oversikt over sine rettigheter og plikter.

Kap. 23 Heving

Komiteen viser til sine merknader knyttet til kapittel 22.

Kap. 24 Erstatning

Komiteen mener at kundene vil få bedre oversikt over sine rettigheter ved at ulovfestede erstatningsregler lovfestes. I dagens situasjon, der mange av erstatningsreglene ikke er lovfestet, vil kunder ha problemer med å håndheve sine rettigheter som er fastsatt i loven. En undersøkelse gjort av EU-kommisjonen viste at kunden i 57 pst. av tilfellene ble anbefalt et produkt som ikke var egnet for kunden og dermed i strid med gjeldende reguleringer. Tallene var like høye for Sverige og Danmark som resten av Europa. Dette viser at kravene som er formulert i gjeldende regulering, ikke ble etter-

levd godt nok i flertallet av kjøpene som ble undersøkt. Derfor støtter komiteen forslaget om å innføre en generell erstatningsbestemmelse, slik at det blir enklere for kunder å vite hvordan de kan gå til sak for å håndheve sine rettigheter som er fastsatt i lovverket.

Komiteen registrerer at erstatningsbestemmelsen har det samme virkeområdet som lovforslaget ellers, slik at det blir klart at alle typer finansielle tjenester som er omfattet av lovforslaget, er omfattet av erstatningsbestemmelsene.

Komiteen viser til at erstatningsbestemmelsen i utgangspunktet oppstiller et strengt profesjonsansvar ved brudd på tjenesteyterens plikter: Dersom tjenesteytere bryter sine plikter, vil utgangspunktet være at de kan bli erstatningsansvarlige dersom vilkårene for erstatning er oppfylt. Det vil være lite rom for å vurdere om den enkelte tjenesteyter kan gå fri fra ansvar fordi tjenesteyteren isolert sett ikke kan bebreides for pliktbruddet.

Tjenesteyters ansvar for tredjepersoners svindelforsøk

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre støtter at tjenesteyteren har et visst ansvar for å advare kunder mot svindel, men legger også til grunn at tjenesteyteren har et selvstendig ansvar for å avgjøre hva som vil være rimelige tiltak for å advare sine kunder. Disse medlemmer oppfatter imidlertid ordlyden i § 3-49 slik at det ikke er et krav at den enkelte kunde har oppfattet en konkret advarsel. En advarsel som på generelt grunnlag er egnet til å advare tjenesteyterens kunder gjennom etablerte former for kommunikasjon, bør være tilstrekkelig. Disse medlemmer legger dessuten til grunn at kravene i § 3-1 første ledd kan gi føringer for hva det er rimelig å forvente av tiltak.

Direktekrav mot underleverandører

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at lovforslaget § 3-49 annet ledd forutsetter at tjenesteyteren selv kan velge i hvilken utstrekning det inngås avtale med underleverandør som overfor kunden oppfyller tjenesteyterens plikter på grunnlag av avtale med tjenesteyter. Avgrensingen av hvilke avtaleparter det rettes ansvar mot, innebærer at bare de som etter avtale oppfyller tjenesteyterens plikter, omfattes. At et slikt ansvar kan bli aktuelt, vil både tjenesteyteren og underleverandøren kunne forutse på grunnlag av avtalevilkårene de har seg imellom. Den som leverer kontormateriell og telenetjenester til banken, er ikke underleverandør etter disse medlemmers oppfatning, selv om papiret eller telenettet brukes til å sende kunden en melding. Kredittinformasjonsforetak som utfører kredittvurdering på vegne av banken, vil muligens kunne regnes som underleverandør – særlig om tjenesteyteren baserer seg på

underleverandørens vurdering av kredittvne og lar kredittinformasjonsforetaket oppfylle tjenesteyterens opplysningsplikt overfor kunden i forbindelse med kredittvurderingen.

Kap. 25 Klagebehandling og tilsyn

Komiteen har ingen merknader til dette kapitlet.

Kap. 26 Kundens rett til kontoavtale og betalingstjenester

Komiteen støtter lovforslagets bestemmelser om kunders rett til en betalingskonto med grunnleggende funksjoner. Dette er viktig for at blant annet ulike typer immigranter og forbrukere uten fast bosted kan få opprettet en bankkonto for å kunne delta aktivt i samfunnet.

Komiteen vil også fremheve at lovforslagets § 4-52 fjerde ledd åpner opp for at det ved forskrift kan lages regler som gjør det enklere å opprette bankkonto for fosterbarn. Dette har bakgrunn i problemstillingen om at fosterforeldre i mange tilfeller ikke får opprette konto for sine fosterbarn.

Kap. 27 Samtykke til betalingstjenester

Komiteen legger merke til innspillet fra Forbrukerombudet om at det finnes tilfeller der det ikke er gjort tilstrekkelig klart for kunden at det igangsettes en betalingstransaksjon. Dette gjelder primært såkalte «in game purchases», der elementer i spill, som utstyr og virtuell valuta, kan kjøpes for ekte penger. Dette er særlig et problem når brukerne er barn og unge.

Komiteen håper, i likhet med departementet, at nye regler som følge av betalingstjenestedirektivet kan bøte på problemet. Reglene innebærer blant annet strengere krav til at nøyaktig beløp og mottaker av beløpet vises tydeligere før gjennomføringen av betalingstransaksjonen. Komiteen mener det ville vært uheldig å innføre egne regler for Norge på dette området, fordi det kan føre til at utenlandske tilbydere med standardiserte løsninger for hele Europa ikke kan operere i Norge.

Komiteen har blitt oppmerksom på en skrivefeil i lovforslaget. Komiteen foreslår å endre ordet «reserver» til ordet «reserveres» i § 4-10 første ledd bokstav d.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«§ 4-10 første ledd bokstav d skal lyde:

d) betaleren har gitt særskilt samtykke til at et nøyaktig beløp kan reserveres på kontoen.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til merkna- den om signeringskrav i kapittel 16.

Kap. 28 Frist for mottak og kansellering av betalingsoppdrag

Komiteen noterer at lovforslaget i hovedsak er en videreføring av gjeldende regler. Komiteen er positiv til at terminologien endres slik at den blir mer tilgjengelig for forbrukere.

Kap. 29 Overføringstid og renteberegning

Komiteen er positiv til lovendringer som stiller krav om at betalingstransaksjoner i norske kroner behandles samme virkedag som betalingsoppdraget mot- tas. Dette vil innebære at det stilles krav til raskere gjennomføring av transaksjoner enn tidligere.

Kap. 30 Tilbakeholdsrett og motregning

Komiteen noterer seg at lovforslaget i vesentlig grad innebærer en videreføring av gjeldende rett.

Kap. 31 Gebyrer

Komiteen noterer at lovforslaget for det meste gjennomfører reglene om gebyrer i betalingskontodirektivet. Et av målene til direktivet er å gjøre det enklere for forbrukere å bytte konto, slik at forbrukeren kan be- tale mindre for tjenestene. Direktivet har detaljerte krav til hvordan betalingstjenesteyteren skal presentere gebyrinformasjon og kontoinformasjon. Opplysningene skal være lett tilgjengelige på tilbydernes hjemmesider i en prisportal, og opplysningene skal være standardiser- te, slik at det er blir enklere å sammenlikne ulike tilby- dere.

Kap. 32 Fullmaktstjenester

Komiteen viser til sammendraget foran som gir en oversikt over forslaget. Komiteen har ingen ytterli- gere merknader.

Kap. 33 Kontobytte

Komiteen er positiv til at det innføres regler om enklere kontobytte for forbrukere, slik betalingskonto- direktivet pålegger og åpner opp for. Komiteen note- rer at liknende regler allerede eksisterer gjennom frivil- lige retningslinjer hos Finans Norge.

Kap. 34 Forklaringsplikt, kredittvurdering og avslagsplikt

Komiteen ser med stor bekymring på det økende opptaket av gjeld hos norske forbrukere. Gjeldsproble- mer får store konsekvenser for enkeltpersoner og deres familier, og det kan også få betydelige samfunnsmessige konsekvenser slik som under finanskrisen i 2008. Dess- verre er det i dag lett for forbrukere å oppta lån som de egentlig ikke har økonomisk evne til å betjene. Tilbud om forbrukskreditt kan komme overrumplende for ek- sempel når man skal kjøpe møbler eller elektronikk, blir kontaktet av en standselger på gata eller ser tilbud

som man direkte kan klikke seg inn på over nettet. Komiteen ønsker også å påpeke at noen kredittbydere gir lån i håp om at kunden ikke klarer å betale i tide, slik at de kan belaste svært høye renter og eventuelt kreve inn svært høye inkassosalærer.

Komiteen er derfor positiv til at lovforslaget inneholder en rekke nye regler som skal forhindre at forbrukere påtar seg gjeld de ikke kan betale ned. Forslaget innebærer at kredittysterer i tillegg til å forklare kunden sentrale forhold ved kredittavtalen skal forsikre seg om at kunden faktisk har forstått forklaringene. Dette skiller forklaringsplikten fra en ren opplysningsplikt. Å sørge for at kunden forstår forklaringen kan for eksempel gjøres ved å stille noen kontrollspørsmål for å forsikre seg om at kunden har forstått informasjonen som er gitt.

Komiteen noterer seg at kredittyster også pålegges å vurdere kundens kredittverdne. Kombinert med gjeldsregisteret som nå innføres, vil dette gi relativt gode opplysninger om kundens låneevne. Dagens frarådningssplikt avløses av en innføring av en avslagsplikt. Dette innebærer at kredittysterer har en plikt til å avstå fra å yte kreditt i de tilfeller der kunden trolig ikke kan oppfylle sine økonomiske forpliktelser etter avtalen.

Komiteen er i utgangspunktet positiv til de nye lovbestemmelsene om kredittopptak. Kombinert med regler om omvendt bevisbyrde, erstatning, lemping av kundens ansvar og unntak fra kundens tapsbegrensningsplikt i noen tilfeller vil forslaget føre til at kredittysterer kan bli holdt økonomisk ansvarlig for kunders gjeldsproblemer dersom tjenesteyter har brutt sine lovplagte plikter da lånet ble gitt. Dette vil gi kredittyster et incentiv til å bli mer forsiktig i sin utlånspraksis.

Komiteen viser til at § 5-4 annet ledd innebærer at tilstrekkelig kredittverdne «ikke utelukkende» kan begrunnes med at det er stilt tilstrekkelig sikkerhet. Sammenhengen med første ledd tilsier imidlertid at sikkerhet i kombinasjon med et av alternativene i første ledd annet punktum til sammen vil kunne resultere i at kunden anses for å ha tilstrekkelig kredittverdne jf. også departementets spesialmerknader til § 5-4.

Komiteen merker seg departementets uttalelser om forholdet mellom regler om kredittvurdering av kunder gitt med hjemmel i finansforetaksloven og de foreslåtte reglene i finansavtaleloven. Komiteen viser til at Finansdepartementet med hjemmel i finansforetaksloven § 1-7 har fastsatt forskrifter som regulerer finansforetakenes utlånspraksis for henholdsvis boliglån og forbrukslån. Forskriftene setter rammer for finansforetakenes utlånspraksis, men åpner likevel for at foretakene kan innvilge en viss andel lån som ikke oppfyller alle kravene hvert kvartal. Forskriftene er en del av makroreguleringen som er begrunnet i hensynet til finansiell stabilitet.

Komiteen viser til at forskrift 12. februar 2019 nr. 83 også er gitt med hjemmel i finansforetaksloven og stiller krav til finansforetakenes utlånspraksis for forbrukslån og gjelder for «finansforetak som yter usikret kreditt til forbrukere (forbrukslån), herunder kreditt knyttet til kreditt- og betalingskort». I likhet med boliglånsforskriften har forbrukslånsforskriften krav til stress-testing av kundens betjeningsevne og regler om maksimal gjeldsgrad samt avdragsbetaling. Forskriften har også regler om fleksibilitet og refinansiering. I tillegg har forskriften regler om kredittkort med lav kreditttramme samt dokumentasjonskrav for foretakene.

Komiteen viser videre til at forskrift 15. november 2019 nr. 1517 om krav til nye utlån med pant i bolig (boliglånsforskriften) stiller krav til stress-testing av kundens betjeningsevne og har regler om maksimal gjeldsgrad og belåningsgrad samt avdragsbetaling. Forskriften har regler om tilleggssikkerhet i form av pant i fast eiendom, kausjon eller garanti og dokumentasjon av kredittvurdering. Forskriften har videre regler om fleksibilitet og refinansiering. Komiteen bemerker at forskriftene etter finansforetaksloven fastsetter krav til finansforetakenes utlånspraksis, og at finansavtaleloven vil pålegge at kredittysterer for den enkelte låneavtale må gjøre selvstendige kredittvurderinger – også ved bruk av den fleksibiliteten som boliglånsforskriften gir.

Komiteen viser til at lovforslaget § 5-6 er utvidet sammenlignet med gjeldende lov ved at det gis hjemmel til å fastsette regler i forskrift om krav til egenkapital og krav til sikkerhet og belåningsgrad ved boliglån og ved finansiering av varekjøp i forbrukerforhold. Krav til belåningsgrad for boliglån er i dag regulert i boliglånsforskriften. Forskriften regulerer som allerede nevnt utlånspraksis på porteføljenivå, ikke den enkelte låneavtale. Dersom slike krav kan reguleres med hjemmel i finansavtaleloven, vil det gi større mulighet for å verne kunden når kravene ikke er fulgt, men det vil samtidig svekke bankenes muligheter til å ta hensyn til den enkelte kundes spesifikke behov. Etter gjeldende rett synes det ikke å få konsekvenser for den enkelte kredittavtalen om kravene ikke er overholdt. Dersom krav til egenkapital mv. også gis med hjemmel i finansavtaleloven, vil det kunne anses som et avtalebrudd i den grad reglene ikke kan fravikes ved avtale, og det vil kunne gi kunden kontraktsrettslige sanksjoner mot kredittysterer. Komiteen merker seg at de foreslåtte forskriftshjemele i kapittel 5 åpner for at krav til kredittvurdering etter finansavtaleloven reguleres i forskrift. Komiteen ber departementet vurdere om det er hensiktsmessig å samordne disse med regler som gis med hjemmel i finansforetaksloven – slik at det ikke blir motstrid mellom hva som er tillatt i samlet portefølje og i den enkelte avtale – samt kravene til kredittvurdering etter boliglåndirektivet og forbrukerkredittdirektivet.

Komiteen viser til den betydningen eierskap til egen bolig har i Norge. Mange par eier eksempelvis bolig sammen som er finansiert etter en vurdering av parets samlede kredittvegne. Departementets forslag til regler om samskyldnere gir etter komiteens oppfatning et grunnlag for å videreføre en slik praksis. Finansnæringen har i forbindelse med behandlingen av lovforslaget uttrykt bekymring for hvorvidt lovforslaget i tilstrekkelig grad avklarer forhold av betydning ved vurdering av kredittvegne og en eventuell avslagsplikt for samskyldnere. Komiteen foreslår derfor en mulighet for eventuelt å regulere slike spørsmål nærmere i forskrift med hjemmel i et fjerde ledd i § 5-17, som vil kunne supplere forskriftshjemmelen i § 5-4 tredje ledd.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«§ 5-17 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Kongen kan gi nærmere regler om kredittvurdering for kredittavtale med samskyldnere og gi nærmere regler for vilkår som får betydning ved vurdering av samskyldnernes kredittvegne, herunder regler om at slike vilkår skal inntas i kredittavtalen eller avtale som gjelder en samskyldners rett til regress fra annen samskyldner.»

Kap. 35 Valutalån

Komiteen viser til at det ved større valutasvingninger kan oppstå store gjeldsbyrder for kunder som har tatt opp et lån i en utenlandsk valuta. Under finanskrisen førte dette til store problemer for blant annet islandske kunder, og valutalån har også skapt problemer for norske kunder. Derfor er komiteen positiv til de nye reglene som regulerer valutalån.

Kap. 36 Kredittavtaler med flere skyldnere

Komiteen har ingen merknader til dette kapitlet.

Kap. 37 Kausjonsavtaler

Komiteen viser til sammendraget foran som gir en oversikt over de nye reglene.

Kap. 38 Økonomiske og administrative konsekvenser

Komiteen ønsker å fremheve viktigheten av at lovforslag er godt utredet. Før vedtagelse er det viktig å ha god oversikt over konsekvensene av et lovforslag.

Komiteen noterer seg at lovforslaget blant annet har til hensikt å standardisere og automatisere prosedyrer, slik at etterlevelseskostnadene til tjenestetilbyderne faller. På en annen side vil kostnadene for tilbyderne øke i implementeringsfasen, og kostnadene kan i noen tilfeller øke permanent, for eksempel i tilknytning til kravet om at tjenesteyteren må ha tilstrekkelig kunnskap når det gjennomføres finansiell rådgivning.

Komiteen ønsker for øvrig å fremheve at lovforslaget ikke bare kan evalueres etter hvordan det påvirker kostnadene til tjenestetilbyderne. Utilstrekkelig regulering av finansielle tjenester kan føre til kostnader for forbrukere som får dårlig rådgivning eller tar opp lån som ikke kan betjenes. Undersøkelser viser også at norske forbrukere har lav tillit til markedet for investeringsprodukter. Bedre regulering kan føre til mer tillit i markedet, slik at flere benytter seg av tjenestene, og færre med betalingsproblemer kan føre til at det offentlige kan redusere kostnadene knyttet til gjeldsrådgivning og inndrivelse av gjeld. Komiteen vil også påpeke at mangelfull rådgivning til låntakere og uansvarlige låneopptak var et viktig element i finanskrisen i 2008.

Komiteen ønsker også å bemerke at reglene som har til hensikt å skape bedre konkurranse i markedet for lån og finansielle tjenester, trolig vil senke prisene i markedet, noe som vil gagne kundene.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre:

Forslag 1

§ 1-1 første ledd skal lyde:

(1) Loven gjelder finansavtaler, jf. § 1-3, med mindre noe annet er fastsatt i eller i medhold av lov. For forsikringstjenester gjelder forsikringsavtaleloven.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen vurdere om egenandelen i finansavtaleloven § 3-20 tredje ledd bør oppjusteres for å ta hensyn til prisstigningen de siste årene og for å sørge for at beløpet gir et godt nok incentiv til at rettighetshaverne bruker sin elektroniske signatur på en forsvarelig måte. Regjeringen bes også vurdere om beløpet bør knyttes til grunnbeløpet i folketrygden slik at det automatisk justeres for prisendringer. Disse vurderingene bør også gjøres for beløpet i § 4-30 tredje ledd.

Forslag fra Høyre og Venstre:

Forslag 3

§ 3-19 tredje ledd skal lyde:

(3) Rettighetshaveren taper sin rett til ansvarsbegrensning etter § 3-20 dersom rettighetshaveren ikke varsler om misbruk av elektroniske signaturfremstillingsdata uten ugrunnet opphold etter å ha fått kjennskap til misbruket. Det samme gjelder dersom rettighetshaveren ikke har varslet om misbruk senest 13 måneder etter at rettighetshaveren måtte forstå at et misbruk har funnet sted. Retten til ansvarsbegrensning tapes likevel først 13 måneder etter at rettighetshaveren ble kjent med misbruket, dersom tjenesteyteren har unnlatt å gi rettighetshaveren transaksjonsopplysninger eller annen relevant informasjon hvor transaksjon

eller avtale som misbruket har ledet til, fremgår, og som etter loven her skal gis til tjenesteyterens kunder.

Forslag 4

§ 3-20 skal lyde:

§ 3-20 *Ansvar for tap ved misbruk av elektronisk signatur*

(1) Erstatningsansvar som tjenesteyteren kan gjøre gjeldende mot rettighetshaveren i samsvar med ellers gjeldende rettsregler for misbruk av elektroniske signaturfremstillingsdata, kan ikke overstige de egenandeler som følger av annet til femte ledd.

(2) Rettighetshaveren svarer med en egenandel på inntil 450 kroner. Rettighetshaveren svarer likevel ikke med en slik egenandel dersom rettighetshaveren ikke kunne ha oppdaget misbruket på forhånd og heller ikke har opptrådt svikaktig.

(3) Rettighetshaveren svarer med en egenandel på inntil 12 000 kroner dersom tapet skyldes at rettighetshaveren grovt uaktsomt har unnlatt å oppfylle sine plikter etter § 3-19 første og annet ledd.

(4) Rettighetshaveren svarer med en egenandel tilsvarende det tapet tjenesteyteren kan gjøre gjeldende i samsvar med ellers gjeldende rettsregler, dersom rettighetshaveren har misligholdt en eller flere av sine plikter etter § 3-19 første og annet ledd forsettlig slik at rettighetshaveren måtte forstå at misligholdet kunne innebære en nærliggende fare for at de elektroniske signaturfremstillingsdataene kunne bli misbrukt.

(5) Rettighetshaveren svarer ikke for tap som skyldes tjenesteyteren selv, noen som opptrer på tjenesteyterens vegne, eller noen som tjenesteyteren selv representerer. Med mindre rettighetshaveren har opptrådt svikaktig, svarer rettighetshaveren heller ikke for tap i følgende tilfeller:

- når tap oppstår etter at rettighetshaveren har varslet tilbyderer eller tjenesteyteren om misbruk eller fare for misbruk i samsvar med § 3-19 annet ledd
- når plikten til å tilrettelegge for varsling etter § 3-17 eller § 3-18 er misligholdt
- når den elektroniske signeringen ikke er tilstrekkelig sikker
- når tjenesteyteren ikke har krevd sterk kundeautentisering eller tilsvarende sikkerhet i den utstrekning det for øvrig er relevant i forbindelse med avtaleinngåelsen
- når det foreligger forhold som gjør at tjenesteyteren er nærmest til selv å bære risikoen for misbruk.

(6) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om krav til sikkerhet etter femte ledd bokstav c og d.

Forslag 5

§ 3-21 skal lyde:

§ 3-21 *Lemping av rettighetshaverens egenandelsansvar*

(1) Rettighetshaverens ansvar etter § 3-20 annet og tredje ledd kan lempes når det er rimelig tatt i betrakt-

ning arten av den personlige sikkerhetsinformasjonen som var knyttet til de misbrukte elektroniske signaturfremstillingsdataene, omstendighetene som forelå da misbruket ble utført, og eventuell manglende aktsomhet eller andre forhold på tjenesteyterens side som har medvirket til at tapet oppsto.

(2) Rettighetshaverens ansvar etter § 3-20 annet og tredje ledd kan også lempes dersom en leverandør av varer eller tjenester som har mottatt en ytelse på grunnlag av misbrukte elektroniske signaturfremstillingsdata i tilknytning til en finansiell tjeneste, forsto eller burde forstå at bruken av de elektroniske signaturfremstillingsdataene var urettmessig.

(3) Første og annet ledd begrenser ikke rettighetshaverens adgang til lemping eller til å gjøre gjeldende andre innsigelser på annet grunnlag.

Forslag 6

§ 4-30 fjerde ledd skal lyde:

(4) Kunden svarer for hele tapet dersom tapet skyldes at kunden forsettlig har misligholdt sine plikter slik at kunden måtte forstå at misligholdet kunne innebære en nærliggende fare for at betalingsinstrumentet kunne bli misbrukt.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til lovendringer som utvider muligheten for at faktureringskort som produkt kan tilbys i Norge.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

V e d t a k t i l l o v

om finansavtaler (finansavtaleloven)

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

I. Virkeområde

§ 1-1 *Lovens alminnelige virkeområde*

(1) Loven gjelder finansavtaler, jf. § 1-3, med mindre noe annet er fastsatt i eller i medhold av lov.

(2) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om lovens virkeområde, herunder kan det gis regler som helt eller delvis unntar tjenester eller avtaler som er omfattet av loven etter § 1-2, særskilte regler for visse avtaler som

er omfattet av § 1-2, og regler om at bestemmelser i loven skal gjelde for finansavtaler som er unntatt fra lovens virkeområde etter § 1-2.

§ 1-2 Virkeområdet for kapittel 2 til 6

(1) Kapittel 2 gjelder betalingsoppgjør og pengekrav på formuerettens område.

(2) Kapittel 3 gjelder for alle finansielle tjenester og finansoppdrag, jf. § 1-3 annet og tredje ledd, med mindre noe annet følger av sjettem ledd eller for øvrig er særskilt bestemt.

(3) Kapittel 4 gjelder for kontoavtaler og betalings-tjenester, jf. § 1-5 første og åttende ledd, med mindre noe annet følger av sjettem ledd eller for øvrig er særskilt bestemt, jf. §§ 4-47 til 4-52.

(4) Kapittel 5 gjelder for kredittavtaler, jf. § 1-7 første ledd, med mindre noe annet følger av sjettem ledd eller for øvrig er særskilt bestemt, jf. §§ 5-22 og 5-23.

(5) Kapittel 6 gjelder for kausjon, jf. § 1-7 annet ledd, med mindre noe annet følger av sjettem ledd eller for øvrig er særskilt bestemt, jf. § 6-14.

(6) Er kunden forbruker, gjelder reglene i kapittel 3 til 6 for alle tjenesteytere, jf. § 1-4, med mindre noe annet er særskilt bestemt. Kapittel 3 til 6 gjelder også for avtaler med en forbruker når kredittytteren eller garantisten er en kommune eller fylkeskommune. Er kunden ikke forbruker, gjelder reglene i kapittel 3 til 6 bare for tjenester som krever særskilt tillatelse eller meldeplikt etter finansforetaksloven og formidling av slike tjenester, med mindre noe annet er særskilt bestemt. Kapittel 3 til 6 gjelder ikke for tjenester som mottas av en annen tjenesteyter uten å berøre kundens rettigheter eller tjenesteyterens plikter etter denne loven.

II. Definisjoner

§ 1-3 Finansavtale, finansiell tjeneste og finansoppdrag

(1) Med *finansavtale* menes i denne loven avtale om finansiell tjeneste, finansoppdrag, betalingsoppgjør og overdragelse av pengekrav.

(2) Med *finansiell tjeneste* menes i denne loven alle banktjenester, kredittjenester og betalingstjenester og alle tjenester som gjelder investering og individuelle pensjoner.

(3) Med *finansoppdrag* menes i denne loven formidling av en finansiell tjeneste mellom en kunde og en tjenesteyter. Med *formidling* menes mellomleddvirksomhet mot vederlag som består i

- a) å gi råd om eller utføre forberedende arbeid i forbindelse med inngåelse av avtaler om finansielle tjenester
- b) å inngå avtale for en tjenesteyter eller å bistå ved tjenesteyterens forvaltning eller gjennomføring av avtaler om finansielle tjenester

- c) å levere opplysninger om en eller flere finansielle tjenester i overensstemmelse med kundens valgte kriterier via et nettsted eller andre medier, herunder utarbeidelse av en prioritert liste over avtaler som omfatter pris- og produktsammenligninger eller prisrabatter på en finansiell tjeneste, hvis kunden er i stand til direkte eller indirekte å inngå en avtale ved å bruke et nettsted eller andre medier.

§ 1-4 Forbruker, kunde og tjenesteyter

(1) Med *forbruker* menes i denne loven en fysisk person når avtalen har et formål som hovedsakelig ligger utenfor personens forretnings- eller yrkesvirksomhet. En fysisk person regnes også som forbruker etter første punktum ved avtale om kreditt eller kausjon som er sikret ved pant eller tilsvarende sikkerhet i et formuesgode som tilhører personen, når formuesgodet ikke hovedsakelig er knyttet til personens næringsvirksomhet.

(2) Med *kunde* menes i denne loven en fysisk eller juridisk person som er part i en avtale eller bruker av en finansiell tjeneste. En tjenesteyter anses ikke som kunde etter første punktum.

(3) Med *tjenesteyter* menes i denne loven en fysisk eller juridisk person som tilbyr finansielle tjenester eller finansoppdrag som ledd i næringsvirksomhet. Den som formidler kreditt i tilknytning til eget salg av varer eller tjenester, og som ikke har det å tilby eller formidle finansielle tjenester som sin hovedvirksomhet, regnes likevel ikke som tjenesteyter.

§ 1-5 Definisjoner som gjelder kontoavtaler og betalings-tjenester

(1) Med *betalingstjeneste* menes i denne loven en tjeneste med meldeplikt eller krav om særskilt tillatelse etter finansforetaksloven, og som omfatter en eller flere av følgende forretningsaktiviteter:

- a) innskudd og uttak av kontanter på en konto
- b) aktiviteter som kreves for å forvalte en konto
- c) betalingstransaksjoner, herunder overføring av betalingsmidler på en konto som gjennomføres ved
  1. direktebelastninger iverksatt av betalingsmottakeren, herunder direkte engangsbelastninger
  2. bruk av betalingskort eller lignende enhet
  3. betalerens instruksjon om kontobetalinger, herunder faste betalingsoppdrag
- d) gjennomføring av betalingstransaksjoner som nevnt i bokstav c med betalingsmidler som er omfattet av en kredittmulighet (kredittgrense)
- e) utstedelse av betalingsinstrumenter og innløsning av betalingstransaksjoner
- f) overføring eller mottak av betalingsmidler uten kontoavtale
- g) betalingsfullmaktstjenester
- h) kontoinformasjons-tjenester.

(2) Med *betalingsinstrument* menes i denne loven en personlig innretning eller et sett av fremgangsmåter som er avtalt mellom kunden og betalingstjenesteyteren og benyttes for å iverksette betalingsoppdrag.

(3) Med *betalingskonto* menes i denne loven en konto i navnet på en eller flere kunder som benyttes for å gjennomføre betalingstransaksjoner.

(4) Med *betalingssmidler* menes i denne loven pengesedler og mynter samt innskudd og kreditt på konto og elektroniske penger som definert i finansforetaksloven § 2-4 annet ledd eller regler gitt med hjemmel i finansforetaksloven § 2-4 tredje ledd.

(5) Med *betalingssoppdrag* menes i denne loven en anmodning fra en betaler eller betalingsmottaker til en betalingstjenesteyter om å foreta en betalingstransaksjon.

(6) Med *betalingstransaksjon* menes i denne loven en handling som iverksettes av betaleren eller på dennes vegne eller av betalingsmottakeren for å innbetale, overføre eller ta ut betalingsmidler, uten hensyn til eventuelle underliggende forpliktelser mellom betaleren og betalingsmottakeren.

(7) Med *direktebelastning* menes i denne loven betalingstjeneste for belastning av betalerens konto der betalingstransaksjonen iverksettes av betalingsmottakeren på grunnlag av samtykke gitt til betalerens egen betalingstjenesteyter, betalingsmottakerens betalingstjenesteyter eller betalingsmottakeren.

(8) Med *kontoavtale* menes i denne loven en avtale som regulerer fremtidig gjennomføring av betalingstransaksjoner i tilknytning til en betalingskonto i navnet på en eller flere kunder, samt avtale om innskuddskonto i bank.

(9) Med *betalingstjenesteyter* menes i denne loven en tjenesteyter som tilbyr finansielle tjenester som er omfattet av kapittel 4.

(10) Med *kontotilbyder* menes i denne loven en tjenesteyter som tilbyr og fører en betalingskonto for en betaler.

§ 1-6 Definisjoner som gjelder fullmaktjenester

(1) Med *betalingsfullmaktjeneste* menes i denne loven en betalingstjeneste som går ut på at det etter forespørsel fra en kunde iverksettes et betalingsoppdrag fra en betalingskonto som tilbys av en annen betalingstjenesteyter.

(2) Med *betalingsfullmektig* menes i denne loven en tjenesteyter som tilbyr betalingsfullmaktjenester.

(3) Med *kontoinformasjonsjeneste* menes i denne loven en internettbasert betalingstjeneste for levering av sammenstilte kontoopplysninger fra en eller flere betalingskontoer kunden har hos enten en annen betalingstjenesteyter eller hos minst to betalingstjenesteytere.

(4) Med *opplysningsfullmektig* menes i denne loven en tjenesteyter som tilbyr kontoinformasjons tjenester.

(5) Med *fullmaktjeneste* menes i denne loven betalingsfullmaktjeneste og kontoinformasjonsjeneste.

§ 1-7 Definisjoner som gjelder kredittavtaler og kausjonsavtaler

(1) Med *kredittavtale* menes i denne loven avtale om kreditt i form av betalingsutsettelse, lån, rammekreditt eller annen tilsvarende form for kreditt.

(2) Med *kausjon* menes i denne loven en avtale hvor en part (kausjonisten) overfor kredittyteren påtar seg en betinget forpliktelse eller garanti i tilknytning til oppfyllelsen av en kredittavtale etter kapittel 5 eller leiefinansiering nevnt i § 5-23 annet ledd som er inngått med en tredjepart.

(3) Med *boliglån* menes i denne loven

a) kredittavtale som er sikret ved pant eller tilsvarende sikkerhetsstillelse som benyttes i en EØS-stat, i fast eiendom som benyttes til boligformål eller hovedsakelig ikke benyttes til næringsformål, eller i rettighet knyttet til slik eiendom

b) kredittavtale som har til formål å erverve eller bevare eiendomsrett til grunnarealer eller til eksisterende eller prosjekterte bygninger.

(4) Med *kredittyter* menes i denne loven en tjenesteyter som tilbyr finansielle tjenester som er omfattet av kapittel 5 og 6.

(5) Med *effektiv rente* menes i denne loven kredittkostnadene uttrykt i prosent per år av kredittbeløpet, beregnet i samsvar med en matematisk formel og på grunnlag av de forutsetninger som er fastsatt av Kongen i forskrift.

(6) Med *tilgjengelig kredittbeløp* menes i denne loven den øvre grensen for eller summen av alle beløp som blir gjort tilgjengelige etter en kredittavtale.

(7) Med *kredittkostnader* menes i denne loven alle kostnader, herunder rente, provisjon, gebyr, avgifter og andre utgifter, som kunden skal betale i forbindelse med kreditten.

(8) Med *brukskontokreditt* menes i denne loven en uttrykkelig kredittavtale der en kredittyter gir kunden tilgang til betalingsmidler som overstiger innstående innskudd på kundens konto.

(9) Med *valutalån* menes i denne loven

a) kreditt der kundens inntekt og formue er i en valuta som er forskjellig fra den valutaen som er angitt i kredittavtalen, eller

b) kreditt der valutaen i den EØS-staten som kunden er bosatt i, er forskjellig fra den valutaen som er angitt i kredittavtalen.

§ 1-8 Andre definisjoner

(1) Med *avtale utenom fast forretningslokale* menes i denne loven avtale som nevnt i angrerettloven § 5 bokstav d, jf. bokstav c.

(2) Med *fjernsalg* menes i denne loven avtaler som inngås ved organisert ordning for salg eller tjenesteyting uten at tjenesteyteren og kunden er fysisk til stede samtidig, og der inngåelse av avtale skjer utelukkende ved bruk av fjernkommunikasjonsmidler.

(3) Med *betaler* menes i denne loven en fysisk eller juridisk person som oppfyller en forpliktelse ved bruk av betalingsmidler, herunder den som er innehaver av en betalingskonto og tillater et betalingsoppdrag fra denne kontoen, eller, dersom det ikke finnes noen betalingskonto, den som gir et betalingsoppdrag.

(4) Med *betalingsmottaker* menes i denne loven en fysisk eller juridisk person som er den tiltenkte mottakeren av betalingsmidler som inngår i en betalingstransaksjon.

(5) Med *nominell rente* menes i denne loven en prosentrentesats som blir anvendt på årsbasis på innstående innskuddsbeløp på konto eller skyldig kredittbeløp.

(6) Med *virkedag* menes i denne loven dag da betalerens eller betalingsmottakerens betalingstjenesteyter som medvirker til gjennomføringen av en betalingstransaksjon, holder åpent som påkrevd for slik gjennomføring.

(7) Med *oppdragsforetak* menes i denne loven en tjenesteyter som tilbyr finansoppdrag.

(8) Med *autentisering* menes i denne loven en fremgangsmåte som gjør det mulig å bekrefte en hendelse, et angitt innhold eller gyldigheten av en elektronisk signatur eller et elektronisk segl, og fremgangsmåte som gjør det mulig for en betalingstjenesteyter å kontrollere identiteten til en kunde eller gyldigheten av et bestemt betalingsinstrument, herunder bruken av kundens personlige sikkerhetsinformasjon.

(9) Med *sterk kundeautentisering* menes i denne loven autentisering som bygger på bruk av to eller flere elementer som er kategorisert som kunnskap (noe bare brukeren vet), besittelse (noe bare brukeren har) og iboende egenskap (noe brukeren er), som er så frittstående i forhold til hverandre at brudd på ett kriterium ikke innebærer risiko for brudd på de andre, og som er utformet på en slik måte at autentiseringsopplysningenes fortrolighet er sikret.

(10) Med *personlig sikkerhetsinformasjon* menes i denne loven personaliserte innretninger som en tjenesteyter stiller til rådighet for kunde eller annen bruker for autentiseringsformål.

III. Ufravikelighet, lovvalg mv.

§ 1-9 Ufravikelighet

(1) Loven kan ikke fravikes ved avtale til skade for en forbruker.

(2) Når kunden ikke er forbruker, viker loven for avtale, etablert praksis mellom partene eller annen sedvane som anses bindende mellom partene. Med unntak for regler som bare gjelder for forbrukere, kan følgende bestemmelser ikke fravikes til skade for kunden: kapittel 1, § 2-4 første ledd annet punktum, § 2-5, § 3-4, § 3-9, § 3-12, § 3-48, § 3-53 første ledd, §§ 3-56 til 3-58, § 4-1, § 4-2, § 4-5, § 4-6, § 4-9, § 4-12, § 4-13 annet ledd annet og tredje punktum og tredje ledd, § 4-15 første ledd, § 4-16, § 4-17, § 4-18, § 4-24 med unntak for fristen på 13 måneder, § 4-26, § 4-28 annet ledd med unntak for fristen på 13 måneder, § 4-29, § 4-42 annet ledd, § 4-45 første og annet ledd og tredje ledd første punktum, § 4-50 fjerde ledd bokstav c, § 4-52, § 5-2 første ledd første punktum og § 5-7.

(3) Reglene i kapittel 1, § 3-1 første ledd, så langt ikke noe annet følger av særlige rettsregler, § 3-55 og kapittel 7 kan ikke fravikes ved avtale.

§ 1-10 Lovvalg

(1) Har en forbruker som er bosatt i riket, inngått avtale med en tjenesteyter hjemmehørende i en annen stat, skal norsk rett gjelde for avtalen dersom

- tjenesteyteren har gitt forbrukeren tilbud eller markedsført tjenesten her i riket, og forbrukeren her har gjort det som er nødvendig for at avtalen skal kunne inngås,
- tjenesteyteren eller en kommisjonær, agent eller annen representant for denne eller en megler her i riket har mottatt forbrukerens tilbud, aksept eller bestilling, eller
- avtalen er inngått av forbrukeren etter reise til utlandet i forbindelse med erverv av fast eiendom eller løsøre gjenstand eller finansiering av ervervet, og reisen er arrangert av tjenesteyteren, eller av selger i forståelse med tjenesteyteren.

(2) Det kan ikke avtales at rettsreglene i en stat utenfor EØS skal anvendes på en kredittavtale som har nær tilknytning til EØS-statens territorium, dersom forbrukeren ved dette får en dårligere rettsbeskyttelse enn etter loven her.

§ 1-11 Gjennomføring av EØS-regelverk

(1) Følgende rettsakter gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg XII, protokoll 1 til EØS-avtalen og avtalen for øvrig:

- EØS-avtalen vedlegg XII nr. 3 (forordning (EF) nr. 924/2009 om betalinger på tvers av landegrensene i Fellesskapet)
- EØS-avtalen vedlegg XII nr. 3a (forordning (EU) nr. 260/2012 og forordning (EU) nr. 248/2014) om tek-

niske og forretningsmessige krav til kredittoverføringer og direkte debiteringer i euro).

(2) Kongen kan i forskrift fastsette regler om at forordning (EF) nr. 924/2009 også skal gjelde for annen valuta, samt nærmere regler om forordningenes krav til tvisteløsning i klageorgan.

(3) Kongen kan i forskrift gi regler til gjennomføring av direktiv (EU) 2019/882 om tilgjengelighetskrav for produkter og tjenester for banktjenester rettet til forbrukere som nevnt i artikkel 2 nr. 2 bokstav d.

(4) Kongen kan i forskrift fastsette andre beløpsgrenser enn det som følger av regler i loven her, dersom dette på grunn av kursendringer er nødvendig for gjennomføringen av forpliktelser etter EØS-avtalen. Endres beløpsgrensen etter § 4-30 annet ledd, kan det fastsettes at den samme beløpsgrensen skal gjelde også etter § 3-20.

Kapittel 2. Betalingsoppgjør

I. Forholdet mellom betaleren og mottakeren ved betalingsoverføringer

§ 2-1 Oppgjørsmåte

(1) Betaling kan foretas ved overføring av beløpet til mottakerens konto, med mindre noe annet er avtalt eller mottakeren har bedt om utbetaling med kontanter.

(2) Mottakeren kan gi nærmere anvisning om betalingsmåten dersom dette ikke medfører vesentlig merutgift eller andre ulemper for betaleren.

(3) En forbruker har alltid rett til å foreta oppgjør med tvungne betalingsmidler hos betalingsmottakeren.

§ 2-2 Tid og sted for betaling

(1) Dersom betaleren har rett til å foreta oppgjør ved overføring til mottakerens konto, anses betalingen for å være skjedd når beløpet er godskrevet mottakerens betalingstjenesteyter. Ved overføring hos samme betalingstjenesteyter anses betalingen for å være skjedd når beløpet er godskrevet mottakerens konto. Når oppgjør skal skje med utbetaling i kontanter, anses betalingen for å være skjedd når beløpet er stilt til mottakerens disposisjon gjennom en betalingstjenesteyter på mottakerens sted og melding om dette er kommet frem til mottakeren.

(2) Dersom ikke annet er avtalt, anses dessuten en fastsatt betalingsfrist for å være avbrutt

- a) når en betalingstjenesteyter har mottatt betalingsoppdrag fra en betaler som er forbruker, jf. § 4-5 annet ledd
- b) når mottakeren mottar og aksepterer sjekk eller betalingsmiddel.

(3) Dersom et mottatt betalingsoppdrag ikke skal utføres straks, regnes avbruddet av betalingsfristen fra den avtalte betalingsdagen.

(4) Betalingsfristen avbrytes ikke dersom betalingstransaksjonen ikke blir gjennomført og dette skyldes betalerens eget forhold. Betalingstjenesteyteren skal i så fall varsle betaleren om dette i samsvar med § 4-6.

§ 2-3 Valuta

(1) Betalinger skal foretas i den valutaen som er avtalt.

(2) En betalingsmottaker eller en annen som på salgsstedet tilbyr en valutaomregning til betaleren før en betalingstransaksjon iverksettes, skal opplyse betaleren om gebyrer og om vekslingskursen som vil bli benyttet ved vekslingen. Betaleren skal samtykke til vekslingen på dette grunnlaget.

§ 2-4 Gebyr for bruk av betalingsinstrument og betalingsmiddel

(1) Dersom en betalingsmottaker krever gebyr eller gir rabatt for bruk av et bestemt betalingsinstrument eller betalingsmiddel, skal betaleren opplyses om dette før en betalingstransaksjon iverksettes. Betalingstjenesteyteren kan ikke hindre betalingsmottakeren i å kreve gebyr eller gi rabatt som nevnt. Dersom en betalingsmottaker krever gebyr for bruk av et bestemt betalingsinstrument eller betalingsmiddel fra en forbruker, kan gebyret ikke overstige betalingsmottakerens faktiske kostnad ved bruk av betalingsinstrumentet eller betalingsmiddelet. Dersom gebyret også omfatter utstedelse og eventuelt sending av regning til forbrukeren, kan denne delen av gebyret ikke overstige betalingsmottakerens faktiske kostnad ved å utstede og sende regningen. Kongen kan i forskrift forby eller begrense retten til å kreve gebyrer som nevnt i første og tredje punktum for å fremme konkurranse og bruk av effektive betalingsinstrumenter.

(2) Dersom betalingstjenesteyteren eller noen annen krever gebyr for bruk av et bestemt betalingsinstrument, skal kunden opplyses om dette før en betalingstransaksjon iverksettes.

(3) Betaleren er ikke forpliktet til å betale gebyr for bruk av et betalingsmiddel dersom opplysningsplikten i første eller annet ledd ikke er overholdt.

§ 2-5 Fordeling av gebyrer

(1) Gebyrene i forbindelse med en betalingstransaksjon som faller innenfor virkeområdet for kapittel 4, fordeles slik at betaleren betaler sin betalingstjenesteyter gebyrene denne krever, og betalingsmottakeren betaler sin betalingstjenesteyter gebyrene denne krever.

(2) Første ledd gjelder bare dersom både betalerens og betalingsmottakerens betalingstjenesteyter, eventuelt den eneste betalingstjenesteyteren som er involvert i betalingstransaksjonen, er etablert innenfor EØS.

§ 2-6 Forbud mot å kreve gebyr for betalerens bruk av kort

(1) En betalingsmottaker kan ikke kreve gebyr for bruk av betalingsinstrument som er omfattet av forordning (EU) 2015/751 om formidlingsgebyrer for kortbaserte betalingstransaksjoner kapittel II, eller for betalingstjenester som er omfattet av forordning (EU) nr. 260/2012 om tekniske og forretningsmessige krav til kredittoverføringer og direkte debiteringer i euro.

(2) Første ledd gjelder bare dersom både betalerens og betalingsmottakerens betalingstjenesteyter, eventuelt den eneste betalingstjenesteyteren som er involvert i betalingstransaksjonen, er etablert innenfor EØS.

II. Tilbakebetaling av kredittbeløp mv.

§ 2-7 Forbrukerens innsigelser mot kredittyteren

(1) Ved kjøp av varer eller tjenester kan forbrukeren overfor en annen kredittyter enn selgeren gjøre gjeldende de samme innsigelser og pengekrav på grunnlag av kjøpet som kunne gjøres gjeldende mot selgeren, såfremt kreditten ytes etter avtale mellom selgeren og kredittyteren. I tillegg til reklamasjon overfor selgeren etter reglene som gjelder for avtalen, må forbrukeren varsle kredittyteren ved første rimelige anledning.

(2) Har forbrukeren et pengekrav som etter første ledd kan gjøres gjeldende mot kredittyteren, er kredittyterens ansvar begrenset til det kredittbeløpet som forbrukeren har mottatt av kredittyteren i anledning kjøpet.

§ 2-8 Innsigelse fra kausjonist og samskyldner

Vilkår i en kausjonsavtale med en forbruker om at forbrukeren skal være avskåret fra å gjøre gjeldende innsigelser eller motkrav på grunnlag av kredittavtalen, er ugyldig når ikke noe annet følger av lov. Det samme gjelder for tilsvarende vilkår i en kredittavtale med en samskyldner som er forbruker.

§ 2-9 Tilbakebetaling av kredittbeløp

(1) Ved tilbakebetaling av kreditt skal det betales renter, gebyr og andre kredittkostnader regnet frem til og med betalingsdagen, jf. likevel § 2-10.

(2) Når ikke noe annet er særskilt bestemt, skal kredittbeløpet, påløpte renter og andre kredittkostnader tilbakebetales når kreditor krever det. Beløpet kan helt eller delvis tilbakebetales før avtalt tid for tilbakebetaling av kreditten.

(3) Dersom skyldneren ved betaling av avdraget eller annen delvis tilbakebetaling ikke har angitt hvordan betalingen skal avregnes mot det utestående kravet, og det ikke fremkommer noe annet av sammenhengen, skal betalingen avregnes mot det tidligst forfalte kravet etter kredittavtalen.

(4) Forsinkelsesrenteloven gjelder ved forsinket betaling i tilknytning til kredittavtalen, med mindre det er avtalt vilkår som er gunstigere for skyldneren. Ved boliglån gjelder forsinkelsesrenteloven § 4 til fordel for skyldneren selv om skyldneren ikke er forbruker.

§ 2-10 Tap og gevinst ved førtidig tilbakebetaling av fastrentekreditt

(1) Ved førtidig tilbakebetaling av kreditt der en eller flere rentesatser etter avtalen er helt eller delvis bundet for kredittavtalens varighet eller en del av kredittavtalens varighet (fastrentekreditt), kan kreditor kreve dekket tap som følge av tilbakebetalingen dersom dette følger av avtalen. Skyldneren hefter ikke for mer enn det rentebeløpet som ellers skulle ha vært betalt ved forfall. Første punktum gjelder ikke

- dersom skyldig beløp er 50 000 kroner eller mindre
- dersom skyldneren ikke er opplyst om kreditors rett til tapsdekning etter § 3-25 bokstav g
- dersom skyldneren før utløpet av akseptfristen i et forslag til endring av kredittvilkårene har varslet om førtidig tilbakebetaling, og betalingen skjer senest fire uker etter utløpet av akseptfristen. Etter utløpet av akseptfristen skal skyldneren betale markedsrente for benyttet kreditt.

(2) Dersom kreditor etter avtalen kan kreve dekning av tap etter første ledd, skal skyldneren i tilsvarende utstrekning godskrives gevinst som kreditor oppnår som følge av førtidig betaling. Retten til godskriving av slik gevinst kan fravikes i avtalen selv om skyldneren er forbruker. Forbrukeren må i så fall være gjort kjent med dette før avtaleinngåelsen.

(3) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om beregning av tap og gevinst etter bestemmelsen her.

§ 2-11 Tilbakelevering av gjeldsbrev mv.

Når pengekravet er tilbakebetalt eller på annen måte falt bort, skal skyldneren og kausjonisten gis en bekreftelse på dette i et skriftlig dokument, jf. § 3-2 fjerde ledd. Omsetningsgjeldsbrev skal gjøres ugyldig og leveres tilbake til skyldneren.

§ 2-12 Sletting av panteheftelser mv.

Når pengekravet er tilbakebetalt eller på annen måte falt bort, skal kreditor sørge for sletting eller frigivelse av pant og annen sikkerhet for pengekravet, dersom ikke noe annet er avtalt i forbindelse med tilbakebetalingen.

III. Overdragelse av pengekrav (kreditorskifte)

§ 2-13 Lovens anvendelse ved overdragelse av pengekrav. Samtykke og varsel

(1) Ved overdragelse av pengekrav som er stiftet ved avtale etter kapittel 5 om kredittavtaler eller kapittel 6

om kausjonsavtaler, gjelder loven tilsvarende i forholdet mellom skyldneren og erververen av pengekravet, med mindre noe annet er fastsatt i lov.

(2) Når et finansforetak som nevnt i finansforetaksloven § 1-3 eller en kommune eller fylkeskommune er kreditor for et pengekrav som nevnt i første ledd, kan pengekravet overdras bare dersom skyldneren særskilt samtykker til overdragelsen. Samtykket kan tidligst gis 30 dager før overdragelsen. Kravet om samtykke i første punktum gjelder likevel ikke dersom pengekravet overdras til et organ for stat eller kommune eller til et finansforetak som etter reglene i finansforetaksloven eller regler gitt i medhold av i finansforetaksloven kan tilby tilsvarende kreditt til forbrukere i Norge.

(3) Avhenderen skal varsle skyldneren om overdragelsen av pengekravet. Dette gjelder likevel ikke dersom avhenderen ved overdragelsen av pengekravet har inngått avtale med erververen om fortsatt å opptre som kreditor overfor skyldneren på vegne av erververen.

§ 2-14 Skyldnerens rett til å gjøre innsigelser gjeldende mot erververen av pengekravet

(1) Ved overdragelse eller pantsetting av pengekrav som nevnt i § 2-13 første ledd kan skyldneren overfor erververen eller pantshaveren gjøre gjeldende de samme innsigelser og motkrav som skyldneren kunne gjøre gjeldende overfor avhenderen, med mindre noe annet er fastsatt i lov.

(2) Kreditor for pengekrav som nevnt i § 2-13 første ledd må ikke utstede eller motta veksler for et pengekrav mot en skyldner som er forbruker. Det samme gjelder annen skylderklæring som ved overdragelse eller pantsetting kan avskjære eller innskrenke forbrukerens rett til å gjøre gjeldende innsigelser eller motkrav på grunnlag av kredittavtalen eller kausjonsavtalen.

IV. Særskilte bestemmelser

§ 2-15 Krav oppstått ved spill eller veddemål

(1) Et løfte om betaling ved deltakelse i spill eller veddemål er ikke bindende, med mindre spillet eller veddemålet er tillatt ved lov. Uten hensyn til om spillet eller veddemålet er tillatt ved lov, gjelder det samme for krav på tilbakebetaling av kreditt når kredittgiveren viste at kreditten ville bli benyttet til deltakelse i spill eller veddemål.

(2) Er betalingen gjennomført, kan den kreves tilbakebetalt. En frivillig betaling i penger er likevel bindende dersom betaleren visste at han eller hun ikke var forpliktet til å betale.

§ 2-16 Regress

(1) Den som har måttet eller har hatt rett til å oppfylle en annen skyldners pengeforpliktelse, kan straks søke tilbake sitt utlegg hos skyldneren.

(2) Er flere skyldnere solidarisk ansvarlige for en pengeforpliktelse og en av dem har oppfylt forpliktelsen, kan denne skyldneren straks søke tilbake sitt utlegg hos samskyldnerne. Oppnås ikke dekning hos en samskyldner, kan skyldneren søke tilbake hos de øvrige samskyldnerne det som skulle falle på hver av disse etter rettsforholdet dem imellom.

(3) Bestemmelsene i denne paragrafen kan fravikes ved avtale, med mindre noe annet er særskilt bestemt.

Kapittel 3. Finansielle tjenester

I. Alminnelige bestemmelser

§ 3-1 Tjenesteyterens alminnelige plikter

(1) For å ivareta kundenes interesser og markedets integritet på beste måte skal tjenesteyteren på rimelig vis identifisere eventuelle egne interessekonflikter og skal opptre ærlig, redelig og profesjonelt. Tjenesteyteren skal opptre faglig forsvarlig ut fra de plikter som gjelder for tjenesten, og det som ellers er avtalt.

(2) Tjenesteyteren skal benytte avtalt kommunikasjonsform og norsk eller et annet språk som partene har avtalt. Kunden skal få de opplysningene som er nødvendige for å kunne forstå, overveie og sammenligne tilgjengelige tilbud. Alle opplysninger skal være klare, og de skal ikke være villedende. Prisopplysninger skal gis i norske kroner, hvis ikke annen valuta er avtalt.

(3) Før avtale inngås skal tjenesteyteren identifisere kundens krav og behov på grunnlag av opplysninger innhentet fra kunden, herunder opplysninger om kundens økonomiske situasjon i den utstrekning det er relevant. Omfanget av opplysninger skal tilpasses produktene og tjenestenes kompleksitet og typen kunde. Tilbud og anbefalinger skal være i samsvar med kundens krav og behov. Tjenesteyteren skal etter behov veilede kunden i valget mellom de ulike produktene og tjenestene som tilbys. En personlig anbefaling til kunden skal inntas i et skriftlig dokument, jf. § 3-2 fjerde ledd, som tjenesteyteren skal gi til kunden. Vilklårene i tilbudet må ikke innebære en usaklig forskjellsbehandling av kunden sammenlignet med vilkår tjenesteyteren tilbyr tilsvarende kunder. Tjenesteyteren skal dessuten på rimelig vis forsikre seg om at kunden forstår de viktigste opplysningene og eventuell advarsel om risiko forbundet med avtalen.

(4) Tjenesteytere og ansatte som gir råd om finansielle tjenester, må ha tilstrekkelige kunnskaper om sine plikter i forbindelse med slik rådgivning etter nærmere regler gitt i medhold av syvende ledd.

(5) Tjenesteyteren kan ikke kreve særskilt vederlag for oppfyllelse av opplysnings- eller varslingsplikter etter denne loven eller forskrift gitt i medhold av loven. I den utstrekning det er avtalt, kan det likevel kreves rimelige gebyrer i samsvar med tjenesteyterens faktiske

kostnader for ytterligere eller hyppigere opplysninger eller varsler mv., eller for at opplysninger stilles til rådighet på annen måte enn det som kreves etter lov eller forskrift.

(6) Annet til femte ledd gjelder ikke for tjenester som er omfattet av verdipapirhandelloven.

(7) Kongen kan i forskrift fastsette nærmere regler om tjenesteyterens plikter etter første til femte ledd, herunder krav til faglige kvalifikasjoner for virksomheten og ansatte i virksomheten, krav om dokumentasjon av kvalifikasjonene og regler om tilsyn med disse kravene.

§ 3-2 Elektroniske meldinger, varsler og skriftlig dokument

(1) Meldinger mv. etter denne loven kan sendes til eller gjøres tilgjengelige for mottakeren ved bruk av elektronisk kommunikasjon dersom dette gjøres på en betryggende måte. Tjenesteyteren skal ved avtaleinngåelsen eller når elektronisk kommunikasjon benyttes første gang, opplyse mottakeren om at vedkommende kan reservere seg mot denne kommunikasjonsformen og om rettsvirkningene av valget, jf. annet ledd. Ved melding om heving, oppsigelse, sperring, tvangsfullbyrdelse eller lignende forhold som det er avgjørende at mottakeren får kunnskap om, skal tjenesteyteren forsikre seg om at mottakeren har fått kunnskap om at meldingen er mottatt.

(2) Når det etter avtalerettslige regler er tillagt rettsvirkninger at en melding etter denne loven er kommet frem, anses en elektronisk melding til tjenesteyteren å være kommet frem fra det tidspunktet meldingen på en betryggende måte er sendt til eller gjort tilgjengelig for tjenesteyteren. En elektronisk melding fra tjenesteyteren anses for å være kommet frem først når mottakeren har fått kunnskap om at meldingen er mottatt. Har mottakeren samtykket til elektronisk kommunikasjon, anses meldingen likevel å være kommet frem når den på avtalt måte er kommet frem til mottakeren.

(3) Stilles det i denne loven krav om at noen skal varsles, skal varselet eller en melding om varselet sendes direkte til mottakeren.

(4) Stilles det i denne loven krav om bruk av dokument, skal det brukes papir eller et annet varig medium som for mottakeren er egnet til å lagre informasjonen dokumentet inneholder, og som gir mulighet til uendret gjengivelse av den lagrede informasjonen for bruk i et tidsrom som er tilstrekkelig for formålet. Med skriftlig menes at det er benyttet skrifttegn.

(5) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om hva som skal anses som en betryggende måte etter denne paragrafen.

§ 3-3 Opplysninger i alminnelige vilkår og i markedsføring

(1) Opplysninger om tjenesteyterens alminnelige vilkår skal være enkelt tilgjengelige på tjenesteyterens nettsider og i salgslokale. En forbruker skal på forespørsel få utlevert vilkårene på papir. Vilråene skal være konsistente i sin utforming, språklig klare og lett lesbare på norsk. Prisopplysninger skal gis i norske kroner.

(2) Markedsføring av finansavtaler skal utføres i samsvar med markedsføringslovens regler.

(3) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om krav til opplysninger og annet innhold i tjenesteyterens alminnelige vilkår. Kongen kan i forskrift også gi regler om markedsføring av finansavtaler, herunder om markedsføring som skal anses som urimelig handelspraksis etter markedsføringsloven § 6.

§ 3-4 Personer med verge

(1) Når en tjenesteyter skal gi opplysninger til en kunde etter bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven, og kunden har verge, gjelder følgende når ikke annet er særskilt bestemt:

- Er kunden under 18 år, skal opplysningene gis til kundens verge eller verger, med mindre noe annet følger av § 4-52. Tjenesteyteren skal gi kunder som har fylt 12 år, innsyn i opplysninger om eget kunde-forhold når den mindreårige kunden ber om det.
- Har kunden fylt 18 år, skal opplysningene gis til både kunden og vergen.

(2) Første ledd gjelder tilsvarende for opplysninger som en tjenesteyter skal gi til en kunde etter en avtale som er omfattet av denne loven.

(3) Kongen kan i forskrift fastsette at opplysninger som nevnt i første og annet ledd også skal gis fylkesmannen. I forskriften kan det gis nærmere regler om hvordan opplysningsplikten skal oppfylles, herunder kan det gjøres unntak fra reglene i paragrafen her.

§ 3-5 Alminnelig bevisbyrde

(1) Med mindre noe annet er særskilt bestemt, skal bevisbyrden for en faktisk omstendighet bæres av den part som har best mulighet for og oppfordring til å sikre bevis for denne omstendigheten.

(2) Tjenesteyteren har likevel alltid bevisbyrden for at tjenesteyterens plikter etter lov og forskrift er oppfylt.

§ 3-6 Bevisbyrde og beviskrav for elektronisk avtaleinngåelse

(1) Hvis den som har rett til å bruke en elektronisk signatur som kan benyttes til å inngå avtale om finansiertjeneste, nekter for å ha samtykket til en avtaleinngåelse elektronisk eller hevder at avtalen ikke ble gyldig inngått, har tjenesteyteren bevisbyrden for at avtaleinngåelsen ble autentisert, korrekt validert, registrert og

ikke var berørt av teknisk svikt eller andre feil knyttet til avtaleinngåelsen.

(2) Hvis det er benyttet en kvalifisert valideringstjeneste for kvalifiserte elektroniske signaturer, har den kvalifiserte tilbyderen av tillitstjenesten innenfor rammen av sitt ansvarsområde bevisbyrden for at den kvalifiserte elektroniske signaturen er korrekt validert i samsvar med krav fastsatt i forordning (EU) nr. 910/2014 og ikke berørt av teknisk svikt eller andre feil knyttet til tillitstjenesten denne har ansvaret for.

(3) Hvis den som har rett til å bruke en elektronisk signatur som kan benyttes til å inngå avtale om finansiell tjeneste, nekter for å ha samtykket til en avtaleinngåelse elektronisk, er bruken av elektroniske signaturfremstillingsdata, jf. §§ 3-16 til 3-21, ikke i seg selv tilstrekkelig til å bevise at avtaleinngåelsen var gjort med samtykke av rettighetshaveren, eller at rettighetshaveren har opptrådt svikaktig eller forsettlig eller ved grov uaktsomhet har unnlatt å oppfylle en eller flere av sine plikter etter § 3-19. Tjenesteyteren, herunder eventuelt kvalifisert tilbyder av tillitstjenester, skal legge frem dokumentasjon for å kunne bevise at det foreligger svikaktig opptreden, forsett eller grov uaktsomhet fra rettighetshaverens side.

(4) Det kreves kvalifisert sannsynlighetsovervekt for å bevise at en forbruker har samtykket til elektronisk avtaleinngåelse eller svikaktig eller forsettlig har unnlatt å oppfylle en eller flere av pliktene etter § 3-19.

§ 3-7 Bevisbyrde og beviskrav for betalingstransaksjoner

(1) Hvis en kunde nekter for å ha godkjent en gjennomført betalingstransaksjon eller hevder at betalingstransaksjonen ikke ble korrekt gjennomført, har betalingstjenesteyteren bevisbyrden for at betalingstransaksjonen ble autentisert, korrekt registrert og bokført og ikke var berørt av teknisk svikt eller andre feil i den leverte betalingstjenesten.

(2) Hvis betalingstransaksjonen er iverksatt gjennom en betalingsfullmektig, er det betalingsfullmektigen som innenfor rammen av sitt ansvarsområde har bevisbyrden for at betalingstransaksjonen ble autentisert og korrekt registrert og ikke var berørt av teknisk svikt eller andre feil knyttet til den betalingstjenesten denne har ansvaret for.

(3) Hvis en kunde nekter for å ha godkjent en gjennomført betalingstransaksjon, er bruken av et betalingsinstrument som er registrert av betalingstjenesteyteren, herunder eventuelt betalingsfullmektigen, ikke i seg selv tilstrekkelig til å bevise at betalingstransaksjonen var godkjent av betaleren, eller at betaleren har opptrådt svikaktig eller forsettlig eller ved grov uaktsomhet har unnlatt å oppfylle en eller flere av sine plikter etter § 4-23 første ledd og § 4-24 første ledd. Betalingstjenesteyteren, herunder eventuelt betalingsfullmektigen, skal legge frem dokumentasjon for å kunne

bevise at det foreligger svikaktig opptreden, forsett eller grov uaktsomhet fra kundens side.

(4) Det kreves kvalifisert sannsynlighetsovervekt for å bevise at en forbruker har samtykket til en betalingstransaksjon eller svikaktig eller forsettlig har unnlatt å oppfylle en eller flere av pliktene etter § 4-23 første ledd og § 4-24 første ledd.

§ 3-8 Avvikling

(1) Uten hensyn til ellers gjeldende regler om oppsigelse og heving kan tjenesteyteren sperre videre bruk av eller på annen måte avvikle en avtale om finansielle tjenester så langt dette er nødvendig for at tjenesteyteren skal kunne oppfylle plikter som er fastsatt i lov, regler gitt i medhold av lov eller pålegg fra offentlig myndighet eller domstol. Adgangen til sperring eller avvikling etter første punktum gjelder bare så langt tjenesteyteren ikke i stedet kan si opp avtalen etter regler om oppsigelse.

(2) Tjenesteyteren skal i et skriftlig dokument varsle kunden om at tjenesteyteren ikke er i stand til å tilby den aktuelle tjenesten til kunden, og om avviklingen, og skal gi en nærmere begrunnelse dersom dette ikke vil være i strid med plikter tjenesteyteren er pålagt etter første ledd. Det skal også opplyses om klageadgang og om muligheten for tvisteløsning i etablert klageorgan etter § 3-54. Varselet skal om mulig gis kunden før avvikling iverksettes, med mindre tjenesteyteren på grunn av faktiske eller rettslige omstendigheter vil være forhindret fra å gi slikt varsel. Varsel skal i så fall gis straks hindringen er bortfalt, med mindre det åpenbart anses som unødvendig å gi varsel på dette tidspunktet.

(3) Når ikke noe annet følger av tjenesteyterens plikter som nevnt i første ledd eller regler om heving, gjelder reglene om tjenesteyterens oppsigelse av kontoavtaler i § 4-42 tredje ledd og reglene om oppsigelse av kredittavtale i § 5-13 annet og tredje ledd tilsvarende så langt de passer for avvikling av en kontoavtale eller en kredittavtale.

(4) Kunden kan gjøre krav gjeldende mot tjenesteyteren etter reglene i denne loven som følge av avvikling bare dersom tjenesteyteren på avtaletidspunktet

- a) forstod eller måtte forstå at avtalen ville være i strid med de forhold som senere medfører avvikling av avtalen etter første ledd, og
- b) forstod eller måtte forstå at forholdene ville føre til avvikling av avtalen.

Tjenesteyteren er ikke ansvarlig overfor kunden for avvikling som skyldes forhold som kunden kan klandres for.

II. Avtaleinngåelse

§ 3-9 Avtaleinngåelsen

(1) Med mindre noe annet er særskilt bestemt, skal avtale om finansiell tjeneste inngås i et skriftlig dokument.

- (2) Tjenesteyteren skal ved avtaleinngåelsen påse
- at avtalens innhold på dette tidspunktet i sin helhet er tilgjengelig for kunden i et skriftlig dokument
  - at det benyttes en betryggende autentiseringsmetode for å bekrefte inngåelse av en avtale med kunden og med det angitte innholdet
  - at avtalen blir signert hvis kunden er forbruker.

(3) Avtalen og avtalevilkårene er bindende for kunden bare dersom avtaleinngåelsen er gjennomført i samsvar med første og annet ledd. Dette gjelder likevel ikke

- hvis kunden ikke ønsker å påberope seg manglende avtalebinding, eller
- hvis tjenesteyteren, under hensyn til avtalens karakter og vilkårenes betydning for kunden, godtgjør at kunden likevel har gitt samtykke til å bli bundet av avtalevilkårene.

Bokstav b gjelder ikke for kausjonsavtaler som ikke inneholder opplysninger om kausjonsansvaret etter § 3-36 annet ledd. Er kunden forbruker, gjelder bokstav b heller ikke for innledende avtale om kreditt eller kausjon som ikke er signert etter annet ledd bokstav c.

(4) Etter at avtalen er inngått, skal tjenesteyteren på forespørsel straks gi kunden tilgang til skriftlig dokument med avtalevilkårene som nevnt i annet ledd bokstav a, jf. også § 3-22 fjerde ledd. En kunde som er forbruker, kan kreve at avtalevilkårene gis på papir.

§ 3-10 Særskilt om enkeltstående finansielle tjenester

§ 3-9 første til tredje ledd gjelder ikke for enkeltstående finansielle tjenester som er omfattet av en innledende avtale om slike finansielle tjenester, når den innledende avtalen er inngått i samsvar med § 3-9 første til tredje ledd.

§ 3-11 Når tjenesteyteren har flere avtalemotparter i samme avtale

(1) Når tjenesteyteren inngår avtale om en finansiell tjeneste med to eller flere forbrukere i samme avtale, regnes hver forbruker som én kunde med hensyn til tjenesteyterens plikter etter denne loven, med mindre noe annet er særskilt bestemt.

(2) Ved avtaler som nevnt i første ledd kreves det samtykke fra hver forbruker som blir bundet av disposisjoner i forbindelse med avtalen, med mindre noe annet er særskilt bestemt. Denne paragrafen er ikke til hinder for at en kunde i tilknytning til betalingstjenester gir en tredjeperson fullmakt eller rett til å disponere i samsvar med reglene i § 4-2.

(3) Reglene i § 3-2, § 3-9 og §§ 3-12 til 3-14 gjelder tilsvarende så langt de passer for avtaler i tilknytning til en finansiell tjeneste mellom tjenesteyteren og en avtalemotpart som er forbruker uten å bli ansett som tjenesteyterens kunde.

§ 3-12 Krav til avtalens innhold

(1) Opplysninger om vilkår som skal gis kunden etter § 3-22 første ledd før avtaleinngåelsen, skal anses som en del av avtalen så langt opplysningene er relevante for en eller flere av de avtalte finansielle tjenestene. Tjenesteyteren skal påse at vilkårene inntas i den skriftlige avtalen.

(2) Ved avtaler etter kapittel 4, 5 og 6 skal tjenesteyteren sørge for at den skriftlige avtalen inneholder opplysninger som nevnt i hvitvaskingsloven § 12 første ledd når kunden er en fysisk person, og § 13 første ledd når kunden er en juridisk person.

§ 3-13 Endring av avtalevilkår

(1) Når partene er enige om å endre avtalen, gjelder reglene i §§ 3-9 til 3-12 tilsvarende for de nye vilkårene så langt de passer, med mindre noe annet er særskilt bestemt.

(2) Endring av vilkår til skade for kunden kan tidligst settes i verk to måneder etter at kunden er varslet om tjenesteyterens endringsforslag.

(3) Tjenesteyterens forslag til endring av avtalens bestemmelser om renter, gebyrer eller andre kostnader skal begrunnes.

(4) Når avtalen er signert av en forbruker, jf. § 3-9 annet ledd bokstav c, kan det avtales at avtalens vilkår senere skal kunne endres med bindende virkning uten at forbrukeren signerer. Tilbud som gis i en telefonsamtale med en forbruker uten at forbrukeren selv har oppfordret tjenesteyteren om å gi tilbudet, er ikke bindende uten skriftlig aksept, jf. § 3-39 første ledd bokstav e.

§ 3-14 Passivt samtykke til endring av avtalevilkår

(1) På de vilkår som ellers gjelder etter § 3-13, kan det avtales at kunden kan samtykke til en foreslått endring av avtalevilkårene ved å forholde seg passiv, og at kunden for ikke å bli bundet må varsle tjenesteyteren om at endringsforslaget er avvist. Et varsel om at forslaget avvises, må meddeles tjenesteyteren senest innen det foreslåtte iverksettningstidspunktet for nye vilkår. Er tjenesteyteren ikke varslet innen denne fristen, er de foreslåtte vilkårene bindende for partene.

(2) Tjenesteyteren skal i varsel om forslag til endring av avtalevilkårene gi opplysninger om hvordan kunden kan unngå å bli bundet av endringsforslagene ved passivt samtykke. Hvis manglende samtykke fra kunden gir tjenesteyteren rett til å si opp avtalen, jf. §§ 4-43 og 5-14, skal det i varselet opplyses om at kunden har rett til å si opp avtalen straks og vederlagsfritt innen iverksettningstidspunktet for nye avtalevilkår.

§ 3-15 Referanserente og referansevekslingskurs

(1) Endring av rentesats eller vekslingskurs kan gjennomføres straks og uten varsel etter § 3-14 annet

ledd dersom dette følger av avtalen og endringen bygger på

- a) en rentesats som stammer fra en offentlig tilgjengelig kilde som begge parter kan kontrollere (referanserentesats), eller
- b) en vekslingskurs som stilles til rådighet av betalingstjenesteyteren eller stammer fra en offentlig tilgjengelig kilde (referansevekslingskurs).

(2) Ved endring av rentesats eller vekslingskurs etter første ledd skal kunden informeres om enhver endring av rentesatsen i et skriftlig dokument så snart som mulig, med mindre det er avtalt at opplysningene skal stilles til rådighet med en bestemt hyppighet eller på en bestemt måte. Endringer i rentesatser eller vekslingskurser som benyttes i betalingsstransaksjoner, skal beregnes og gjennomføres på en nøytral måte uten forskjellsbehandling mellom kundene.

III. Elektronisk signatur og elektronisk segl

§ 3-16 Definisjoner og virkeområde

(1) I §§ 3-17 til 3-21 menes med

- a) *elektronisk signatur*: kvalifisert elektronisk signatur i samsvar med forordning (EU) nr. 910/2014 om elektronisk identifikasjon og tillitstjenester for elektroniske transaksjoner i det indre marked og regler gitt i eller i medhold av lov om elektroniske tillitstjenester
- b) *rettighetshaver*: en fysisk person som har rett til å fremstille en elektronisk signatur som kan benyttes til å inngå avtale om finansiell tjeneste
- c) *tilbyder*: en tilbyder av tillitstjenester som leverer en eller flere kvalifiserte tillitstjenester, som har fått tildelt status som kvalifisert av et tilsynsorgan, og som tilbyr en elektronisk tjeneste bestående av fremstilling, kontroll og validering av elektroniske signaturer
- d) *misbruk*: tap, tyveri eller uberettiget tilegnelse av elektroniske signaturfremstillingsdata.

(2) Reglene i §§ 3-17 til 3-21 gjelder tilsvarende for juridiske personers fremstilling av elektroniske segl.

(3) Kongen kan i forskrift gi regler om at reglene i denne paragrafen og §§ 3-17 og 3-18 helt eller delvis skal gjelde tilsvarende for annen elektronisk signaturløsning.

§ 3-17 Plikter for tilbydere av elektroniske signaturløsninger

(1) Tilbyderen skal samtidig med at elektroniske signaturfremstillingsdata blir gjort tilgjengelige for bruk, opplyse rettighetshaveren om hvordan det skal varsles om misbruk. Tilbyderen skal sikre at varsel om misbruk til enhver tid kan mottas. Når varselet er mottatt, skal tilbyderen straks hindre enhver videre bruk av de elektroniske signaturfremstillingsdataene.

(2) Tilbyderen skal bekrefte skriftlig at varsel om misbruk er mottatt. Dokumentasjon for mottatt varsel skal kunne fremlegges av tilbyderen i minst 18 måneder etter at varselet ble mottatt.

(3) Tilgang til å benytte elektroniske signaturfremstillingsdata skal gis rettighetshaveren bare på grunnlag av forespørsel fra rettighetshaveren selv, med mindre de elektroniske signaturfremstillingsdataene erstatter tidligere utstedte elektroniske signaturfremstillingsdata.

(4) Tilbyderen har risikoen ved sending av elektroniske signaturfremstillingsdata, herunder sikkerhetsinformasjon som skal forhindre misbruk av elektroniske signaturfremstillingsdata.

§ 3-18 Tjenesteytere som tilbyr å inngå avtale ved bruk av elektronisk signatur

En tjenesteyter som tilbyr en kunde å inngå finansavtale ved bruk av elektronisk signatur, skal ha lett tilgjengelige opplysninger om hvordan kunden skal varsle om misbruk av elektroniske signaturfremstillingsdata for de elektroniske signaturene som tjenesteyteren aksepterer.

§ 3-19 Rettighetshaverens plikter

(1) Den som har rett til å bruke en elektronisk signatur som kan benyttes til å inngå avtale om finansiell tjeneste, skal bruke de elektroniske signaturfremstillingsdataene i samsvar med villkårene for utstedelse og bruk og skal ta alle rimelige forholdsregler for å beskytte personlig sikkerhetsinformasjon som er knyttet til de elektroniske signaturfremstillingsdataene, så snart disse er mottatt. Villkårene for utstedelse og bruk skal være objektive, ikke innebære forskjellsbehandling og stå i forhold til formålet.

(2) En rettighetshaver som blir oppmerksom på misbruk av elektroniske signaturfremstillingsdata, skal uten ugrunnet opphold varsle i samsvar med de rutiner som er oppgitt av tjenesteyteren eller tilbyderen som har utstedt den aktuelle elektroniske signaturen.

§ 3-20 Ansvar for tap ved misbruk av elektronisk signatur

(1) Tjenesteyter bærer tap som oppstår etter misbruk av elektroniske signaturfremstillingsdata når ikke annet følger av reglene i annet til tredje ledd.

(2) Tjenesteyteren kan holde rettighetshaveren ansvarlig for en egenandel på 450 kroner dersom rettighetshaveren kunne oppdaget misbruket. Tjenesteyteren kan holde rettighetshaveren ansvarlig for inntil 12 000 kroner dersom tapet er voldt ved grov uaktsomhet. Tjenesteyteren kan holde rettighetshaveren ansvarlig for hele tapet når dette er voldt forsettlig eller rettighetshaveren har opptrådt svikaktig. Rettighetshaveren er bare ansvarlig etter første til tredje punktum så langt slikt ansvar følger av alminnelige erstatningsrettslige regler.

(3) Rettighetshaveren svarer ikke for tap som skyldes tjenesteyteren selv, eller noen som opptrer på tjenesteyterens vegne, eller noen som tjenesteyteren selv representerer. Med mindre rettighetshaveren har opptrådt svikaktig, svarer rettighetshaveren heller ikke for tap som nevnt i andre ledd i følgende tilfeller:

- a) når tap oppstår etter at rettighetshaveren har varslet tilbyderer eller tjenesteyteren om misbruk eller fare for misbruk i samsvar med § 3-19 annet ledd
- b) når plikten til å tilrettelegge for varsling etter § 3-17 eller § 3-18 er misligholdt
- c) når det ikke er benyttet sikkerhetsnivå «høyt» til et elektronisk identifikasjonsmiddel, herunder de tekniske minstespesifikasjonene, minstestandardene og minstekravene for fremgangsmåter som er fastsatt i medhold av forordning (EU) nr. 910/2014 om elektronisk identifikasjon og tillitstjenester for elektroniske transaksjoner i det indre marked artikkel 8 nr. 3 bokstav c
- d) når tjenesteyteren ikke har krevd sterk kundeautentisering hvis dette er relevant.

§ 3-21 Lemping av rettighetshaverens ansvar

(1) Rettighetshaverens ansvar kan lempes når det er rimelig tatt i betraktning arten av den personlige sikkerhetsinformasjonen som var knyttet til de misbrukte elektroniske signaturfremstillingsdataene, omstendighetene som forelå da misbruket ble utført, og eventuell manglende aktsomhet eller andre forhold på tjenesteyterens side som har medvirket til at tapet oppsto.

(2) Rettighetshaverens ansvar kan også lempes dersom en leverandør av varer eller tjenester som har mottatt en ytelse på grunnlag av misbrukte elektroniske signaturfremstillingsdata i tilknytning til en finansiell tjeneste, forsto eller burde forstå at bruken av de elektroniske signaturfremstillingsdataene var urettmessig.

IV. Opplysningsplikt om finansielle tjenester og avtalevilkår

§ 3-22 Opplysningsplikt for avtaleinngåelsen

(1) Når ikke noe annet er særskilt bestemt, skal tjenesteyteren i god tid før avtale inngås gi kunden avtalevilkårene og alle relevante opplysninger i samsvar med reglene gitt i eller i medhold av annet til sjetten ledd og §§ 3-23 til 3-39.

(2) Opplysningsplikten etter §§ 3-24 til 3-29 gjelder for alle avtaler om finansielle tjenester som inngås ved fjernsalg, og for avtaler etter kapittel 4, 5 og 6 uansett salgsform. Opplysningsplikten etter §§ 3-24 til 3-29 gjelder uansett salgsform også for følgende avtaler:

- a) avtaler om finansoppdrag som ikke er omfattet av verdipapirhandelloven
- b) avtaler som inngås med en forbruker om leiefinansiering som nevnt i § 5-23 annet ledd når avtalen

varer mer enn 30 dager regnet fra utløpet av leveringsmånedet for leieobjektet

- c) avtaler om finansiell garanti e.l. til fordel for en forbruker.

(3) Blir avtalen inngått på forespørsel fra kunden ved bruk av fjernkommunikasjon, slik at det ikke er mulig å gi kunden avtalevilkår og opplysninger før avtaleinngåelsen, skal avtalevilkårene og opplysningene gis kunden umiddelbart etter at avtalen er inngått eller det er gjennomført en enkeltstående betalingstransaksjon. Første punktum innebærer ingen begrensning i de regler som gjelder for avtaleinngåelsen, herunder krav til signatur. For alle avtaler om finansielle tjenester som inngås utenom tjenesteyterens faste forretningslokaler, skal tjenesteyteren sørge for at kunden gis opplysninger om angrerett som nevnt i § 3-25 bokstav h, selv om det for øvrig ikke gjelder en opplysningsplikt etter regler i annet ledd.

(4) Kunden kan så lenge avtaleforholdet består kreve å få avtalevilkårene og opplysningene nevnt i første ledd.

(5) Gjelder avtalen flere enkeltstående tjenester på like vilkår som leveres innenfor en periode på ett år, gjelder reglene i første ledd ved første gangs levering selv om det ikke er inngått en innledende avtale om levering av tjenestene. Er det gått mer enn ett år siden siste gang tjenesten ble levert, skal opplysninger gis i samsvar med første ledd.

(6) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om opplysningsplikt for visse avtaler eller finansielle tjenester som helt eller delvis fraviker opplysningsplikten i første ledd.

§ 3-23 Hvordan opplysningene skal gis

(1) Når ikke noe annet er særskilt bestemt, skal avtalevilkårene og opplysningene nevnt i § 3-22 første ledd gis i et skriftlig dokument.

(2) Ved fjernsalg til en forbruker skal opplysningene nevnt i § 3-22 første ledd dessuten gis i en form som er tilpasset den aktuelle metoden for fjernkommunikasjon.

(3) Tjenesteyteren skal ellers anses for å ha oppfylt sin opplysningsplikt dersom kunden har mottatt kopi av et utkast til avtale eller utkast til enkeltstående betalingsoppdrag med opplysninger og vilkår som nevnt i første eller annet ledd. Ved kausjonsavtale gjelder det samme dersom kausjonisten har mottatt utkast til kausjonsavtale med opplysninger og vilkår som nevnt i første eller annet ledd for kausjonsavtalen og kopi av kredittavtalen eller utkast til kredittavtalen som kausjonsansvaret skal dekke, med opplysninger og vilkår om kredittavtalen som nevnt i første eller annet ledd.

(4) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om hvordan tjenesteyteren skal oppfylle opplysningsplikten etter §§ 3-22 til 3-39.

§ 3-24 Opplysninger om tjenesteyteren

Ved avtaler nevnt i § 3-22 annet ledd skal det gis følgende opplysninger om tjenesteyteren:

- tjenesteyterens primære virksomhet, foretaksnavn og hovedkontorets geografiske adresse
- tilsvarende opplysninger for eventuell filial, agent eller annen representant etablert i Norge
- annen relevant kontaktinformasjon for å kunne kommunisere med tjenesteyteren, herunder e-post-adresse
- eventuelle godkjenningsordninger og kontaktopplysninger til relevant tilsynsmyndighet
- det offentlige register hvor virksomhetstillatelse er registrert (foretaksregister), samt registreringsnummeret eller tilsvarende identifikasjonsopplysninger
- tjenesteyterens eventuelle egne interesser i avtaleforholdet.

§ 3-25 Opplysninger om avtaleinngåelsen og om senere endringer av avtalen

Ved avtaler nevnt i § 3-22 annet ledd skal det gis følgende opplysninger om avtaleinngåelsen og om senere endringer av avtalen:

- kundens rett til uforpliktende å motta utkast til avtale og opplysninger som nevnt i § 3-22 første ledd
- hvor ofte og hvordan tjenesteyteren vil gi eventuelle opplysninger i tilknytning til avtalen, jf. § 3-1 annet ledd
- hvilket språk opplysninger og avtalevilkår er tilgjengelige på i samsvar med § 3-1 annet ledd
- eventuell akseptfrist
- eventuelle vilkår om passivt samtykke av nye avtalevilkår og vilkår om at kunden for å unngå å bli bundet må varsle tjenesteyteren innen en fastsatt frist, jf. §§ 3-13 og 3-14
- avtalens varighet
- eventuell rett eller begrensning i partenes adgang til førtidig eller ensidig å avslutte avtaleforholdet og kostnader som eventuelt er avtalt at skal betales i denne sammenhengen, herunder ved bindingstid for innskudd og fastrentekreditt etter reglene i §§ 4-44 og 2-10
- vilkår og fremgangsmåte for bruk av eventuell angrerett etter §§ 3-40 til 3-45.

§ 3-26 Opplysninger om tvisteløsning og klageorgan

Ved avtaler nevnt i § 3-22 annet ledd skal det gis følgende opplysninger om tvisteløsning og klageorgan:

- eventuelle avtalevilkår om lovvalg eller verneting
- behandling av tvister i klageorgan etter § 3-54
- ved fjernsalg, hvilket lands lovgivning som ligger til grunn for tjenesteyterens kontakt med kunden før avtaleinngåelsen.

§ 3-27 Opplysninger om bruk av den finansielle tjenesten

Ved avtaler nevnt i § 3-22 annet ledd skal det gis følgende opplysninger om bruken av den finansielle tjenesten:

- den finansielle tjenestens viktigste egenskaper
- innskuddsgaranti etter finansforetaksloven § 16-5 eller andre garantifond og erstatningsordninger
- særskilt risiko forbundet med eventuelle finansielle instrumenter, endringer i valutakurs og andre operasjoner som skal utføres i forbindelse med den finansielle tjenesten
- eventuelt andre betingelser for levering av tjenesten.

§ 3-28 Opplysninger om kostnader

Ved avtaler nevnt i § 3-22 annet ledd skal det gis følgende opplysninger om kostnader:

- det totale beløpet for alle kostnader og gebyrer mv. som kunden skal betale til tjenesteyteren, og en spesifisering av eventuelle enkeltelementer, jf. også § 3-34, eller utregningsgrunnlaget hvis nøyaktig kostnad for tjenestene ikke kan oppgis
- eventuelle kostnader som er avhengige av svingninger i finansmarkedene, og i tilfelle opplysninger om at historisk verdiutvikling og avkastning ikke kan brukes som indikator på fremtidig utvikling og avkastning
- eventuelle rentesatser og vekslingskurser som skal benyttes, jf. § 3-15, herunder opplysninger om at disse eventuelt kan endres, og dersom referanserentesats eller referansevekslingskurs er avtalt, opplysninger om beregningsmetoden for den faktiske renten eller vekslingskursen og relevant dato, indeks eller grunnlag for fastsetting av referanserentesats eller referansevekslingskurs
- eventuelle vilkår om en umiddelbar anvendelse av endringer i referanserentesatsen eller referansevekslingskursen og i tilfelle hvordan opplysninger om disse endringene vil bli gitt etter § 3-15 annet ledd
- eventuelle særskilte kostnader som kunden skal betale for bruk av fjernkommunikasjonsmiddel utenom betalinger til tjenesteyteren
- eventuelt at det kan finnes også andre kostnader utenom betalinger til tjenesteyteren
- hvilke betalingsordninger som er tilgjengelige.

§ 3-29 Opplysninger om kredittvurdering

Ved avtaler nevnt i § 3-22 annet ledd skal det gis følgende opplysninger om eventuell kredittvurdering:

- at det vil bli gjennomført en kredittvurdering, herunder ved søk i relevante databaser
- rett til å motta varsel om resultatet av databasesøk når tjenesten avslås på grunnlag av databasesøk

- c) eventuell forutsetning om at det innen den fastsatte tidsfristen oppgis korrekte og fullstendige opplysninger og dokumentasjon som er nødvendig for å gjennomføre kredittvurderingen, og om tjenesteyteren forbeholder seg rett til å heve avtalen dersom det ved svik er oppgitt uriktige opplysninger.

§ 3-30 Opplysninger om bruk av betalingstjenester

Ved avtaler etter kapittel 4 skal det gis følgende opplysninger om bruk av betalingstjenester:

- kontonummer eller annen unik identifikasjonskode og opplysningene som kunden må oppgi for at et betalingsoppdrag skal kunne iverksettes eller gjennomføres korrekt
- form og prosedyre for å gi eller tilbakekalle samtykke til å iverksette et betalingsoppdrag eller til å gjennomføre en betalingstransaksjon, jf. § 4-2
- tidspunktet for når et betalingsoppdrag anses mottatt, og eventuelle tidsfrister betalingstjenesteyteren har fastsatt for mottak av betalingsoppdrag, jf. § 4-5
- maksimal gjennomføringstid for den aktuelle betalingstjenesten, jf. §§ 4-11 og 4-12
- om det er mulig å avtale beløpsmessige belastningsgrenser for bruk av betalingsinstrument, jf. § 4-9
- ved utstedelse av betalingskort med flere varemerker, kundens rettigheter etter artikkel 8 i forordning (EU) 2015/751 om formidlingsgebyrer for kortbaserte betalingstransaksjoner.

§ 3-31 Opplysninger om sikkerhet og ansvar mv. ved bruk av betalingstjenester

Ved avtaler etter kapittel 4 skal det gis følgende opplysninger om sikkerhet og ansvar mv. ved bruk av betalingstjenester:

- forholdsregler kunden skal ta for å beskytte et betalingsinstrument, jf. § 4-23
- en sikker prosedyre betalingstjenesteyteren kan bruke for å varsle kunden ved mistanke om eller tilfelle av svik eller sikkerhetstrusler
- vilkårene for en eventuell avtalt rett for betalingstjenesteyteren til å sperre et betalingsinstrument og i tilfelle om varsling av kunden, jf. § 4-45
- kundens ansvar for ikke godkjente betalingstransaksjoner etter § 4-32, herunder egenandeler
- hvordan og innen hvilken frist kunden skal varsle betalingstjenesteyteren om en ikke godkjent betalingstransaksjon eller en feil gjennomført betalingstransaksjon, jf. § 4-24
- betalingstjenesteyterens ansvar for iverksetting eller gjennomføring av betalingstransaksjoner etter §§ 4-28 og 4-29
- vilkårene for tilbakebetaling ved direktebelastning etter § 4-27.

§ 3-32 Særskilte regler om opplysningsplikt for visse betalingstjenester

(1) Ved avtaler etter kapittel 4 er det for tjenester som nevnt i bokstavene a til d tilstrekkelig at relevante opplysninger etter §§ 3-24 til 3-31 er stilt til rådighet på en lett tilgjengelig måte, og at det opplyses om hvor de er stilt til rådighet, jf. likevel tredje ledd. Tjenesteyteren skal dessuten gi opplysninger etter følgende regler:

- Ved enkeltstående betalingstransaksjoner som nevnt i § 4-51 skal betalingstjenesteyteren på forespørsel gi kunden et skriftlig dokument med opplysninger som nevnt i § 3-28 bokstav a om kostnader og bokstav c om renter samt § 3-30 bokstav a om hva kunden må oppgi for at et betalingsoppdrag skal kunne iverksettes eller gjennomføres korrekt, og bokstav c om tidspunktet eller tidsfrist for mottak av betalingsoppdrag.
- Ved betalingsfullmaktstjenester skal betalingsfullmektigen på forespørsel gi betaleren et skriftlig dokument med opplysninger om enkeltstående betalingstransaksjoner i samsvar med bokstav a og opplysninger om betalingsfullmektigens kontaktinformasjon mv. etter § 3-24 bokstav a til d.
- Ved kontoinformasjonstjenester skal opplysningsfullmektigen gi kunden enkel tilgang til opplysninger som nevnt i § 3-28 bokstav a om kostnader og § 3-30 bokstav d om den maksimale gjennomføringstiden for tjenesten.
- Ved avtale om elektroniske småpenger som nevnt i § 4-50 skal betalingstjenesteyteren gi kunden enkel tilgang til opplysninger som nevnt i § 3-27 bokstav a om tjenestens viktigste egenskaper, herunder om hvordan betalingsinstrumentet kan brukes, ansvar, innkrevde gebyrer og andre viktige opplysninger som er nødvendige for at kunden skal kunne ta en informert beslutning.

(2) Når flere enn én tjenesteyter er pålagt opplysningsplikt etter denne paragrafen, gjelder § 4-51 tilsvarende.

(3) Når avtale etter første ledd inngås ved fjernsalg til en forbruker, skal det i samsvar med reglene i §§ 3-22 og 3-23 likevel gis opplysninger om

- eventuell akseptfrist som nevnt i § 3-25 bokstav d
- vilkår og fremgangsmåte for å benytte en eventuell angrerett som nevnt i § 3-25 bokstav h
- lovgivning som ligger til grunn for fjernsalgsvirkomheten som nevnt i § 3-26 bokstav c
- garantifond og erstatningsordninger som nevnt i § 3-27 bokstav b
- særskilt risiko forbundet med finansielle instrumenter mv. som nevnt i § 3-27 bokstav c
- eventuelt andre betingelser som nevnt i § 3-27 bokstav d
- eventuelle kostnader utenom betalingene til tjenesteyteren som nevnt i § 3-28 bokstav f

- h) tilgjengelige betalingsordninger som nevnt i § 3-28 bokstav g.

§ 3-33 Standardisert gebyr opplysnings skjema og forklarende ordliste

Ved avtaler om betalingskonto etter kapittel 4 med en forbruker skal opplysninger som nevnt i § 3-28 bokstav a gis ved bruk av et standardisert gebyr opplysnings skjema sammen med en forklarende ordliste etter regler gitt av Kongen i forskrift.

§ 3-34 Opplysninger om kredittavtaler

(1) Ved avtaler etter kapittel 5 skal det gis opplysninger om

- a) kreditttype
- b) tilgjengelig kredittbeløp
- c) vilkår for bruk av kreditten som tilbys
- d) eventuell kontantpris for varen eller tjenesten ved betalingsutsettelse
- e) effektiv rente og et illustrert eksempel som angir alle de antakelser som er lagt til grunn for beregningen av prosentsatsen
- f) eventuelle avdrag, herunder avdragenes størrelse, antall og hyppighet. Skal det anvendes ulik rente for en del av kreditten, skal fordelingen av avdragene på slike deler spesifiseres
- g) eventuelle vilkår om kjøp av gjeldsforsikring eller andre tilleggstjenester og om disse kan leveres av andre enn kreditttakeren
- h) risiko forbundet med å ikke overholde betalingsfrister, herunder gjeldende forsinkelsesrente og kostnader som kunden må betale ved mislighold
- i) tydelig angivelse av en eventuell risiko for at kreditten ikke blir fullt nedbetalt selv om vilkår og betingelser i kredittavtalen er overholdt
- j) eventuell sikkerhet som kreves
- k) eventuelt vilkårene for å gjøre innsigelser mot selgeren gjeldende overfor kreditttakeren etter § 2-7.

(2) Første ledd bokstav c, d og f gjelder ikke for brukskontokreditt. For brukskontokreditt som skal tilbakebetales ved krav om tilbakebetaling, skal det opplyses om at kreditttakeren når som helst kan kreve tilbakebetaling av hele kredittbeløpet.

(3) Ved valutalån skal alle opplysninger om kredittbeløp og kostnader mv. gis i kredittens avtalte valuta og i den valuta som kreditten kan konverteres til etter reglene i § 5-12 første ledd.

(4) Ved boliglån skal kreditttakeren gi opplysninger om hvorvidt det tilbys rådgivningstjenester.

§ 3-35 Standardisert kreditt opplysnings skjema

(1) For avtaler etter kapittel 5 og 6 kan Kongen i forskrift gi regler om

- a) standardisert kreditt opplysnings skjema til bruk ved boliglån

- b) standardisert kreditt opplysnings skjema til bruk ved brukskontokreditt, refinansiering og kredittavtaler som samvirkeforetak tilbyr egne medlemmer på særskilte vilkår

- c) standardisert kreditt opplysnings skjema til bruk ved kredittavtaler som ikke er omfattet av bokstav a eller b.

(2) Kreditt opplysnings skjemaet skal gis kunden før kredittavtalen inngås. Ved kredittavtaler nevnt i første ledd bokstav b kan kreditttakeren oppfylle sin opplysningsplikt også på annen måte som like tydelig angir alle opplysninger og avtalevilkår i samsvar med § 3-23 første ledd.

(3) Så langt avtalen gjelder kreditt, anses kreditttakeren for å ha oppfylt opplysningsplikten etter § 3-22 første ledd når kunden har mottatt et personlig tilpasset og oppdatert kreditt opplysnings skjema etter reglene i første og annet ledd.

(4) Opplysninger som eventuelt gis kunden i tillegg til de opplysninger som inngår i det standardiserte kreditt opplysnings skjemaet etter første ledd, skal gis i et separat skriftlig dokument.

§ 3-36 Opplysninger om kausjonsansvar

(1) Ved avtaler etter kapittel 6 skal det gis følgende opplysninger om kausjonsansvar:

- a) avtalevilkår og opplysninger som skal gis kredittkunden etter § 3-22 første ledd
- b) den alminnelige risiko som knytter seg til kausjonsansvar
- c) eventuelle vilkår om kjøp av gjeldsforsikring for kausjonsansvaret eller andre tilleggstjenester og om disse kan leveres av andre enn kreditttakeren
- d) eventuell sikkerhet som forutsettes stilt av kausjonisten for kausjonsansvaret
- e) hvis det er relevant, opplysninger om at kausjonsansvaret skal omfatte eldre gjeld, om denne gjelden er misligholdt, og resultatet av kredittvurderingen av kredittkunden etter § 6-1 annet ledd tredje punktum
- f) retten til å fri seg fra kausjonsansvaret etter § 6-9 og om kausjonistens krav mot kredittkunden etter § 6-13.

(2) I tillegg til opplysninger nevnt i § 3-28 bokstav a som eventuelt får anvendelse på en kausjonsavtale, skal kreditttakeren gi kausjonisten opplysninger om det totale beløpet eller det høyeste beløpet kausjonsansvaret skal sikre, og om kausjonisten i tillegg skal ha ansvar for renter og kostnader ved kredittkundens mislighold, jf. §§ 6-11 og 6-12.

§ 3-37 Opplysninger om leiefinansiering

Ved avtaler om leiefinansiering som nevnt i § 3-22 annet ledd bokstav b skal det gis følgende opplysninger:

- a) kundens oppsigelsesrett
- b) leiebeløpenes størrelse og når de skal betales

- c) eventuelt summen av alle kostnader pr. år ved leieavtaler som ikke har en bestemt varighet, herunder leiebeløp og eventuelle tillegg mv.
- d) eventuell kontantpris dersom utleieren også driver regulert salg av leieobjektet.

§ 3-38 Opplysninger om finansoppdrag

Ved finansoppdrag som nevnt i § 3-22 annet ledd bokstav a skal det gis følgende opplysninger:

- a) om oppdragsforetaket opptrer som et uavhengig mellomledd
- b) om oppdragsforetaket ved utførelsen av finansoppdraget representerer kunden eller tjenesteyteren
- c) om finansoppdraget gjelder rådgivning på grunnlag av en vurdering av et flertall av de tilgjengelige finansielle tjenestene i markedet for den produkt-kategorien oppdraget gjelder, eller på grunnlag av en vurdering av et mindre, men tilstrekkelig, antall finansielle tjenester, samt hva dette innebærer for kunden
- d) tjenesteyterens navn dersom oppdragsforetaket er avtalerettslig forpliktet til å formidle finansielle tjenester på vegne av en eller flere tjenesteytere
- e) dersom finansoppdraget ikke er omfattet av bokstav b eller c, navnet på den tjenesteyteren eller de tjenesteyterne som oppdragsforetaket kan benytte eller faktisk benytter ved utførelse av finansoppdraget
- f) dersom opplysningene ikke er gitt uttrykkelig etter § 3-28, hvordan vederlag og annen økonomisk fordel som oppdragsforetaket og vedkommende ansatt mottar i forbindelse med finansoppdraget, fastsettes, herunder om vederlaget er provisjonsbasert, størrelsen på slikt vederlag og metoden for beregning av dette, og om kunden skal betale vederlaget direkte eller om det inngår i prisen på den finansielle tjenesten som formidles gjennom finansoppdraget.

§ 3-39 Særskilt opplysningsplikt ved tilbud om finansiell tjeneste i telefonsamtale

(1) Tilbys en forbruker en finansiell tjeneste i en telefonsamtale, skal tjenesteyteren opplyse om salgsformålet så snart samtalen har startet. Selv om forbrukeren gir uttrykkelig samtykke til at tjenesteyteren kan begrense sin ellers gjeldende opplysningsplikt, skal tjenesteyteren likevel opplyse om navnet på personen som kontakter forbrukeren, forholdet til tjenesteyteren og opplysninger som nevnt i § 3-24 bokstav a og b samt gi forbrukeren opplysninger om

- a) angrerett som nevnt i § 3-25 bokstav h
- b) tjenestens viktigste egenskaper som nevnt i § 3-27 bokstav a og eventuell særskilt risiko nevnt i § 3-27 bokstav c
- c) totalbeløpet som nevnt i § 3-28 bokstav a

- d) kostnader utenom betalinger til tjenesteyteren som nevnt i § 3-28 bokstav f
- e) at eventuelle tilbud som gis i telefonsamtale, uten at forbrukeren selv har oppfordret tjenesteyteren om å gi tilbudet, må aksepteres skriftlig av forbrukeren for at bindende avtale skal inngås. Denne opplysningen skal gis skriftlig til forbrukeren før avtale inngås.

(2) Ved avtaler etter kapittel 5 skal det i tillegg til opplysninger som nevnt i første ledd gis opplysninger om

- a) rentesatser og vekslingskurser som nevnt i § 3-28 bokstav c
- b) kreditttype som nevnt i § 3-34 første ledd bokstav a
- c) vilkår for bruk av kreditten som nevnt i § 3-34 første ledd bokstav c
- d) eventuell kontantpris som nevnt i § 3-34 første ledd bokstav d
- e) effektiv rente som nevnt i § 3-34 første ledd bokstav e
- f) eventuelle avdrag som nevnt i § 3-34 første ledd bokstav f
- g) eventuelle vilkår om tilbakebetaling av hele kredittbeløpet som nevnt i § 3-34 annet ledd.

(3) Ved boliglån skal det i tillegg til opplysninger nevnt i første ledd gis relevante opplysninger som nevnt i § 3-28 og § 3-34 første ledd bokstav a, b, c, e, f og j.

(4) I tillegg til opplysninger som nevnt i første til tredje ledd skal det opplyses om at andre opplysninger vil bli gjort tilgjengelige om forbrukeren ber om det, og hva slags type opplysninger dette gjelder. Denne paragrafen medfører ingen begrensning i tjenesteyterens plikt etter § 3-22 til å gi opplysninger før det inngås avtale med forbrukeren.

V. Angrerett og betenkningstid

§ 3-40 Betenkningstid for boliglån og boligkausjon

(1) For å sikre at en forbruker får tilstrekkelig tid til å vurdere og sammenligne tilbud om boliglån, er tilbud om boliglån bindende for kredittbyteren i syv dager, regnet fra og med dagen etter at tilbudet ble mottatt av forbrukeren.

(2) Første ledd gjelder tilsvarende for kausjon som stilles av en forbruker som sikkerhet for boliglån. Det samme gjelder boligkausjon som stilles av en forbruker der kausjonsansvaret er sikret ved pant eller sikkerhetsstillelse som nevnt i § 1-7 tredje ledd bokstav a.

(3) Kongen kan i forskrift gi regler om betenkningstid for finansielle tjenester som nevnt i første og annet ledd.

§ 3-41 Angrerett

(1) En forbruker har angrerett ved inngåelse av kredittavtale etter kapittel 5 og kausjonsavtale etter kapit-

tel 6. Dette gjelder likevel ikke avtaler som nevnt i § 3-40.

(2) En forbruker har angrerett ved inngåelse av enhver avtale om finansielle tjenester når avtalen inngås ved fjernsalg. Første punktum gjelder likevel ikke avtaler som nevnt i § 3-40. Første punktum gjelder heller ikke for

- a) tjenester der prisen avhenger av svingninger i finansmarkedet som tjenesteyteren ikke har innflytelse på, og som kan forekomme før utløpet av angrefristen
- b) avtaler som fullt ut er oppfylt av forbrukeren og tjenesteyteren fordi forbrukeren uttrykkelig har bedt om oppfyllelse uten å bruke angreretten før oppfyllelsen.

(3) En forbruker har angrerett også ved inngåelse av enhver avtale om finansielle tjenester når avtalen inngås utenom tjenesteyterens faste forretningslokaler. Første punktum gjelder likevel ikke avtaler som nevnt i § 3-40.

(4) Ved bruk av angrerett etter første til tredje ledd faller partenes plikt til å oppfylle avtalen bort. Dersom noen av partene har oppfylt hele eller deler av avtalen, skal det skje en tilbakeføring etter reglene i §§ 3-43 til 3-45.

(5) Kongen kan i forskrift fastsette nærmere regler om angreretten, herunder om bruk av angrerettsskjema og om at enkelte tjenester skal være unntatt fra angreretten i første til tredje ledd. I forskrift kan det også fastsettes nærmere regler om gjennomføring av angreretten som helt eller delvis kan fravike reglene i §§ 3-41 til 3-45.

§ 3-42 Fremgangsmåten for å bruke angreretten

(1) Hvis forbrukeren vil bruke angreretten til å gå fra avtalen, må forbrukeren gi melding til tjenesteyteren innen 14 kalenderdager. Ved avtale om individuell pensjonstjeneste er fristen 30 kalenderdager.

(2) Fristen løper fra den dagen avtalen inngås, eller fra den dagen forbrukeren mottar avtalevilkår og opplysninger i samsvar med § 3-22 dersom avtalen er inngått før dette tidspunktet.

(3) Sender forbrukeren melding om at angreretten benyttes, anses fristen som overholdt hvis meldingen er sendt før utløpet av fristen.

§ 3-43 Gjennomføring av angrerett ved kredittavtaler

(1) Brukes angreretten til å gå fra en kredittavtale, skal forbrukeren uten unødig opphold og senest innen 30 kalenderdager tilbakebetale kredittbeløpet og nominell rente påløpt til og med betalingsdagen. Fristen løper fra den dagen forbrukeren sender melding om bruk av angreretten.

(2) Kredittytteren kan ellers kreve kompensasjon kun for kostnader i forbindelse med kredittavtalen som

kredittytteren har betalt til offentlige myndigheter og ikke kan kreves tilbake.

(3) Ved bruk av angreretten er avtale om tilleggsytelser som er inngått på grunnlag av eller i tilknytning til kredittavtalen, ikke bindende for forbrukeren. Benytter forbrukeren seg av angrerett etter avtale om levering av vare eller tjeneste, gjelder § 3-44 femte og sjette ledd og § 3-45 for bortfall av kredittavtale som helt eller delvis finansierer ytelsene.

(4) Reglene i første til tredje ledd gjelder ikke for brukskontokreditt. For slike avtaler gjelder eventuelt reglene i §§ 3-44 og 3-45.

§ 3-44 Gjennomføring av angrerett ved fjernsalg

(1) Brukes angreretten til å gå fra en avtale som er inngått ved fjernsalg, kan forbrukeren kun pålegges å betale for den tjenesten som faktisk er levert. Beløpet skal stå i rimelig forhold til omfanget av den tjenesten som allerede er levert, sammenlignet med avtalens fulle oppfyllelse.

(2) Retten til betaling forutsetter at oppfyllelse av avtalen er påbegynt på forbrukerens forespørsel, og at forbrukeren er blitt opplyst om det beløpet som skal betales, etter reglene i § 3-25 bokstav h, jf. § 3-22.

(3) Tjenesteyteren skal snarest mulig, og senest innen 30 dager, tilbakebetale ethvert beløp som er mottatt fra forbrukeren i forbindelse med avtalen, med unntak av eventuelle beløp etter første ledd. Fristen løper fra den dagen tjenesteyteren mottar melding om bruk av angreretten.

(4) Forbrukeren skal snarest mulig, og senest innen 30 dager, tilbakeføre ethvert beløp eller annet formuesgode som forbrukeren har mottatt. Fristen løper fra den dagen forbrukeren sender melding om bruk av angreretten.

(5) Hvis det til en finansiell tjeneste er knyttet en annen fjernsalgsavtale om tjenester som skal leveres av tjenesteyteren, oppheves den andre avtalen uten at det kan kreves vederlag for opphevelsen dersom forbrukeren bruker angreretten etter § 3-41 tredje ledd.

(6) Femte ledd gjelder tilsvarende når den tilknyttede tjenesten ytes av en tredjepart på grunnlag av avtale med tjenesteyteren som leverer den finansielle tjenesten. Tjenesteyteren som har levert den finansielle tjenesten, skal i så fall gi melding til tredjeparten umiddelbart etter at melding om bruk av angreretten er mottatt.

(7) Brukes angreretten til å gå fra en kredittavtale som er inngått ved fjernsalg, gjelder i stedet § 3-43.

§ 3-45 Gjennomføring av angrerett ved avtaler inngått utenom tjenesteyterens faste forretningslokaler

(1) Brukes angreretten til å gå fra en avtale som er inngått utenom tjenesteyterens faste forretningslokaler, skal tjenesteyteren tilbakebetale det forbrukeren har betalt, og eventuelt et beløp til dekning av returkost-

nader, senest 14 dager fra den dagen melding om bruk av angreretten er mottatt.

(2) Har forbrukeren mottatt varer i forbindelse med tjenesteavtalen, gjelder følgende:

- a) Returkostnader bæres av selgeren.
- b) Forbrukeren kan holde varen tilbake inntil han eller hun har mottatt tilbakebetaling og eventuelt et beløp tilsvarende returkostnader fra selgeren.
- c) Når forbrukeren har mottatt det selgeren skal betale, skal forbrukeren sende eller levere varen til selgeren innen rimelig tid.
- d) Er varen sendt gjennom posten eller en annen selvstendig fraktfører, skal den sendes tilbake på tilsvarende måte. Dersom selgeren ikke har ordnet med hensiktsmessig returpakning, gjelder bestemmelsen i bokstav e.
- e) Er varen levert på annen måte, skal den stilles til selgerens rådighet for avhenting på det stedet varen ble mottatt. Er varen i disse tilfellene levert på et annet sted enn i forbrukerens hjem, kan det avtales at varen skal sendes eller leveres på en annen måte som ikke medfører urimelig ulempe for forbrukeren.
- f) Forbrukeren plikter ikke å motta eller innløse en vare før den returneres til selgeren, men kan i stedet be den som leverer varen, om å returnere varen til selgeren.
- g) Dersom forbrukeren har gitt melding til selgeren om at varen kan hentes etter reglene i bokstav e, og dette ikke skjer innen tre måneder fra meldingen er mottatt, tilfaller den forbrukeren vederlagsfritt.

(3) Dersom forbrukeren bruker sin angrerett, faller alle tilknyttede avtaler bort uten kostnad for forbrukeren. Etter å ha mottatt melding om bruk av angrerett skal tjenesteyteren straks gi beskjed til en tredjepart som har inngått en tilknyttet avtale med forbrukeren.

(4) Brukes angreretten til å gå fra en kredittavtale som er inngått utenom tjenesteyterens faste forretningslokaler, gjelder i stedet § 3-43.

VI. Mislighold og erstatning

§ 3-46 Sanksjoner ved mislighold

(1) Har tjenesteyteren misligholdt plikter etter § 3-1 første ledd kan avtalen heves etter reglene i § 3-48, og det kan kreves erstatning etter § 3-49. Dette gjelder likevel ikke pliktbrudd som skyldes forhold hos kunden eller andre forhold som tjenesteyteren ikke er ansvarlig for.

(2) Ved mislighold av tjenesteyterens opplysningsplikt gjelder første ledd første punktum bare dersom det må antas at misligholdet har hatt en innvirkning på avtalen. Kunden kan heller ikke gjøre gjeldende som misligholdt opplysningsplikt noe som kunden kjente eller måtte kjenne til da avtalen ble inngått.

(3) Er kunden før avtalen ble inngått gjort kjent med tjenestens viktigste egenskaper og deretter uten rimelig grunn unnlater å følge en oppfordring fra tjenesteyteren om å gjøre seg kjent med opplysninger som kunden mottar fra tjenesteyteren, kan kunden ikke gjøre gjeldende som mislighold noe som vedkommende burde ha blitt kjent med ved å følge oppfordringen. Dette gjelder likevel bare dersom tjenesteyteren har gitt opplysningene i samsvar med de krav som følger av lov eller forskrift eller av avtalen.

(4) Har kunden misligholdt avtalen, kan tjenesteyteren heve avtalen på de vilkår som følger av § 3-51. Tjenesteyteren kan ikke overfor kunden betinge seg rett til å heve eller si opp avtalen eller til å anse et pengekrav etter avtalen som forfalt på grunn av at kunden har misligholdt en annen avtale eller et annet pengekrav.

(5) Denne paragrafen begrenser ikke rettskrav avtalepartene kan gjøre gjeldende etter ellers gjeldende regler. Paragrafen begrenser heller ikke tjenesteyterens plikt til å foreta retting eller andre tiltak for å oppfylle sine plikter etter § 3-1.

§ 3-47 Reklamasjon ved tjenesteyterens mislighold

(1) Foreligger det mislighold fra tjenesteyterens side, skal kunden gi melding til tjenesteyteren om misligholdet innen rimelig tid etter at kunden oppdaget eller burde ha oppdaget misligholdet, med mindre noe annet følger av særskilte regler om reklamasjon. Er kunden forbruker, kan fristen for å reklamere etter første punktum aldri være kortere enn to måneder fra det tidspunktet da kunden oppdaget misligholdet.

(2) Kunden taper sin rett til å gjøre krav som følge av misligholdet gjeldende om fristen etter første ledd ikke overholdes, med mindre tjenesteyteren har opptrådt grovt uaktsomt eller for øvrig i strid med redelighet og god tro. Retten til å gjøre krav som følge av misligholdet gjeldende kan også tapes etter reglene i foreldelsesloven.

(3) Første og annet ledd gjelder tilsvarende for krav som kunden etter reglene i denne loven kan gjøre gjeldende mot en tredjeperson for mislighold av tjenesteyterens plikter.

§ 3-48 Kundens rett til å heve avtalen

(1) Kunden kan heve en avtale ved vesentlig mislighold fra tjenesteyterens side. Dette gjelder uten hensyn til avtalens bestemmelser om oppsigelse eller avbestilling. For tjenester som er levert, kan avtalen likevel heves bare dersom kundens nytte av den leverte tjenesten er ubetydelig og tjenesteyteren ikke påføres et urimelig stort tap, med mindre kundens formål med avtalen er blitt vesentlig forfeilet som følge av misligholdet.

(2) Ved kundens heving faller partenes plikt til å oppfylle avtalen bort.

(3) Er avtalen helt eller delvis oppfylt, kan det som er mottatt, kreves tilbakeført så langt det etter forholdene lar seg gjøre. Det samme gjelder for avkastning eller vesentlig nytte en part har hatt av det som er mottatt. Tjenesteyteren skal betale renter i samsvar med reglene i forsinkelsesrenteloven fra reklamasjonsdagen.

(4) Til sikkerhet for sitt eget krav kan en part kreve at tilbakeføring av det som er mottatt, skal skje til samme tid for alle avtaleparter.

§ 3-49 Rett til erstatning når tjenesteyteren ikke har oppfylt sine plikter

(1) Tjenesteyteren er ansvarlig for økonomisk tap som er forårsaket av at tjenesteyteren ikke har oppfylt sine plikter etter § 3-1 første ledd, og som tjenesteyteren med rimelighet kunne forutse som en mulig følge av pliktbruddet.

(2) For økonomisk tap som er forårsaket av en underleverandør som etter avtale med tjenesteyteren forutsettes å bidra til oppfyllelse av tjenesteyterens plikter, kan både tjenesteyteren og underleverandøren holdes ansvarlige.

(3) Tjenesteyteren kan holdes ansvarlig for en kundes økonomiske tap som er forårsaket av at noen uten avtale utgir seg for å representere eller for å være tjenesteyteren, med mindre tjenesteyteren ikke kunne forventes å kjenne til dette eller med rimelige tiltak har forsøkt å advare sine kunder.

(4) Erstatningen skal svare til det økonomiske tapet som er lidt som følge av at tjenesteyteren ikke har oppfylt sine plikter. På de vilkår som følger av skadeserstatningsloven § 5-1, kan erstatningen settes ned eller falle bort dersom skadelidte har medvirket til tapet eller latt være å begrense tapet, jf. likevel § 5-5 i loven her. På de vilkår som følger av skadeserstatningsloven § 5-2, kan erstatningen lempes.

§ 3-50 Ansvarsfrihet

(1) Tjenesteyteren kan ikke holdes ansvarlig for økonomisk tap som er forårsaket av usedvanlige omstendigheter utenfor sin kontroll og som tjenesteyteren ikke med rimelighet kunne forutse eller unngå følgene av. Det samme gjelder for tap som er forårsaket av at tjenesteyteren er bundet av andre forpliktelser i eller i medhold av lov.

(2) Ansvarsfrihet etter første ledd gjelder så lenge de usedvanlige omstendighetene er til stede. Faller de nevnte omstendighetene bort, kan ansvar gjøres gjeldende dersom det fortsatt foreligger mislighold.

(3) Første og annet ledd gjelder tilsvarende for underleverandørens ansvar etter § 3-49 annet ledd. Underleverandøren er ikke ansvarlig dersom underleverandøren godtgjør at tapet er forårsaket av en instruks fra tjenesteyteren som det var forsvarlig å utføre.

§ 3-51 Tjenesteyterens rett til å heve avtalen. Reklamasjon

(1) Tjenesteyteren kan på vilkår som nevnt i denne paragrafen heve en avtale ved vesentlig mislighold fra kundens side. Det samme gjelder dersom

- tjenesteyteren har gjort det klart for kunden at fremlegging av opplysninger eller nødvendig dokumentasjon er en forutsetning for å kunne vurdere om kunden skal gis et tilbud om avtale på angitte vilkår, og det senere påvises at kunden bevisst har tilbakeholdt eller forfalsket opplysninger eller nødvendig dokumentasjon
- det blir åpnet konkurs eller gjeldsforhandling etter konkursloven hos kunden
- kunden avgår ved døden uten at det innen rimelig frist foreligger eller etter varsel blir stilt betryggende sikkerhet for oppfyllelse fra en samskyldner eller kausjonist
- kunden har stilt pant som sikkerhet for pengekravet og vilkårene i panteloven § 1-9 eller sjøloven § 44 er oppfylt
- det er klart at avtalen vil bli vesentlig misligholdt, samtidig som et krav om at det omgående stilles betryggende sikkerhet for oppfyllelse av avtalen, ikke etterkommes.

(2) Uten hensyn til avtalevilkårene kan tjenesteyteren heve en avtale når kunden overfor tjenesteyteren har handlet klart i strid med redelighet og god tro. Det samme gjelder andre tjenesteytere i samme konsern dersom dette er saklig begrunnet.

(3) For tjenester som er levert, gjelder § 3-48 første ledd tredje punktum tilsvarende.

(4) Er kunden forbruker, kan heving bare skje dersom kunden er gitt en frist på to uker til å rette forholdet. Dette gjelder likevel ikke heving etter første ledd bokstav a.

(5) Krav om heving skal meddeles kunden i et skriftlig dokument som skal inneholde opplysninger om hvilke forhold kravet om heving bygger på, opplysninger om hvilke krav tjenesteyteren gjør gjeldende etter § 3-52, og opplysninger om klagebehandling etter § 3-53 tredje ledd tredje og fjerde punktum. Tjenesteyteren skal samtidig opplyse forbrukeren om hvordan heving eventuelt kan unngås etter fjerde ledd.

(6) Reglene om reklamasjon i § 3-47 første ledd første punktum og annet ledd gjelder tilsvarende for tjenesteyterens hevingskrav.

§ 3-52 Virkningen av at tjenesteyteren hever avtalen

(1) Ved tjenesteyterens heving faller partenes plikt til å oppfylle avtalen bort.

(2) Er en kontoavtale eller kredittavtale helt eller delvis oppfylt, gjelder reglene om oppsigelse i § 4-42 tredje ledd og i § 5-13 annet og tredje ledd tilsvarende. For øvrig kan det som er mottatt, kreves tilbakeført så

langt det etter forholdene lar seg gjøre. Det samme gjelder for avkastning eller vesentlig nytte en part har hatt av det som er mottatt.

(3) Det kan kreves forsinkelsesrente for krav etter denne paragrafen så langt det følger av reglene i forsinkelsesrenteloven. Er kunden forbruker, løper forsinkelsesrente først fra utløpet av fristen etter § 3-51 fjerde ledd.

(4) Til sikkerhet for sitt eget krav kan en part kreve at tilbakeføring av det som er mottatt, skal skje til samme tid for alle avtaleparter.

VII. Klagebehandling og tilsyn

§ 3-53 Behandling av klager

(1) Tjenesteyteren skal ha passende og effektive rutiner for behandling av klager og krav fra kundene. En skriftlig beskrivelse av disse rutineene skal være tilgjengelig for kundene.

(2) Klager og krav fra kunder skal besvares i et skriftlig dokument. Svaret skal omfatte alle spørsmål kunden har reist, og skal meddeles kunden så snart som mulig. Dersom klagen eller kravet ikke er besvart innen 15 virkedager etter mottakelsen, skal tjenesteyteren sende et foreløpig svar til kunden med en tydelig angivelse av årsakene til at henvendelsen ikke er besvart, og med en angivelse av når kunden vil motta endelig svar. I ekstraordinære tilfeller utenfor tjenesteyterens kontroll kan fristen for å sende et foreløpig svar forlenges med inntil 35 virkedager fra mottakelsen.

(3) Når tjenesteyteren avslår en forespørsel om en finansiell ytelse, skal kunden eller annen avtalepart umiddelbart informeres i et skriftlig dokument om avslaget og begrunnelsen for avslaget. Dette gjelder likevel ikke om noe annet er fastsatt i lov eller i medhold av lov. I dokumentet skal det opplyses om klageadgang og om muligheten for tvisteløsning i etablert klageorgan etter § 3-54. Det samme gjelder ved tjenesteyterens oppsigelse eller heving og dersom en tjenesteyter ikke erkjenner fullt ansvar for feil eller misbruk i tilknytning til en levert ytelse.

§ 3-54 Behandling av tvister i klageorgan

(1) Kongen kan godkjenne klageorgan for behandling av tvister når organet er opprettet ved avtale mellom en eller flere tjenesteytere eller organisasjoner for tjenesteytere på den ene siden og en eller flere organisasjoner som representerer tjenesteyternes kunder, på den andre siden.

(2) Kongen kan i forskrift gi regler om klageorganets virksomhet, herunder om

- hvem som kan bringe saker inn for klageorganet
- vilkår for behandling av saker hos klageorganet
- behandlingens virkning mellom partene, herunder forholdet til alminnelige domstoler, adgangen til å bringe saker direkte inn for tingretten og tvangskraft og rettskraft for klageorganets avgjørelser

d) forholdet til annen lovgivning om behandling av tvister i klageorgan

e) opplysningsplikt overfor tjenesteyterens kunder.

§ 3-55 Tilsyn

(1) Forbrukertilsynet og Markedsrådet skal ut fra hensyn til forbrukerne føre tilsyn med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne loven følges av en næringsdrivende tjenesteyter. Tilsyn utføres i samsvar med reglene i markedsføringsloven §§ 32 til 41, § 42 første ledd annet punktum og § 43 når ikke annet følger av tredje ledd eller forskrift etter fjerde ledd.

(2) En tjenesteyter kan ilegges et overtredelsesgebyr for forsettlig eller uaktsom overtredelse av regler nevnt i første ledd dersom overtredelsen anses som vesentlig eller har skjedd gjentatte ganger. Overtredelsesgebyret skal betales av den tjenesteyteren vedtaket retter seg mot. Markedsføringsloven § 42 annet ledd og fjerde til sjette ledd gjelder tilsvarende.

(3) Bestemmelsene gitt i eller i medhold av finanstilsynsloven § 7 gjelder så langt de passer tilsvarende for ansatte i Forbrukertilsynet og medlemmer av Markedsrådet, med mindre noe annet følger av forskrift etter fjerde ledd.

(4) Kongen kan i forskrift fastsette nærmere regler om Forbrukertilsynets og Markedsrådets tilsynskompetanse, om forholdet til andre tilsynsorgan og til utfylling av reglene nevnt i tredje ledd.

(5) Reglene i denne paragrafen medfører ingen begrensninger for Finanstilsynets tilsyn etter ellers gjeldende regler.

VIII. Finansoppdrag

§ 3-56 Forholdet til verdipapirhandelloven. Definisjoner

(1) §§ 3-57 og 3-58 gjelder ikke for tjenester som er omfattet av verdipapirhandelloven.

(2) Med *finansagent* menes en tjenesteyter som formidler finansielle tjenester på oppdrag fra en eller flere tjenesteytere, og som handler fullt og helt på oppdragsgiverens ansvar for de finansielle tjenestene som formidles.

(3) Med *finansmegler* menes en tjenesteyter som formidler finansielle tjenester som et uavhengig mellomledd og ikke påtar seg å fremme noen av partenes interesser særskilt.

§ 3-57 Krav til finansmeglers uavhengighet mv.

En finansmegler skal på betryggende måte ivareta partenes interesser i samsvar med god meglerskikk og ikke innrette seg eller opptre på en måte som er egnet til å skape tvil om stillingen som uavhengig mellomledd. Ved vurderingen av finansmeglers uavhengighet skal det særlig ses hen til oppdragets art, partenes stilling og

finansmeglerens interesser. Like med et foretaks interesser regnes interesser til

- a) andre foretak i samme konsern
- b) ansatte meglere og rådgivere, ledende ansatte og til-litsvalgte i foretaket
- c) nærstående til foretaket eller til en som er nevnt i bokstav a eller b.

§ 3-58 Særskilte plikter ved finansoppdrag

(1) En finansagent kan ikke motta godtgjørelse fra andre enn sin oppdragsgiver. Andre oppdragsforetak kan motta vederlag eller annen økonomisk fordel fra tjenesteyteren bare dersom oppdragsforetaket har vurdert et flertall av de tilgjengelige finansielle tjenestene i markedet for den produktkategorien oppdraget gjelder. Oppdragsforetak som yter uavhengig rådgivning, kan for sin virksomhet ikke kreve vederlag fra andre enn sin oppdragsgiver og kan ikke påta seg et oppdrag dersom personlige eller økonomiske interesser kan komme i konflikt med oppdragsgiverens interesser eller særskilt fastsatte krav til oppdraget eller til tjenesten som formidles.

(2) Et oppdragsforetak skal i tillegg til de plikter som gjelder for oppdragsforetaket som tjenesteyter etter denne loven, påse følgende:

- a) Det skal fremskaffes dokumentasjon som er nødvendig for at en avtale skal kunne komme i stand, og partene skal meddeles alle kjente opplysninger som må antas å ha betydning ved vurderingen av om avtalen skal inngås, herunder skal nødvendige opplysninger til bruk ved kredittvurdering og ved beregning av den effektive renten videreformidles til tjenesteyteren.
- b) Oppdragsgiveren skal frarådes å bruke en tjenesteyter og tjenesteyteren skal frarådes å inngå avtale med en kunde hvis det er tvilsomt om tjenesteyteren eller kunden vil være i stand til å oppfylle sine plikter etter finansavtalen.
- c) Oppdragsforetaket skal innenfor rammen av finansoppdraget sørge for at tjenesteyterens plikter overfor kunden blir oppfylt, så langt disse ikke er oppfylt av en tjenesteyter som er underlagt krav om meldeplikt eller særskilt tillatelse som nevnt i § 1-2 sjette ledd.

(3) Lov om forsikringsformidling §§ 4-1, 4-2, 4-4, 4-5 og 5-1 gjelder tilsvarende for oppdragsforetaket så langt bestemmelsene passer.

(4) Kongen kan i forskrift fastsette nærmere regler om finansmegleres plikter og rettigheter.

Kapittel 4. Kontoavtaler og betalingstjenester

I. Retten til kontoavtaler og betalingstjenester

§ 4-1 Retten til kontoavtaler og betalingstjenester

(1) Betalingstjenesteyteren kan ikke uten saklig grunn avslå å yte betalingstjenester på vanlige vilkår.

(2) Når kunden er forbruker, kan det ikke settes som særskilt vilkår for avtale om betalingskonto at kunden samtidig må inngå avtale om andre ytelser. Har kunden flere betalingskontaer hos samme betalingstjenesteyter, er det tilstrekkelig at kunden gis adgang til å inngå avtale om én betalingskonto uten vilkår om å inngå avtale om andre ytelser.

(3) En betalingstjenesteyter kan avslå å yte tjenester utenfor EØS eller å inngå avtale med en kunde som ikke er bosatt eller registrert i EØS. Det samme gjelder dersom kunden eller betalingstjenesteyteren ikke oppfyller vilkår fastsatt i eller i medhold av hvitvaskingsloven for at tjenesten skal kunne ytes, og dersom det følger av lov eller regler gitt i medhold av lov at kunden skal avvises.

(4) Betalingstjenesteyteren kan kreve at kunden innhenter opplysninger om kunden selv som er nødvendige for å inngå avtale.

(5) Når kunden er forbruker, skal en forespørsel om betalingskonto avgjøres senest ti virkedager etter at betalingstjenesteyteren har mottatt nødvendige opplysninger fra kunden. For øvrig gjelder reglene § 3-53.

II. Gjennomføring av godkjente betalingstransaksjoner mv.

§ 4-2 Samtykke til betalingstransaksjon

(1) En betalingstransaksjon anses som godkjent bare dersom betaleren har gitt sitt samtykke til at betalingstransaksjonen gjennomføres.

(2) Samtykke til å gjennomføre en betalingstransaksjon eller en serie betalingstransaksjoner skal gis i den formen og på den måten som er avtalt mellom betaleren og betalingstjenesteyteren. Samtykke til å gjennomføre en betalingstransaksjon kan også gis via betalingsmottakeren eller en betalingsfullmektig.

(3) Samtykket skal gis før betalingstransaksjonen gjennomføres, med mindre det er avtalt mellom betaleren og betalerens betalingstjenesteyter at samtykke kan gis etter at betalingstransaksjonen er gjennomført.

(4) Betaleren kan trekke tilbake samtykket til å gjennomføre betalingstransaksjonen når som helst før utløpet av fristene for å kansellere betalingsoppdraget etter § 4-7.

§ 4-3 Direktebelastningsfullmakt

(1) Betaleren kan gi en betalingsmottaker fullmakt til å iverksette en serie direktebelastninger på betalerens konto (direktebelastningsfullmakt).

(2) Fullmakten skal gis i et skriftlig dokument. Fullmakten skal klart og entydig angi

- a) betalingsmottakeren
- b) kontoen som kan belastes
- c) beløpsgrensen for samlet belastning

d) tidspunktene eller tidsperioden som beløpsgrensen gjelder for

e) betalerens samtykke til de betalingstransaksjonene som skal gjennomføres i samsvar med bokstav a til d.

(3) Betaleren skal varsle sin betalingstjenesteyter skriftlig om direktebelastningsfullmakt etter første og annet ledd. Betalerens betalingstjenesteyter skal før hver direktebelastning kontrollere at skriftlig melding fra betaleren om fullmakten er mottatt, og at kontoen belastes i samsvar med fullmakten.

(4) Betaleren kan når som helst trekke tilbake samtykke til transaksjoner som ikke er iverksatt, eller gjøre andre endringer i fullmakten. Betaleren skal ved skriftlig melding eller på avtalt måte varsle sin betalingstjenesteyter om tilbakekallet eller endringene. Betalingstjenesteyteren skal sørge for at belastninger opphører eller endringene gjennomføres i samsvar med meldingen senest virkedagen etter at meldingen ble mottatt.

(5) Første til fjerde ledd gjelder bare så langt noe annet ikke følger av regler i forordning (EU) nr. 2018/389 om sterk kundeautentisering eller regler nevnt i § 1-11 første ledd bokstav b ved direktebelastninger i euro.

§ 4-4 Fast betalingsoppdrag

Et fast betalingsoppdrag skal klart og entydig angi

- a) betalingsmottakeren
- b) kontoen som kan belastes
- c) beløpsgrensen for samlet belastning
- d) tidspunktene eller tidsperioden som beløpsgrensen gjelder for
- e) betalerens samtykke til de betalingstransaksjoner som skal gjennomføres i samsvar med bokstav a til d.

§ 4-5 Mottak av betalingsoppdrag

(1) Betalerens konto skal ikke belastes før betalingsoppdraget er mottatt.

(2) På virkedager anses et betalingsoppdrag for å være mottatt på samme tidspunkt som det blir levert til eller registrert hos betalerens betalingstjenesteyter. Betalingsoppdrag som leveres eller registreres på en dag som ikke er virkedag, anses for å være mottatt første påfølgende virkedag.

(3) Betalerens betalingstjenesteyter kan fastsette at betalingsoppdrag som ikke er levert eller registrert innen en frist nær virkedagens slutt, skal anses for å være mottatt påfølgende virkedag.

(4) Er det avtalt at et betalingsoppdrag først skal gjennomføres på en bestemt dag, ved utløpet av en bestemt tidsperiode eller på den dagen da betaleren stiller betalingsmidler til rådighet, skal betalingsoppdraget anses mottatt på den avtalte dagen hvis dette er en virkedag, og ellers den påfølgende virkedagen.

§ 4-6 Avvisning av betalingsoppdrag

(1) Med mindre noe annet er særskilt bestemt, kan betalingstjenesteyteren ikke nekte å gjennomføre et godkjent betalingsoppdrag når alle vilkårene i betalerens kontoavtale er oppfylt. Dette gjelder uavhengig av om betalingsoppdraget er iverksatt av betaleren, herunder gjennom en betalingsfullmektig, av betalingsmottakeren eller gjennom betalingsmottakeren.

(2) Hvis betalingstjenesteyteren nekter å iverksette en betalingstransaksjon eller utføre et betalingsoppdrag, skal kunden straks varsles om dette på avtalt måte og senest innen fristen for godskriving av betalingsmottakerens konto etter § 4-12. Varselet skal opplyse om begrunnelsen for at betalingsoppdraget nektes utført, og om fremgangsmåten for å rette eventuelle faktiske feil som ledet til nektelsen.

(3) Når betalingstjenesteyteren nekter å gjennomføre et betalingsoppdrag, regnes betalingsoppdraget ikke som mottatt etter reglene om godskriving av betalingsmottakerens konto i § 4-12 og reglene om betalingstjenesteyterens ansvar for manglende, mangelfull eller forsinket gjennomføring av betalingstransaksjoner i § 4-28.

§ 4-7 Kansellering av betalingsoppdrag

(1) Etter at betalingsoppdraget er mottatt av betalerens betalingstjenesteyter, kan et betalingsoppdrag ikke kanselleres av betaleren, med mindre noe annet følger av annet til femte ledd.

(2) Når betalingstransaksjonen iverksettes av eller gjennom betalingsmottakeren, kan betaleren ikke kansellere betalingsoppdraget etter at betalingsmottakeren er gitt samtykke til at betalingstransaksjonen kan gjennomføres. Direktebelastninger kan likevel kanselleres senest innen utgangen av virkedagen før den avtalte belastningsdagen.

(3) Betaleren kan ikke kansellere et betalingsoppdrag etter at en betalingsfullmektig er gitt samtykke til at betalingstransaksjonen kan iverksettes.

(4) Når et betalingsoppdrag ikke skal gjennomføres umiddelbart, kan kunden kansellere betalingsoppdraget senest innen utgangen av virkedagen før den avtalte belastningsdagen, jf. § 4-5 fjerde ledd.

(5) Etter utløpet av fristene i første til fjerde ledd kan betalingsoppdraget kanselleres bare dersom det er avtalt mellom kunden og den berørte betalingstjenesteyteren. For betalingsoppdrag som nevnt i annet og tredje ledd kreves det i tillegg samtykke fra betalingsmottakeren. Betalingstjenesteyteren kan kreve gebyr for kansellering av betalingsoppdrag bare dersom dette er avtalt i kontoavtalen.

§ 4-8 Bekreftelse på dekning på betalerens betalingskonto

(1) Kontotilbyderen skal etter henvendelse fra utstederen av et kortbasert betalingsinstrument umiddelbart opplyse om det er dekning for å gjennomføre en betalingstransaksjon som er knyttet til betalingsinstrumentet. Første punktum gjelder likevel bare dersom

- a) betaleren har gitt samtykke til at kontotilbyderen gir disse opplysningene,
- b) betaleren har iverksatt den kortbaserte betalingstransaksjonen for det aktuelle beløpet og har gitt samtykke til at utstederen av det kortbaserte betalingsinstrumentet kan be kontotilbyderen om disse opplysningene, og
- c) betalingskontoen er tilgjengelig på internett på tidspunktet for henvendelsen.

(2) Kontotilbyderens svar på om transaksjonen har dekning i kontoen, skal være et bekreftende «ja» eller avkreftende «nei». På forespørsel fra betaleren skal kontotilbyderen gi betaleren opplysninger om identiteten til utstederen, og svaret som ble gitt av kontotilbyderen.

(3) Utstederen skal legitimere seg overfor kontotilbyderen før hver anmodning om opplysninger etter første ledd og skal kommunisere på en sikker måte med kontotilbyderen.

(4) Første til tredje ledd gjelder ikke for kortbaserte betalingsinstrumenter som er e-penger. Reglene gir heller ikke grunnlag for å reservere betalingsmidler på betalingskontoen.

§ 4-9 Beløpsgrenser for betalingsinstrument

Dersom et betalingsinstrument benyttes for å gi samtykke til gjennomføring av betalingstransaksjoner, jf. § 4-2, kan betaleren og betalerens betalingstjenesteyter avtale beløpsgrenser for betalingstransaksjoner som gjennomføres ved bruk av betalingsinstrumentet.

§ 4-10 Samtykke til reservasjon av beløp på betalerens konto

(1) Betalerens betalingstjenesteyter kan reservere betalingsmidler på betalerens konto når følgende vilkår er oppfylt:

- a) betalingstransaksjonen iverksettes av eller gjennom betalingsmottakeren i forbindelse med en kortbasert betalingstransaksjon
- b) betaleren har gitt samtykke til betalingstransaksjonen, jf. § 4-2
- c) det nøyaktige beløpet som skal betales, var ikke kjent på det tidspunktet betaleren samtykket til betalingstransaksjonen, og
- d) betaleren har gitt særskilt samtykke til at et nøyaktig beløp kan reserveres på kontoen.

(2) De reserverte midlene på betalerens konto skal frigis straks betalerens betalingstjenesteyter mottar opplysninger om det nøyaktige transaksjonsbeløpet, og

senest umiddelbart etter at betalingsoppdraget er mottatt.

§ 4-11 Overføringstid for betalingstjenesteyteren

(1) Hvis ikke noe annet følger av annet til fjerde ledd, skal betalerens betalingstjenesteyter etter at betalingsoppdraget er mottatt etter § 4-5, sørge for at beløpet godskrives betalingsmottakerens betalingstjenesteyter senest innen utløpet av følgende frister:

- a) samme virkedag, ved innenlandsk betalingstransaksjon i norske kroner
- b) første påfølgende virkedag, ved betalingstransaksjon i euro som gjennomføres innenfor EØS uten valutaomregning
- c) første påfølgende virkedag, ved grensekryssende betalingstransaksjon i euro som gjennomføres innenfor EØS, når det i Norge er foretatt høyst én valutaomregning fra norske kroner til euro
- d) fjerde påfølgende virkedag, ved andre betalingstransaksjoner til en betalingsmottaker i EØS.

(2) Fristene i første ledd kan forlenges med én virkedag når betalingstransaksjonen iverksettes ved bruk av et papirbasert betalingsinstrument.

(3) Ved grensekryssende betalingstransaksjon til en betalingsmottaker utenfor EØS skal betalerens betalingstjenesteyter sørge for å overføre beløpet til betalingsmottakerens betalingstjenesteyter senest ved utløpet av syvende virkedag etter at betalingsoppdraget ble mottatt, dersom ikke annet er avtalt.

(4) Iverksettes en betalingstransaksjon av eller via betalingsmottakeren, skal betalingsmottakerens betalingstjenesteyter innen den avtalte fristen oversende betalingsoppdraget til betalerens betalingstjenesteyter. Ved direktebelastning skal oversendelsen skje slik at oppgjør kan skje på avtalt forfallsdag.

§ 4-12 Tidspunkt for renteberegning, godskriving og belastning av konto

(1) Dato for renteberegning ved godskriving av kundens konto skal ikke være senere enn dagen beløpet godskrives kontoen. Dato for renteberegning ved belastning av kundens konto skal ikke være tidligere enn dagen beløpet belastes kontoen.

(2) Etter at beløpet er godskrevet betalingsmottakerens betalingstjenesteyter i samsvar med § 4-11, skal denne betalingstjenesteyteren umiddelbart godskrive og stille beløpet til rådighet på betalingsmottakerens konto, med mindre det må foretas en valutaomregning hos betalingsmottakerens betalingstjenesteyter med en valuta som ikke er valuta i en EØS-stat. Ved betalingstransaksjoner innenfor en og samme betalingstjenesteyter gjelder første punktum tilsvarende umiddelbart etter at betalerens konto er belastet. Har betalingsmottakeren ikke konto hos betalingstjenesteyteren,

skal beløpet stilles til rådighet for betalingsmottakeren samme virkedag.

(3) Når en forbruker foretar innskudd med kontanter i samme valuta som en konto føres, skal betalingstjenesteyteren, umiddelbart etter at kontantene er mottatt, godskrive beløpet og gjøre det tilgjengelig på kontoen. Når innskudd med kontanter foretas av noen som ikke er forbruker, skal beløpet godskrives og gjøres tilgjengelig på kontoen senest påfølgende virkedag. For begge tilfeller skal dato for renteberegning av beløpet være samme dag som beløpet godskrives kontoen.

§ 4-13 Tilbakeholdsrett, motregning og gebyrbelastning

(1) Betalingstjenesteyteren kan ikke utøve tilbakeholdsrett eller foreta motregning i innstående på konto, unntatt for forfalte krav som springer ut av kontoavtalen. Betalingstjenesteyteren kan likevel utøve tilbakeholdsrett eller foreta motregning for krav som er oppstått som følge av et straffbart forhold som kunden utfører eller medvirker til, med mindre kravet er ervervet fra en tredjepart.

(2) Betalingstjenesteyteren kan ikke utøve tilbakeholdsrett eller foreta motregning i betalingsmidler som betalingstjenesteyteren har til disposisjon for å gjennomføre et betalingsoppdrag. Betalingsmottakeren kan likevel avtale med sin betalingstjenesteyter at gebyrene betalingsmottakeren skal betale, kan trekkes fra det overførte beløpet før det resterende beløpet godskrives kontoen. Når det er avtalt en slik fremgangsmåte for gebyrbelastning, skal transaksjonsbeløpet og gebyrene skilles fra hverandre i opplysningene som gis betalingsmottakeren.

(3) Er det i et overført beløp foretatt gebyrbelastning i strid med annet ledd, skal betalingstjenesteyteren som representerer den parten som har iverksatt betalingsstransaksjonen, sørge for at betalingsmottakeren mottar det fulle beløpet for transaksjonen.

(4) For retting av feilaktige godskrivninger gjelder reglene i § 4-25.

(5) Reglene i paragrafen her er ikke til hinder for at det etter ellers gjeldende rettsregler stiftes særskilt sikkerhetsrett i innskudd.

§ 4-14 Informasjon ved bruk av betalingsfullmektig

(1) En betalingsfullmektig skal umiddelbart etter at betalingsoppdraget er iverksatt, stille følgende opplysninger til rådighet for betaleren og, når det er relevant, for betalingsmottakeren:

- en bekreftelse på at betalingsoppdraget er iverksatt korrekt hos kontotilbyderen
- beløpet betalingstransaksjonen gjelder
- en referanse som gjør det mulig å identifisere betalingstransaksjonen for betaleren og for betalingsmottakeren

d) når det er relevant, størrelsen på eventuelle gebyrer som skal betales til betalingsfullmektigen for transaksjonen, herunder med en spesifisering av enkelt-elementene i relevante tilfeller.

(2) En betalingsfullmektig skal umiddelbart etter at betalingsoppdraget er iverksatt, i tillegg stille til rådighet for betalingsmottakeren

- alle opplysninger som ble overført sammen med betalingstransaksjonen
- en referanse som gjør det mulig for betalingsmottakeren å identifisere betaleren.

§ 4-15 Informasjon ved gjennomføring av betalingsoppdrag

(1) Før betalingstjenesteyteren utfører et betalingsoppdrag som er iverksatt av betaleren og omfattet av en kontoavtale, skal betalingstjenesteyteren på forespørsel opplyse om gebyrene som må betales, og om hvor lang tid det kan ta å gjennomføre betalingstransaksjonen. Dersom det er relevant, skal enkeltelementer i gebyrene spesifiseres.

(2) Betalerens betalingstjenesteyter skal for hver betalingstransaksjon gi betaleren opplysninger som nevnt i § 4-19 fjerde ledd umiddelbart etter at betalingsoppdraget er mottatt. Det samme gjelder når betaleren ikke har konto hos betalingstjenesteyteren.

(3) Betalingsmottakerens betalingstjenesteyter skal gi betalingsmottakeren opplysninger som nevnt i § 4-19 fjerde ledd umiddelbart etter at betalingstransaksjonen er gjennomført.

III. Generelle vilkår om bruk av konto og betalings-tjenester

§ 4-16 Vilkår om fullmakt tjenester

(1) Kunden kan etter avtale med en betalingsfullmektig eller opplysningsfullmektig (et fullmaktforetak) benytte fullmakt tjenester på egne betalingskontoer som er tilgjengelige på internett, jf. § 1-6. Det kan ikke stilles som vilkår at det må foreligge en avtale mellom kontotilbyderen og fullmaktforetaket om utførelse av fullmakt tjenester.

(2) Dersom kontotilbyderen har nektet fullmaktforetaket tilgang, skal kontotilbyderen umiddelbart og på avtalt måte opplyse kunden om nektelsen og oppgi årsaken. Om mulig, skal opplysningene gis før tilgangen blir nektet. Første og annet punktum gjelder ikke dersom objektivt begrunnede sikkerhetshensyn er truet, eller det vil være i strid med lov eller regler gitt i medhold av lov å gi kunden disse opplysningene.

(3) Fullmaktforetaket skal sikre at kundens personlige sikkerhetsinformasjon ikke er tilgjengelig for andre enn utstederen av sikkerhetsinformasjonen og kunden selv. Skal fullmaktforetaket overføre kundens personli-

ge sikkerhetsinformasjon, skal det skje gjennom sikre og effektive kanaler.

(4) Med mindre noe annet er særskilt bestemt, skal fullmakttforetaket ikke benytte, lagre eller på annen måte bruke tilgang til opplysninger for andre formål enn å utføre fullmakttjenesten som kunden uttrykkelig har anmodet om, og ikke be om sensitive betalingsopplysninger, herunder personlig sikkerhetsinformasjon som kan brukes til å utføre svindel. Opplysninger om kontonummer og kontoeier utgjør ikke sensitive betalingsopplysninger for fullmakttforetaket.

(5) Fullmakttjenester skal kun utføres når kunden har gitt sitt uttrykkelige samtykke til fullmakttjenesten. Fullmakttjenesten skal utføres i samsvar med kundens samtykke.

(6) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om vilkår som nevnt i første til femte ledd og i §§ 4-17 og 4-18.

§ 4-17 *Vilkår om betalingsfullmakttjenester*

Betalingsfullmektigen skal i forbindelse med en betalingsfullmakttjeneste ikke på noe tidspunkt besitte eller råde over kundens betalingsmidler. Betalingsfullmektigen skal heller ikke endre betalingsmottaker, beløp eller andre transaksjonskjennetegn. Betalingsfullmektigen skal ikke be om andre opplysninger enn det som er nødvendig for å utføre betalingsfullmakttjenesten, og skal påse at andre opplysninger som eventuelt er innhentet om betaleren, bare meddeles betalingsmottakeren, forutsatt at betaleren først har gitt et uttrykkelig samtykke til dette.

§ 4-18 *Vilkår om kontoinformasjons tjenester*

Opplysningsfullmektigen skal i forbindelse med kontoinformasjons tjenester bare ha tilgang til opplysningene fra de utpekte betalingskontoene og betalingstransaksjoner tilknyttet disse. Opplysningsfullmektigen skal gi kunden enhver annen relevant informasjon etter reglene i § 3-22 første ledd.

§ 4-19 *Kontoinformasjon*

(1) Kontoavtalen skal angi at kunden i et skriftlig dokument jevnlig og minst hver måned har krav på kontoinformasjon som minst skal omfatte opplysninger om

- perioden kontoinformasjonen dekker
- dato og saldo ved forrige kontoinformasjon
- opdatert saldo
- transaksjonsopplysninger for hver gjennomførte betalingstransaksjon, jf. fjerde ledd.

(2) Dersom det er knyttet kreditt til kontoen eller avtalt vilkår om kompensasjon ved overtrekk, skal kontoinformasjonen dessuten opplyse om

- benyttet nominell rente
- kredittkostnader som ikke er omfattet av første ledd, jf. fjerde ledd

- det minimumsbeløpet kunden eventuelt er forpliktet til å betale.

(3) Når kunden er forbruker, skal følgende kontoinformasjon stilles til kundens rådighet i et skriftlig dokument minst en gang hvert år i tilknytning til en betalingskonto:

- alle påløpte gebyrer og rentesatser knyttet til kontoavtalen, jf. § 4-20
- rente- og gebyrsatser for alternative typer kontoer som betalingstjenesteyteren tilbyr, jf. § 4-20
- reglene som gjelder for innskuddsgaranti.

(4) Transaksjonsopplysninger for gjennomførte betalingstransaksjoner skal omfatte

- en referanse som identifiserer betalingstransaksjonen
- relevant informasjon om betalingsmottakeren eller betaleren og eventuelle ytterligere opplysninger som fulgte transaksjonen
- beløpet i den valutaen som ble benyttet ved belastning eller godskriving av konto, som er angitt i betalingsoppdraget, eller som er stilt til kundens rådighet
- eventuelle gebyrer eller renter som kunden skal betale, og en spesifisering av disse når det er relevant
- eventuell vekslingskurs som er benyttet av betalingstjenesteyteren, og det overførte beløpet etter valutaomregningen
- belastnings- eller godskrivingsdag, jf. § 4-12, eller datoen da betalingsoppdraget ble mottatt.

(5) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler som utfyller eller begrenser opplysningsplikten etter denne paragrafen, og kan gi regler om hvordan opplysninger skal utformes.

§ 4-20 *Oversikt over påløpte gebyrer*

(1) Når kunden er forbruker, skal betalingstjenesteyteren minst en gang i året gi kunden en oversikt over alle påløpte gebyrer, og hvis det er relevant, rentesatser for inntående innskudd og skyldig brukskontokreditt knyttet til en betalingskonto, jf. § 4-19 tredje ledd bokstav a.

(2) I oversikten etter første ledd skal følgende opplysninger spesifiseres:

- gebyret som er påløpt for hver enkelt tjeneste, og antallet ganger tjenesten er brukt i perioden
- hvis tjenester er satt sammen i en pakke, gebyret som er påløpt for pakken som helhet, og antall ganger pakkegebyret er krevd i perioden og eventuelle ytterligere gebyrer for tjenester utover det antallet som dekkes av pakkegebyret
- det samlede gebyrbeløpet som er påløpt i perioden for hver enkelt tjeneste, for hver pakke av tjenester og for tjenester utover det antallet som dekkes av pakkegebyret

- d) eventuell rentesats for brukskontokreditt som gjelder for betalingskontoen, og det samlede rentebeløpet som er belastet for brukskontokreditt i perioden
- e) eventuell nominell rentesats som gjelder for inntående innskudd på betalingskontoen, og det samlede rentebeløpet opptjent i perioden
- f) samlet gebyrbeløp for alle tjenester som er belastet betalingskontoen i perioden.

(3) Finanstilsynet kan fastsette en teknisk standard for presentasjonsformatet som betalingstjenesteyteren skal bruke.

§ 4-21 Vederlag og gebyrer

(1) Betalingstjenesteyteren skal ikke fremsette krav om gebyr eller annet vederlag utover det som er avtalt med kunden, jf. § 3-1 femte ledd.

(2) Dersom det kreves løpende gebyr, kan betalings-tjenesteyteren kreve gebyr bare for perioden frem til oppsigelsestidspunktet.

(3) En betalingstjenesteyter kan ikke kreve gebyr eller annet vederlag for

- a) å utlevere utkast til kontoavtale, jf. § 3-25 bokstav a og § 3-9 annet ledd bokstav a
- b) oppsigelse av en kontoavtale som er inngått på ubestemt tid eller for en bestemt periode på mer enn seks måneder hvis kunden sier opp avtalen etter utløpet av seks måneder, bortsett fra ved avtale om bindingstid som nevnt i § 4-44 annet ledd
- c) å ta imot varsel fra kunden i samsvar med § 4-23 annet ledd. Direkte kostnader til utskifting av betalingsinstrumentet kan likevel kreves dekket
- d) å varsle om at en tjeneste eller et betalingsoppdrag nektes gjennomført, med mindre noe annet er avtalt, ikke skyldes forhold på tjenesteyterens side og er objektivt begrunnet, jf. § 4-6.

§ 4-22 Overtrekk

(1) Har kunden i aktsom god tro belastet kontoen med et beløp som er større enn det som kan disponeres etter kontoavtalen eller etter avtalt brukskontokreditt, skal betalingstjenesteyteren ikke kreve gebyrer, renter eller andre kostnader for overtrekket av kontoen. Betalingstjenesteyteren kan sette en rimelig frist for kunden til å tilbakebetale overtrekket. Ved overtrekk som ellers skyldes bruk eller lignende disponering av betalingsmidler, kan kontoen på avtalte vilkår belastes med gebyr og rentekostnader.

(2) Har et vesentlig overtrekk vedvart i mer enn én måned, skal betalingstjenesteyteren straks varsle kunden i et skriftlig dokument om overtrekket. Varselet skal opplyse om overtrekkets størrelse, nominell rente, eventuelle avtalte vilkår om kompensasjon ved overtrekk og andre kostnader som påløper som følge av overtrekket.

§ 4-23 Plikter ved utstedelse og bruk av betalingsinstrument

(1) Konto og betalingsinstrument skal brukes i samsvar med vilkårene for utstedelse og bruk. Så snart betalingsinstrumentet er mottatt, skal kunden ta alle rimelige forholdsregler for å beskytte personlig sikkerhetsinformasjon. Vilkaene for utstedelse og bruk skal være objektive, ikke innebære forskjellsbehandling og stå i forhold til formålet.

(2) Utstederen skal opplyse kunden om hvordan det skal varsles etter § 4-24 første ledd. Utstederen skal sikre at varsel til enhver tid kan mottas. Når varselet er mottatt, skal utstederen straks hindre enhver videre bruk av betalingsinstrumentet. Utstederen skal bekrefte at varsel er mottatt, slik at det kan dokumenteres av kunden i minst 18 måneder.

(3) Et betalingsinstrument skal sendes til kunden bare på grunnlag av forespørsel fra kunden, med mindre betalingsinstrumentet erstatter et tidligere utstedt betalingsinstrument. Utstederen skal sørge for at betalingsinstrumentets personlige sikkerhetsinformasjon ikke er tilgjengelig for andre enn kunden. Utstederen har ved sendingen risikoen både for sikkerhetsinformasjon og betalingsinstrumentet.

IV. Ikke godkjente og feil gjennomførte betalingstransaksjoner. Misbruk av konto og betalingsinstrument

§ 4-24 Kundens varslingsplikt ved feil og misbruk. Retting

(1) Blir kunden oppmerksom på tap, tyveri eller uberettiget bruk eller tilegnelse av et betalingsinstrument eller uberettiget kontotilgang, skal kunden uten ugrunnet opphold varsle den som er oppgitt av betalingstjenesteyteren etter § 4-23 annet ledd.

(2) For at kunden skal kunne kreve at betalingstjenesteyteren retter en ikke godkjent eller feil gjennomført betalingstransaksjon, må betalingstjenesteyteren ha blitt varslet uten ugrunnet opphold etter at kunden ble oppmerksom på at transaksjonen kan kreves rettet, og senest 13 måneder etter belastningstidspunktet. Fristen på 13 måneder gjelder ikke dersom betalingstjenesteyteren ikke har gitt eller gjort tilgjengelige for kunden opplysningene om betalingstransaksjonen i samsvar med reglene i kapittel 3 og 4.

(3) Dersom en betalingsfullmektig er involvert i betalingstransaksjonen, skal rettingen foretas av kontotilbyderen.

§ 4-25 Varsel om og retting ved feilaktig godskriving eller belastning av konto

(1) Blir betalingstjenesteyteren oppmerksom på at en konto er feilaktig godskrevet eller belastet, skal kunden varsles uten ugrunnet opphold. Dersom feilen er rettet på en slik måte at det ikke er noen reell mulighet for at kunden kan ha fått uriktige opplysninger om dis-

ponibelt beløp på kontoen, er det likevel tilstrekkelig at varselet gis i forbindelse med kontoinformasjon som nevnt i § 4-19.

(2) En betalingstjenesteyter som ved en feil har godskrevet uriktig konto eller godskrevet uriktig beløp, kan innen utløpet av tredje virkedag rette feilen ved å belaste kontoen. Det samme gjelder en betalingstjenesteyter som ved en feil har godskrevet en konto hos en annen betalingstjenesteyter, dersom betalingstjenesteyteren har adgang til å foreta slik retting hos den andre betalingstjenesteyteren.

(3) Betalingstjenesteyterens adgang til å rette feil etter annet ledd gjelder ikke dersom godskrivning av kontoen er gjennomført i samsvar med betalingsoppdrag fra en tredjeperson.

(4) Hvis godskrivning som nevnt i annet ledd har sammenheng med straffbart forhold fra betalingsmottakerens side eller fra en annen som har rett til å belaste betalingsmottakerens konto, kan betalingstjenesteyteren i alle tilfeller foreta retting av kontoen.

(5) Denne paragrafen er ikke til hinder for at betalingstjenesteyteren kan kreve tilbakesøknning etter alminnelige regler.

§ 4-26 *Uriktig kontonummer eller identifikasjon*

(1) Et betalingsoppdrag som er gjennomført i samsvar med det angitte kontonummeret eller annen entydig identifikasjon, skal anses som korrekt gjennomført når det gjelder betalingsmottakeren som kontonummeret eller annen entydig identifikasjon utpeker, og betalingstjenesteyteren kan ikke holdes ansvarlig etter § 4-28. Dette gjelder selv om kunden i tillegg til kontonummeret eller annen entydig identifikasjon har oppgitt ytterligere opplysninger.

(2) Selv om betalingstjenesteyteren ikke kan holdes ansvarlig etter første ledd, skal betalingstjenesteyteren treffe rimelige tiltak for å få beløpet tilbakeført. Betalingsmottakerens betalingstjenesteyter plikter å samarbeide, herunder ved å gi betalerens betalingstjenesteyter alle relevante opplysninger. Betalingstjenesteyteren kan kreve at en tredjeperson som urettmessig har mottatt betalingsmidler som følge av at kunden har oppgitt uriktig informasjon i betalingsoppdraget, tilbakebetaler disse betalingsmidlene.

(3) Er det ikke mulig å få tilbakeført beløpet, skal betalingstjenesteyteren etter skriftlig forespørsel fra betaleren gi betaleren alle opplysninger som betalingstjenesteyteren har tilgang til, og som er relevante for å få beløpet tilbakeført.

§ 4-27 *Btalerens rett til tilbakebetaling ved direktebelastninger*

(1) Betalerens betalingstjenesteyter skal tilbakebetale en betalingstransaksjons fulle beløp og rentetap

når betalingstransaksjonen er iverksatt av eller via betalingsmottakeren og betaleren kan påvise at

- a) betaleren ikke har godkjent det eksakte beløpet for betalingstransaksjonen, jf. § 4-2, og
- b) beløpet oversteg det beløpet betaleren med rimelighet kunne ha forventet ut fra sitt tidligere bruksmønster, vilkårene i kontoavtalen og omstendighetene for øvrig.

Endringer i valutakursen kan ikke påberopes etter bokstav b dersom kursen ble beregnet på grunnlag av en avtalt referansevekslingskurs, jf. § 3-15.

(2) Med mindre det er avtalt vilkår som nevnt i tredje ledd, kan betaleren kreve tilbakebetalt en tidligere godkjent betalingstransaksjon som er iverksatt av betalingsmottakeren. Tilbakebetalingskravet må gjøres gjeldende senest åtte uker etter belastningsdagen overfor betalerens betalingstjenesteyter. Betalerens betalingsstjenesteyter skal tilbakebetale det fulle beløpet og rentetapet innen ti dager etter at kravet ble mottatt.

(3) I kontoavtalen kan betaleren og betalerens betalingstjenesteyter avtale vilkår om at betaleren ikke har rett til tilbakebetaling dersom samtykket til å gjennomføre betalingstransaksjonen ble gitt direkte til betalerens betalingstjenesteyter og, når det er relevant, opplysning om den fremtidige betalingstransaksjonen ble gitt eller stilt til rådighet for betaleren minst fire uker før forfallsdagen av betalingstjenesteyteren eller betalingsmottakeren.

§ 4-28 *Ansvar for transaksjon iverksatt av betaleren*

(1) Betalerens betalingstjenesteyter er overfor betaleren ansvarlig for korrekt gjennomføring av betalingstransaksjon som er iverksatt direkte av betaleren. Hvis betalerens betalingstjenesteyter dokumenterer oppfyllelse overfor betaleren i samsvar med § 4-11, er betalingsmottakerens betalingstjenesteyter ansvarlig overfor betalingsmottakeren.

(2) Er en betalingstjenesteyter ansvarlig etter første ledd, skal beløpet uten ugrunnet opphold tilbakeføres til betaleren eller gjøres tilgjengelig for mottakeren, og tilstanden på den aktuelle kontoen skal eventuelt gjenopprettes slik den ville ha vært om den mangelfullt gjennomførte betalingstransaksjonen ikke hadde funnet sted, inkludert renter og andre kostnader. § 4-24 annet ledd gjelder tilsvarende.

(3) Renteberegningsdatoen for godskrivning av betalerens konto skal ikke være senere enn dagen da beløpet ble belastet kontoen. Renteberegningsdatoen for betalingsmottakerens konto skal være den renteberegningsdatoen beløpet ville ha blitt godskrevet betalingsmottakerens konto dersom betalingstransaksjonen hadde vært gjennomført korrekt.

(4) På forespørsel skal betalerens betalingstjenesteyter umiddelbart forsøke å spore betalingstransaksjon

som er iverksatt av betaleren. Resultatet skal snarest meddeles betaleren.

(5) Dersom et betalingsoppdrag iverksettes gjennom en betalingsfullmektig, skal kontotilbyderen tilbakeføre beløpet for den manglende eller mangelfulle betalingstransaksjonen, og når det er relevant, gjenopprette tilstanden på den aktuelle kontoen slik den ville ha vært om den mangelfullt gjennomførte betalingstransaksjonen ikke hadde funnet sted.

§ 4-29 Ansvar for transaksjon iverksatt av eller via betalingsmottakeren

(1) Betalingsmottakerens betalingstjenesteyter er overfor betalingsmottakeren ansvarlig for oppfyllelse i samsvar med § 4-11 fjerde ledd og skal umiddelbart oversende betalingsoppdraget til betalerens betalingstjenesteyter på nytt når det er påkrevet. Tilsvarende gjelder for oppfyllelse i samsvar med § 4-12. Hvis betalerens betalingstjenesteyter dokumenterer oppfyllelse overfor betalingsmottakeren, er betalerens betalingstjenesteyter ansvarlig overfor betaleren.

(2) For ansvar etter første ledd gjelder § 4-28 annet og tredje ledd tilsvarende.

§ 4-30 Ansvar og egenandeler ved ikke godkjente betalingstransaksjoner

(1) Betalingstjenesteyteren er ansvarlig overfor kunden for tap som skyldes en ikke godkjent betalingstransaksjon, jf. § 4-2, med mindre noe annet følger av reglene i annet til femte ledd.

(2) Kunden svarer med en egenandel på inntil 450 kroner hvis tapet skyldes tap, tyveri eller uberettiget tilegnelse av et betalingsinstrument. Kunden svarer likevel ikke med en slik egenandel hvis kunden ikke kunne ha oppdaget tapet, tyveriet eller den uberettigede tilegnelsen på forhånd, og heller ikke har opptrådt svikaktig.

(3) Kunden svarer for hele tapet ved en ikke godkjent betalingstransaksjon dersom tapet skyldes at kunden ved grov uaktsomhet har unnlatt å oppfylle en eller flere av sine plikter etter § 4-23 første ledd eller § 4-24 første ledd. Har betalingstransaksjonen skjedd ved bruk av et elektronisk betalingsinstrument, svarer kunden likevel bare med inntil 12 000 kroner.

(4) Kunden svarer for hele tapet dersom tapet skyldes forsettlig forhold på kundens side.

(5) Kunden svarer ikke for tap som skyldes betalingstjenesteyteren selv, noen som opptrer på betalingstjenesteyterens vegne, eller som betalingstjenesteyteren selv representerer. Med mindre kunden har opptrådt svikaktig, svarer kunden heller ikke for tap i følgende tilfeller:

- a) når tap oppstår etter at kunden har varslet i samsvar med § 4-24 første ledd
- b) når plikten til å tilrettelegge for varsling etter § 4-23 annet ledd er misligholdt

- c) når betalerens betalingstjenesteyter ikke har krevd sterk kundeautentisering.

§ 4-31 Lemping av kundens ansvar etter § 4-30

(1) Kundens ansvar etter § 4-30 kan lempes når det er rimelig tatt i betraktning arten av den personlige sikkerhetsinformasjonen som var knyttet til betalingsinstrumentet, omstendighetene som forelå da instrumentet ble tapt, stjålet eller uberettiget tilegnet, og eventuell manglende aktsomhet eller andre forhold på betalingstjenesteyterens side som har medvirket til at tapet oppsto.

(2) Kundens ansvar kan også lempes dersom en leverandør av varer eller tjenester som har mottatt betalingen, forsto eller burde forstå at bruken av betalingsinstrumentet var urettmessig.

(3) Lemping kan ikke skje hvis tapet skyldes at kunden har opptrådt svikaktig eller forsettlig har unnlatt å oppfylle sine plikter etter § 4-23 første ledd eller § 4-24 første ledd.

§ 4-32 Tjenesteyterens plikt til å tilbakeføre beløpet når kunden bestrider å ha ansvar etter § 4-30

(1) I den utstrekning kunden som følge av reglene i § 4-30 bestrider å ha ansvar for en ikke godkjent betalingstransaksjon, skal betalingstjenesteyteren straks, og senest innen utgangen av den påfølgende virkedagen, tilbakeføre beløpet og erstatte rentetap fra belastningstidspunktet. Dette gjelder likevel bare dersom kunden har varslet i tide etter § 4-24 annet ledd. Plikten til tilbakeføring etter første punktum gjelder ikke for egenandel etter § 4-30 annet ledd.

(2) Første ledd gjelder ikke dersom betalingstjenesteyteren har rimelige grunner til mistanke om svik og innen fire uker fra skriftlig innsigelse ble mottatt fra kunden anlegger søksmål eller bringer saken inn for et etablert klageorgan godkjent i medhold av lov. Stevning eller klage må være skriftlig og begrunnet. Blir saken avvist av klageorganet eller en domstol, løper en ny frist på fire uker fra den dagen betalingstjenesteyteren ble kjent med avvísningen. Dersom domstolen eller etablert klageorgan kommer til at det ikke foreligger rimelig mistanke om at kunden hadde opptrådt svikaktig, svarer betalingstjenesteyteren forsinkelsesrenter på beløpet fra dagen dette skulle ha vært tilbakebetalt etter første ledd.

(3) Hvis en betalingsfullmektig er involvert i en ikke godkjent betalingstransaksjon, er kontotilbyderen ansvarlig for tilbakeføring etter første ledd. Hvis betalingsfullmektigen er ansvarlig for den ikke godkjente betalingstransaksjonen, skal denne på forespørsel fra kontoens betalingstjenesteyter straks holde denne skadesløs, jf. § 4-33.

(4) Betalingstjenesteyteren kan kreve at en tredjeperson tilbakebetaler betalingsmidler som vedkom-

mende urettmessig har mottatt som følge av en ikke godkjent betalingstransaksjon. Tilbakebetalt beløp som overstiger betalingstjenesteyterens tap, skal benyttes til å dekke kundens andel av tapet.

§ 4-33 Tjenesteyterens rett til erstatning for utlegg mv.

(1) Har en betalingstjenesteyter dekket tap etter reglene i § 4-28 eller § 4-32, og tapet skyldes forhold hos en annen betalingstjenesteyter eller et mellomledd, skal den som har forårsaket tapet, erstatte utlegget og tapet som betalingstjenesteyteren er påført.

(2) Er betalingsfullmektigen ansvarlig for en betalingstransaksjon som ikke gjennomføres korrekt, skal betalingsfullmektigen umiddelbart på forespørsel fra kontotilbyderen erstatte tapet som er oppstått, herunder tap som er oppstått ved at en betalingstjenesteyter har unnlatt å bruke sterk kundeautentisering, og refusjonsbeløpet etter § 4-28 femte ledd.

(3) Tap som skyldes at en annen betalingstjenesteyter eller et mellomledd ikke bruker sterk kundeautentisering, kan kreves erstattet av den betalings-tjenesteyteren som har dekket tapet.

(4) En betalingstjenesteyter kan ikke holdes ansvarlig for økonomisk tap etter første til tredje ledd som er forårsaket av usedvanlige omstendigheter utenfor sin kontroll, og som tjenesteyteren ikke med rimelighet kunne forutse eller unngå følgene av. Det samme gjelder tap som er forårsaket av at betalingstjenesteyteren er bundet av andre forpliktelser i eller i medhold av lov.

(5) Reglene i denne paragrafen begrenser ikke en betalingstjenesteyters rett til regress etter § 2-16 eller til erstatning etter ellers gjeldende regler.

V. Kontobytte

§ 4-34 Bytte av betalingskonto

(1) Betalingstjenesteyteren skal sikre en kunde som er forbruker, tilgang til en klar, hurtig og sikker prosedyre for bytte av betalingskonto, som er enkel for forbrukeren å benytte.

(2) Hvis det åpenbart er til forbrukerens fordel, og det ikke fører til ytterligere belastning eller lengre gjennomføringstid for forbrukeren, kan den overførende og den mottakende betalingstjenesteyteren etablere ordninger for kontobytte som avviker fra reglene i §§ 4-35 til 4-38.

(3) Med den overførende betalingstjenesteyteren menes den betalingstjenesteyteren som nødvendige opplysninger for kontobyttet overføres fra. Med den mottakende betalingstjenesteyteren menes den betalingstjenesteyteren som nødvendige opplysninger for kontobyttet overføres til.

§ 4-35 Fullmakt til å utføre kontobytte

(1) Forbrukeren kan inngå avtale om kontobytte med den mottakende betalingstjenesteyteren og gi denne fullmakt til å utføre kontobyttet. Den mottakende betalingstjenesteyteren skal gjennomføre kontobyttet når fullmakten fra forbrukeren er mottatt.

(2) Fullmakten skal kunne begrenses slik at den omfatter kun enkelte av oppgavene etter §§ 4-37 og 4-38, og slik at den omfatter kun enkelte innbetalinger, faste betalingsoppdrag eller direktebelastningsfullmakter.

(3) Forbrukeren skal kunne angi fra hvilken dato faste betalingsoppdrag og direktebelastninger skal utføres fra betalingskontoen hos den mottakende betalingstjenesteyteren. Datoen som forbrukeren angir, kan ikke være tidligere enn seks virkedager etter at den mottakende betalingstjenesteyteren har mottatt opplysninger i samsvar med § 4-37.

(4) Den mottakende betalingstjenesteyteren skal gi forbrukeren et skriftlig dokument med kopi av fullmakten.

§ 4-36 Anmodning til den overførende betalingstjenesteyteren

Den mottakende betalingstjenesteyteren skal anmode den overførende betalingstjenesteyteren om å gjennomføre oppgaver etter § 4-37, forutsatt at dette fremgår av forbrukerens fullmakt. Anmodningen skal sendes senest to virkedager etter at den mottakende betalingstjenesteyteren mottok fullmakt fra forbrukeren.

§ 4-37 Den overførende betalingstjenesteyterens oppgaver

(1) På grunnlag av anmodning fra den mottakende betalingstjenesteyteren og forbrukerens fullmakt skal den overførende betalingstjenesteyteren

- a) sende den mottakende betalingstjenesteyteren en liste over aktive faste betalingsoppdrag og tilgjengelige opplysninger om direktebelastningsfullmakter som skal flyttes
- b) sende den mottakende betalingstjenesteyteren tilgjengelige opplysninger om innbetalinger og direktebelastninger som har vært utført regelmessig de siste 13 månedene
- c) kansellere faste betalingsoppdrag med virkning fra datoen forbrukeren har angitt i fullmakten
- d) overføre eventuell positiv saldo til forbrukerens betalingskonto hos den mottakende betalingstjenesteyteren på datoen forbrukeren har angitt i fullmakten
- e) avslutte betalingskontoen på datoen forbrukeren har angitt i fullmakten, forutsatt at oppgavene etter bokstav a til d er gjennomført og ikke noe annet følger av tredje ledd.

(2) Opplysninger som nevnt i bokstav a og b skal sendes innen fem virkedager. Opplysningene skal også

sendes til forbrukeren dersom forbrukeren har bedt om det.

(3) Den overførende betalingstjenesteyteren kan nekte å avslutte betalingskontoen på datoen forbrukeren har angitt, dersom forbrukeren har utestående forpliktelser knyttet til betalingskontoen eller det løper oppsigelsesfrist etter § 4-42 første ledd. Den overførende betalingstjenesteyteren skal i så fall straks gi forbrukeren melding om at betalingskontoen ikke kan avsluttes, og grunnen til dette.

(4) Hvis den overførende betalingstjenesteyteren mangler systemer for automatisk omdirigering av innbetalinger og direktebelastninger, skal den overførende betalingstjenesteyteren slutte å akseptere slike transaksjoner fra datoen forbrukeren har angitt i fullmakten. Den overførende betalingstjenesteyteren skal i så fall opplyse betaleren eller betalingsmottakeren om årsaken til at transaksjonen ikke aksepteres.

(5) Den overførende betalingstjenesteyteren skal ikke sperre betalingsinstrumenter før datoen forbrukeren har angitt i fullmakten.

§ 4-38 Den mottakende betalingstjenesteyterens oppgaver

- (1) Den mottakende betalingstjenesteyteren skal
- opprette de faste betalingsoppdragene som forbrukeren har anmodet om, og utføre dem med virkning fra datoen forbrukeren har angitt i fullmakten
  - gjøre nødvendige forberedelser for å kunne akseptere direktebelastninger og akseptere dem med virkning fra datoen forbrukeren har angitt i fullmakten
  - opplyse forbrukeren om forbrukerens rettigheter etter forordning (EU) nr. 260/2012 om tekniske og forretningsmessige krav til kreditoverføringer og direkte debiteringer i euro artikkel 5 nr. 3 bokstav d, dersom det er relevant
  - opplyse de betalere som ifølge fullmakten foretar regelmessige innbetalinger, om forbrukerens betalingskonto hos den mottakende betalingstjenesteyteren
  - opplyse de betalingsmottakerne som er angitt i fullmakten som foretar direktebelastninger, om forbrukerens betalingskonto hos den mottakende betalingstjenesteyteren og fra hvilken dato det skal foretas direktebelastninger fra denne betalingskontoen.

(2) Oppgavene etter første ledd gjelder bare i den utstrekning det følger av forbrukerens fullmakt og opplysningene fra den overførende betalingstjenesteyteren gjør det mulig.

(3) Sammen med opplysningene etter første ledd bokstav d og e skal det sendes en kopi av forbrukerens fullmakt. Hvis den mottakende betalingstjenesteyteren ikke har de opplysningene som skal gis til betalere eller

betalingsmottakere etter første ledd bokstav d og e, skal forbrukeren eller den overførende betalingstjenesteyteren bes om å fremskaffe opplysningene som mangler.

(4) Hvis forbrukeren velger å selv informere betalere og betalingsmottakere som nevnt i første ledd bokstav d og e, skal den mottakende betalingstjenesteyteren sende forbrukeren et standardbrev med betalingsopplysningene og startdatoen som er angitt i fullmakten.

(5) Den mottakende betalingstjenesteyterens oppgaver skal utføres innen fem virkedager etter at opplysningene som nevnt i § 4-37 første ledd bokstav a og b er mottatt.

§ 4-39 Kontobytte mellom EØS-stater

(1) Hvis en forbruker meddeler sin betalingstjenesteyter et ønske om å åpne betalingskonto hos en betalingstjenesteyter som er etablert i en annen EØS-stat, skal den overførende betalingstjenesteyteren tilby forbrukeren

- en liste med tilsvarende opplysninger som er omfattet av § 4-37 første ledd bokstav a og b
- å overføre eventuell positiv saldo til forbrukerens betalingskonto hos den nye betalingstjenesteyteren, forutsatt at forbrukeren har oppgitt fullstendige opplysninger som gjør det mulig å identifisere den nye betalingstjenesteyteren og forbrukerens betalingskonto
- å avslutte betalingskontoen.

(2) Oppgavene etter første ledd skal gjennomføres på datoen forbrukeren har angitt, hvis ikke forbrukerens utestående forpliktelser er til hinder for dette. Datoen forbrukeren fastsetter, skal være minst seks virkedager etter at den overførende betalingstjenesteyteren har mottatt anmodningen fra forbrukeren, med mindre partene har avtalt noe annet. Den overførende betalingstjenesteyteren skal straks gi forbrukeren melding dersom utestående forpliktelser er til hinder for at betalingskontoen avsluttes.

§ 4-40 Opplysningsplikt om kontobytte

Forbrukeren skal gis tilgang til opplysninger om den overførende betalingstjenesteyterens og den mottakende betalingstjenesteyterens oppgaver i forbindelse med hvert steg av flytteprosessen, tidsplanen for gjennomføring av de ulike stegene, eventuelle gebyrer som kreves for kontobytte, hvilke opplysninger forbrukeren eventuelt blir bedt om å gi, og om mulighet for tvisteløsning i etablert klageorgan, jf. § 3-54.

§ 4-41 Gebyrer i forbindelse med kontobytte

Hvis betalingstjenesteyteren krever gebyr for tjenester som nevnt i §§ 4-34 til 4-40, skal gebyret være rimelig og i samsvar med betalingstjenesteyterens faktiske kostnader. Betalingstjenesteyteren kan ikke kreve ge-

byr av forbrukeren for opplysninger om eksisterende faste betalingsoppdrag og direktebelastninger. Den overførende betalingstjenesteyteren kan ikke kreve gebyr av forbrukeren eller av den mottakende betalings-tjenesteyteren for opplysninger som skal gis etter § 4-37 første ledd bokstav a og b.

VI. Oppsigelse

§ 4-42 Kundens oppsigelse

(1) Kunden kan til enhver tid si opp kontoavtalen. Det kan avtales en oppsigelsesfrist, men er kunden forbruker, kan fristen ikke være lengre enn én måned.

(2) Tjenesteyteren kan kreve gebyr for oppsigelse av kontoavtalen bare dersom det er mindre enn seks måneder siden avtalen trådte i kraft.

(3) Når en konto avsluttes som følge av kundens oppsigelse av kontoavtalen, har kunden rett til

- å få utbetalt saldo i sin favør med påløpte renter på kontoen eller et forhåndsbetalt betalingsinstrument
- å få tilbakebetalt en forholdsmessig del av forhåndsbetalte kostnader
- å få utlevert eller på annen egnet måte få tilgang til opplysninger om transaksjoner fra tiden før kontoavtalen ble avsluttet.

(4) Reglene i første til tredje ledd begrenser ikke kundens rett til å si opp avtalen straks og vederlagsfritt innen iverksettningstidspunktet for nye avtalevilkår etter § 3-14 annet ledd annet punktum.

§ 4-43 Betalingstjenesteyterens oppsigelse

(1) Betalingstjenesteyteren kan si opp en kontoavtale som er inngått på ubestemt tid, eller sperre kundens tilgang til tjenestene, dersom dette følger av avtalen og det foreligger saklig grunn. Som saklig grunn for oppsigelse eller sperring regnes i alle tilfeller

- at det er gått mer enn 24 måneder siden siste transaksjon når godskriving av renter ikke medregnes
- at kunden med hensikt har brukt kontoen til ulovlige formål
- at kunden har gitt uriktige opplysninger for å få rett til betalingskonto eller betalingstjenester som nevnt i § 4-1 dersom korrekte opplysninger ville ha ført til avslag fra betalingstjenesteyteren
- at kunden ikke lenger er lovlig bosatt innenfor EØS, jf. § 4-1 tredje ledd første punktum.

(2) Betalingstjenesteyteren kan avslutte kontoavtalen på grunnlag av oppsigelse etter første ledd tidligst to måneder etter at kunden i et skriftlig dokument er blitt varslet om oppsigelsen og om begrunnelsen for oppsigelsen. Betalingstjenesteyteren kan likevel avslutte kontoavtalen straks hvis grunnlaget for oppsigelsen er forhold som nevnt i første ledd bokstav b eller c. Kunden skal i så fall straks varsles om oppsigelsen og om begrun-

nelsen for oppsigelsen. I varsel etter første og tredje punktum skal det gis opplysninger om klagebehandling etter § 3-53 tredje ledd tredje og fjerde punktum.

(3) Reglene i § 4-42 tredje ledd gjelder tilsvarende så langt de passer ved betalingstjenesteyterens oppsigelse av konto.

§ 4-44 Oppsigelse av konto med bindingstid

(1) For andre kontoer enn betalingskontoer kan det inngås avtale med vilkår om at midlene skal være bundet for en bestemt tidsperiode der det ikke kan foretas betalingstransaksjoner til eller fra kontoen. Det kan avtales en oppsigelsesfrist, men er kunden forbruker, kan fristen ikke overstige tre måneder.

(2) Ved oppsigelse i bindingstiden av konto med avtalevilkår som nevnt i første ledd kan betalingstjenesteyteren kreve dekket tap som følge av kundens oppsigelse dersom dette følger av avtalen. Avtalen kan i stedet fastsette et standardisert og rimelig gebyr som kunden skal betale som følge av at avtalt bindingstid ikke overholdes.

(3) Dersom betalingstjenesteyteren etter avtalen kan kreve dekket tap eller gebyr som nevnt i annet ledd, skal kunden godskrives gevinst som betalingstjenesteyteren oppnår som følge av at tjenesteyteren sier opp avtalen i bindingsperioden. Retten til godskriving av slik gevinst kan fravikes i avtalen selv om kunden er forbruker. Forbrukeren må i så fall være gjort kjent med dette avtalevilkåret før inngåelsen av avtalen om bindingstid.

(4) Reglene i § 4-42 tredje ledd gjelder tilsvarende så langt de passer ved oppsigelse av konto med bindingstid.

§ 4-45 Sperring

(1) Betalingstjenesteyteren kan i kontoavtalen forbeholde seg rett til å sperre et betalingsinstrument av objektivt begrunnede hensyn som gjelder betalingsinstrumentets sikkerhet eller mistanke om ikke godkjent eller svikaktig bruk. For betalingsinstrument som det er knyttet kreditt til, kan betalingstjenesteyteren også forbeholde seg rett til å sperre instrumentet ved vesentlig forhøyet risiko for at kunden ikke kan oppfylle sin betalingsforpliktelse.

(2) Betalingstjenesteyteren skal på avtalt måte varsle kunden før sperring etter første ledd og skal samtidig opplyse om grunnlaget for sperringen. Er det ikke mulig å varsle kunden før sperringen iverksettes, skal kunden varsles umiddelbart etter sperringen.

(3) Når grunnen til sperringen er bortfalt, skal betalingstjenesteyteren oppheve sperringen av betalingsinstrumentet eller erstatte det med et nytt. Kunden skal på tilsvarende måte som varsel gis etter § 4-24 første ledd kunne be om at sperring av betalingsinstrumentet oppheves.

§ 4-46 *Konto som ikke brukes*

(1) Er det gått mer enn 24 måneder siden siste transaksjon når godskrivning av renter ikke medregnes, skal betalingstjenesteyteren gi melding om kontoen i rekommandert brev til kundens eller arvingenes sist kjente adresse, eller på annen måte innhente bekreftelse fra disse om at meldingen er mottatt. Meldingen skal opplyse om betalingstjenesteyterens eventuelle rett til å si opp kontoen etter § 4-43 og om når foreldelsesfristen etter foreldelsesloven § 4 begynner å løpe, når den vil løpe ut, og om hva som kreves for å avbryte fristen.

(2) Nødvendige kostnader for å komme i kontakt med kunden eller arvingene etter foreldelsesloven § 4 første ledd tredje punktum kan belastes kontoen. Der som saldo i kundens favør på kontoen er lavere enn kostnaden med å sende varselet ved rekommandert brev, kan betalingstjenesteyteren i stedet sende varselet i ordinær forsendelse til mottakeren.

VII. Særskilte bestemmelser

§ 4-47 *Geografisk virkeområde for regler om betalingstransaksjoner*

(1) Lovens regler om betalingstransaksjoner gjelder når både betalerens og betalingsmottakerens betalings-tjenesteyter, eventuelt den eneste betalingstjenesteyteren i betalingstransaksjonen, er etablert innenfor EØS, og betalingstransaksjonen gjennomføres i en EØS-stats valuta. Gjennomføres betalingstransaksjonen i en valuta som ikke er en av EØS-statenes valuta, gjelder lovens regler om betalingstransaksjoner for de deler av betalingstransaksjonen som gjennomføres i EØS, med unntak av regler i kapittel 3 om plikt til å gi opplysninger om maksimal gjennomføringstid for betalingstransaksjonen, § 4-11 første, annet og fjerde ledd, § 4-12 annet og tredje ledd og § 4-13 annet og tredje ledd.

(2) Når bare én av betalingstjenesteyterne er etablert innenfor EØS, gjelder lovens regler om betalingstransaksjoner for de deler av betalingstransaksjonen som gjennomføres i EØS, med unntak av regler i kapittel 3 om plikt til å gi opplysninger om maksimal gjennomføringstid for betalingstransaksjonen, § 3-31 bokstav g, § 4-11 første og annet ledd, § 4-13 annet og tredje ledd, § 4-27, § 4-28, § 4-29 og § 4-33.

(3) Kongen kan i forskrift fastsette særlige regler om betalingstransaksjoner til og fra land utenfor EØS og om innenlandske valutatransaksjoner i andre valutaer enn i en EØS-stats valuta.

§ 4-48 *Unntak for visse forbrukeravtaler*

Dersom det følger av § 1-2 tredje ledd, jf. § 1-5 første ledd, at reglene i kapittel 4 ikke gjelder for en avtale fordi avtalen er begrenset til et bestemt beløp, får reglene likevel anvendelse på avtalen dersom tjenesteyteren til-

byr tilsvarende avtaler også med beløp som medfører at reglene kommer til anvendelse på avtalen.

§ 4-49 *Særskilt om uttak av kontanter i kontantautomat*

Ved uttak av kontanter i kontantautomat skal kunden få opplysninger om eventuelle gebyrer og vekslingskurser i forbindelse med uttaket etter § 3-32 første ledd bokstav a og opplysninger etter § 4-8 selv om avtalen ikke er omfattet av virkeområdet etter § 1-2 tredje ledd, jf. § 1-5 første ledd.

§ 4-50 *Særskilt om elektroniske småpenger*

(1) Med elektroniske småpenger menes et betalingsinstrument der det følger av avtalevilkårene at betalingsinstrumentet kun gjelder

- høyst 500 kroner for enkeltstående betalingstransaksjoner
- høyst 2 000 kroner som fastsatt beløpsgrense, eller
- høyst 2 000 kroner som den til enhver tid høyeste tillatte lagringsverdien.

(2) For forhåndsbetalte betalingsinstrumenter (kontantkort) kan beløpsgrensene i første ledd gå ut på et høyere beløp, men ikke over 4 000 kroner for noen av alternativene.

(3) Følgende regler gjelder ikke for elektroniske småpenger som kan brukes anonymt av kunden:

- reglene om avtaleinngåelsen i § 3-9 første til tredje ledd
- reglene om krav til avtalens innhold i § 3-12 første ledd
- reglene om bevis på autentisering eller gjennomføring av betalingstransaksjon i § 3-7
- reglene om ansvar for ikke godkjente betalingstransaksjoner i § 4-32 og reglene om ansvar ved misbruk av betalingsinstrument i § 4-30 dersom betalerens betalingstjenesteyter ikke har krevd sterk kundeautentisering etter § 4-30 femte ledd bokstav c.

(4) For elektroniske småpenger kan det avtales

- å fravike reglene i § 3-14 om endringer i kontoavtalen ved passivt samtykke
- å fravike reglene i § 4-6 om varsling om avvisning av betalingsoppdrag, hvis avvisningen fremgår tydelig av sammenhengen
- at betalingsoppdrag ikke kan kanselleres etter at det er godkjent, eller etter at betaleren har gitt samtykke til gjennomføring av betalingstransaksjonen til betalingsmottakeren, jf. § 4-7
- andre overføringstider enn dem som er angitt i § 4-11 første ledd bokstav b til d eller i annet og tredje ledd
- at kundens varslingsplikt etter § 4-24 første ledd og betalingstjenesteyterens dokumentasjonsplikt etter § 4-23 annet ledd tredje punktum ikke gjelder hvis det er umulig å sperre betalingsinstrumentet for bruk.

(5) For elektroniske småpenger kan det avtales å fra-vike reglene i § 4-15 om informasjon ved gjennomfø- ring av betalingstransaksjoner. Betalingstjenesteyteren skal i så fall i stedet gi kunden tilgang til opplysninger som identifiserer betalingstransaksjonen, det overførte beløpet og gebyrene og eventuelt det totale beløpet og de totale gebyrene ved flere transaksjoner av samme type til samme betalingsmottaker. Opplysningsplikten etter annet punktum gjelder ikke dersom betalingsin- strumentet kan brukes anonymt eller det er teknisk umulig å gi opplysningene. Betalingstjenesteyteren skal uansett gi kunden mulighet til å kontrollere saldoen.

§ 4-51 Særskilt om enkeltstående betalingstjenester

(1) Dersom et betalingsoppdrag for en enkeltstående betalingstransaksjon gis ved bruk av et betalingsinstru- ment som omfattes av en avtale med en annen betalings- tjenesteyter, er betalingstjenesteyteren som utfører transaksjonen, ikke forpliktet overfor kunden til å gi eller gjøre tilgjengelig opplysninger som allerede er gitt eller vil bli gitt kunden etter avtalen med den andre betalings- tjenesteyteren.

(2) Reglene i § 3-9 første til tredje ledd om avtaleinn- gåelsen, § 3-12 første ledd om krav til avtalens innhold og § 3-14 om endring av avtale ved passivt samtykke gjelder ikke for avtale om enkeltstående betalingstran- saksjon som ikke er omfattet av en kontoavtale eller an- nen innledende avtale om finansielle tjenester.

§ 4-52 Særskilt om kontoavtaler og betalingstjenester når kunden er under 18 år

(1) En mindreårig som har fylt 15 år, kan inngå avta- le om betalingstjenester i tilknytning til betalingsmidler han eller hun har rett til å disponere over etter reglene i vergemålsloven. Når avtalen innebærer opprettelse av konto for slike betalingsmidler, kan den mindreårige selv disponere over kontoen.

(2) En verge kan inngå kontoavtale i den mindreåri- ges navn uten den andre vergens samtykke. Ved avtale- inngåelsen skal vergen opplyse om det finnes andre ver- ger for den mindreårige. Finnes det flere verger, skal be- talingstjenesteyteren informere den andre vergen om opprettelsen av kontoen.

(3) Har en kunde flere verger, disponerer de konto- en i fellesskap, med mindre de skriftlig har gitt melding om noe annet, fylkesmannen har besluttet at bare én av vergene skal disponere kontoen etter vergemålsloven § 18 fjerde ledd, eller en gavevter eller arvelater har be- sluttet at gaven eller arven skal forvaltes på en bestemt måte, jf. vergemålsloven § 95.

(4) Kongen kan i forskrift gi regler om kompetanse for barnevernmyndigheten til å opprette konto for en mindreårig som det er iverksatt tiltak for etter barne- vernloven, for midler som den mindreårige har rett til å disponere over etter reglene i vergemålsloven, herunder

regler om kompetanse til å gi den mindreårige disposi- sjonsrett over slik konto selv om det ikke foreligger sam- tykke fra vergen.

Kapittel 5. Kredittavtaler

I. Forklaringsplikt, kredittvurdering og avslagsplikt

§ 5-1 Forklaringsplikt

(1) Kredittyteren skal i forbindelse med veiled- ningsplikten etter § 3-1 tredje ledd gi en kunde som er forbruker, tilstrekkelige og tilpassede forklaringer før avtaleinngåelsen om

- den tilbudte kredittavtalens viktigste egenskaper
- hvilken betydning eventuelle vilkår om tilleggstje- nester får for kunden
- konsekvenser ved kundens mislighold av kredittav- talen.

(2) Kredittyteren skal i rimelig omfang forsikre seg om at forklaringene som gis, er tilstrekkelige til at kun- den kan vurdere om kredittavtalen passer for sitt behov og sin økonomi.

(3) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om for- klaringsplikten etter første og annet ledd, om hvordan forklaringsplikten skal gjennomføres, og om unntak fra forklaringsplikten.

§ 5-2 Kredittvurdering

(1) Før det inngås en kredittavtale, herunder avtale om en vesentlig økning av tilgjengelig kredittbeløp, skal kredittyteren foreta en grundig vurdering av kundens kredittverdne. Kredittyteren skal også sørge for en ver- divurdering av eventuell sikkerhet som inngår i kre- dittvurderingen.

(2) Kredittvurderingen skal foretas på grunnlag av tilstrekkelige og relevante opplysninger som er tiljen- gelige om kundens inntekt, eiendeler, utgifter og andre økonomiske forpliktelser. Kredittyteren skal om nød- vendig innhente opplysningene fra gjeldsinformasjons- foretak, kunden selv, relevant databasesøk eller annen relevant kilde.

(3) Når kredittvurderingen er gjennomført på for- svarlig vis i samsvar med første og annet ledd, kan det ikke gjøres gjeldende som innsigelse at forutsetninger senere avviker fra det kredittyteren la til grunn ved kre- dittvurderingen, med mindre det er avtalt at kredittyte- ren skal ha risikoen for slike forutsetninger.

(4) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om kre- dittvurdering, herunder verdivurdering av sikkerhet som stilles, og belåningsgrad.

§ 5-3 Opplysningsplikt i forbindelse med kredittvurderin- gen

(1) Når kredittyteren innhenter opplysninger fra kunden, skal kredittyteren opplyse om at kundens

fremlegging av opplysninger eller nødvendig dokumentasjon er en forutsetning for kredittvurderingen og tilbudet som eventuelt gis til kunden. Det skal også opplyses om at dersom det senere påvises at kunden bevisst har tilbakeholdt eller forfalsket opplysninger eller nødvendig dokumentasjon, har kreditttiteren rett til å heve avtalen etter § 3-51 første ledd bokstav a.

(2) Dersom kreditttiteren innvilger kredittsøknaden, skal resultatet av kredittvurderingen formidles til kunden før kreditten utbetales eller salgstingen overgis til kunden.

(3) Dersom kreditttiteren avslår kredittsøknaden på grunnlag av en automatisert behandling av innsamlede opplysninger, skal kreditttiteren uten ugrunnet opphold varsle kunden om avslaget og om avslaget er basert på opplysninger innhentet ved databasesøk. Kunden skal samtidig gis opplysninger om resultatet av databasesøket og nærmere opplysninger om databasen.

(4) Kreditttiteren har ikke plikt til å begrunne et avslag på en kredittsøknad utover opplysningene som skal gis etter tredje ledd og § 3-29.

(5) Kongen kan i forskrift gi regler om hvordan resultatet av kredittvurderingen skal formidles til kunden.

§ 5-4 Avslagsplikt

(1) Kreditttiteren kan inngå kredittavtale med en kunde som er forbruker, bare dersom det på grunnlag av kredittvurderingen er sannsynlig at kunden har tilstrekkelig kredittvevne til å oppfylle forpliktelsene på den måten som kreves etter de tilbudte vilkårene. Herunder kan det vektlegges at kundens kredittvevne vurderes som tilstrekkelig på grunnlag av tilbudte vilkår om

- a) mellomfinansiering
- b) kapitalfrigjøringslån
- c) refinansiering
- d) rente- eller avdragsfrie perioder
- e) andre forhold av betydning for kredittvevnen.

(2) Tilstrekkelig kredittvevne kan ikke utelukkende begrunnes med at den nåværende verdien av sikkerhet som stilles, overstiger eller vil overstige kredittbeløpet, med mindre kredittavtalen er et boliglån med formål å finansiere renovering eller oppføring av fast eiendom til boligformål. Det samme gjelder for anslag om sikkerhetens fremtidige verdi.

(3) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om avslagsplikten, herunder at det for visse avtaler ikke skal være avslagsplikt etter reglene i denne paragrafen.

§ 5-5 Mislighold av kredittvurderingsplikten eller avslagsplikten

(1) Har kreditttiteren ikke vurdert kundens kredittvevne etter § 5-2 eller gitt kreditt i strid med § 5-4, kan tapsbegrensningsplikten etter § 3-49 fjerde ledd annet punktum ikke gjøres gjeldende til ulempe for en kunde som er forbruker. Avtalevilkår som nevnt i § 2-10 og av-

talevilkår som nevnt i § 5-8 tredje punktum er heller ikke bindende for kunden, som i stedet kan kreve markedsrente.

(2) Har kreditttiteren gitt kreditt i strid med § 5-4, kan kundens forpliktelser etter avtalen lempes så langt det er rimelig. I vurderingen av om forpliktelsene skal lempes, kan det legges vekt på hvordan resultatet av kredittvurderingen er formidlet til kunden, og hvordan kreditttiteren for øvrig har oppfylt forklaringsplikten etter § 5-1.

(3) Kreditttiteren kan ikke heve eller endre en kredittavtale til skade for kunden med den begrunnelse at kredittvurderingen ikke er gjennomført korrekt, med mindre feilen skyldes forhold på kundens side og gir kreditttiteren rett til å heve avtalen etter § 3-51.

II. Generelle vilkår om kredittavtaler

§ 5-6 Krav til egenkapital

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om krav til kundens egenkapital og krav om sikkerhet og belåningsgrad for boliglån og for kreditt til forbruker for finansiering av varekjøp.

§ 5-7 Åger

Avtalevilkår om renter eller annet vederlag som står i et åpenbart misforhold til kredittytelsen, eller som utilbørlig utnytter et avhengighetsforhold, gjeldsproblemer eller økonomisk nød (åger), er ikke bindende.

§ 5-8 Koblingssalg

Det kan ikke settes som vilkår for å inngå en kredittavtale at kunden også inngår avtale om kjøp eller salg av varer eller tjenester. Slike avtalevilkår er ikke bindende for en forbruker. Det kan likevel settes som vilkår at det tegnes gjeldsforsikring eller annen forsikring som styrker kundens mulighet til å oppfylle kredittavtalen, og vilkår om inngåelse av kontoavtale i forbindelse med kredittavtalen. Kongen kan i forskrift fastsette ytterligere unntak.

§ 5-9 Opplysningsplikt under kredittforholdet

(1) Kunden skal på forespørsel motta nedbetalingsplan eller, dersom det er avtalt avdragsfrihet, en oversikt over tidspunkter og betingelser for betaling av renter og andre kredittkostnader.

(2) Er kreditten knyttet til en konto eller et betalingsinstrument, skal kunden motta informasjon om gjennomførte betalingstransaksjoner og annen relevant kontoinformasjon etter § 4-19. For andre kredittavtaler gjelder disse bestemmelsene så langt de passer.

(3) Kunden skal på forespørsel straks motta et skriftlig dokument med alle relevante opplysninger om vilkår for førtidig tilbakebetaling, jf. §§ 2-9 og 2-10, samt en rimelig vurdering fra kreditttiteren om hvilke konse-

kvenser førtidig tilbakebetaling vil innebære for kunden.

(4) Kongen kan i forskrift fastsette særlige opplysningskrav for oppfordring eller krav om hel eller delvis tilbakebetaling av benyttet kreditt.

§ 5-10 Vederlag og gebyrer

(1) Kredittysteren skal ikke fremsette krav om gebyr eller annet vederlag utover det som er skriftlig avtalt med kunden, jf. § 3-1 femte ledd.

(2) En kredittyster kan ikke kreve gebyr eller annet vederlag for

- a) å utlevere utkast til kredittavtale, jf. § 3-9 annet ledd bokstav a og § 3-25 bokstav a
- b) bruk av angrerett. Dette berører ikke kredittysterens rett til renter som angitt i § 3-43 eller kompensasjon for det som er betalt til offentlige myndigheter i forbindelse med kredittavtalen og ikke kan kreves tilbake
- c) oppsigelse i samsvar med § 5-13 eller § 5-14.

§ 5-11 Løpetid for annuitetslån

(1) Ved endring av renter og andre kredittkostnader skal avtalt løpetid for annuitetslån beholdes når ikke annet følger av annet eller tredje ledd.

(2) Ved endring av renter og andre kredittkostnader som medfører en økning av de totale kredittkostnadene for kreditten, kan løpetiden for annuitetslån forlenges etter avtale. Er kunden forbruker, kan slik avtale inngås først etter at kunden har mottatt varsel i samsvar med § 3-13 annet og tredje ledd.

(3) Det kan avtales i kredittavtalen at avdragenes størrelse skal beholdes slik at løpetiden for annuitetslånet forkortes ved endringer av renter og andre kredittkostnader som medfører en reduksjon i de totale kredittkostnadene.

§ 5-12 Valutalån

(1) En kunde som er forbruker, eller en forbruker som innfrir kreditt etter reglene om kausjonsansvar, kan kreve at kreditt som ved avtaleinngåelsen var valutalån, skal konverteres til

- a) en valuta som kunden hadde sin hovedinntekt eller formue i ved siste kredittvurdering
- b) en valuta som benyttes i en EØS-stat der kunden var bosatt da avtalen ble inngått.

(2) Når ikke noe annet er avtalt, skal det ved konverteringen benyttes alminnelig vekslingskurs på konverteringsdagen.

(3) Ved valutalån skal kunden varsles i et skriftlig dokument når det skyldige kredittbeløpet eller kommende avdrag som følge av svingninger i vekslingskursen har endret seg med mer enn 20 prosent fra det kredittbeløpet eller avdragene ville ha gått ut på dersom vekslingskursen, jf. første og fjerde ledd, på tidspunktet

da avtalen ble inngått, hadde vært lagt til grunn. Varselet skal også opplyse om retten til å konvertere lånet etter reglene i denne paragrafen, og kredittysteren skal gi tilstrekkelig veiledning til at kunden skal kunne redusere risikoen knyttet til svingninger i vekslingskursen.

(4) Det kan avtales at bare ett av alternativene etter første ledd kan benyttes for valutalånet.

(5) Retten til å konvertere et valutalån gjelder bare dersom retten til å konvertere valutalån etter reglene i denne paragrafen ikke er benyttet tidligere, med mindre noe annet er avtalt.

III. Oppsigelse

§ 5-13 Kundens oppsigelse

(1) Kunden kan til enhver tid si opp kredittavtalen. Det kan avtales en oppsigelsesfrist, men er kunden forbruker, kan fristen ikke overstige én måned.

(2) Frem til kunden har tilbakebetalt kreditten skal det betales avdrag, renter og andre kredittkostnader etter de forfallstidspunkter som følger av avtalen. Med mindre det avtales et senere forfallstidspunkt, skal skyldig kredittbeløp betales tilbake i samsvar med reglene i §§ 2-9 og 2-10. Kredittysteren kan kreve tilbakebetaling tidligst fra det tidspunktet oppsigelsen gjelder fra.

(3) Kunden har ved oppsigelse rett til å få tilbakebetalt en forholdsmessig del av forhåndsbetalte gebyrer og andre kostnader som etter kredittavtalen skal betales løpende og periodisk.

§ 5-14 Kredittysterens oppsigelse

(1) Kredittysteren kan si opp en kredittavtale som er inngått på ubestemt tid, dersom dette følger av avtalen og det foreligger saklig grunn. Er kunden forbruker, skal kredittysterens oppsigelsesfrist være minst to måneder.

(2) Kredittavtalen kan fastsette at kredittysteren ikke kan si opp avtalen i en bestemt tidsperiode der renter eller andre kredittkostnader ikke kan endres (fastrente-kreditt).

(3) Kredittysterens plikt til å stille den avtalte kredittmuligheten til rådighet for kunden opphører ved utløpet av oppsigelsesfristen. Oppsigelsesfristen løper fra tidspunktet da kredittysteren i et skriftlig dokument varsler kunden om oppsigelsen. Kredittysteren skal samtidig gi opplysninger om begrunnelsen for oppsigelsen og om når skyldig kredittbeløp mv. senest må være betalt for å unngå forsinkelsesrente, og opplysninger om klagebehandling etter § 3-53 tredje ledd tredje og fjerde punktum.

(4) § 5-13 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 5-15 Sperring av kredittmulighet

(1) Kredittysteren kan sperre kundens adgang til å utnytte en kredittmulighet etter en kredittavtale dersom vilkårene for sperring fremgår av kredittavtalen og

objektivt begrunnede hensyn tilsier at kredittmuligheten sperres.

(2) Kredittytteren skal varsle kunden om sperringen i et skriftlig dokument og samtidig opplyse om grunnlaget for sperringen. § 3-53 tredje ledd tredje punktum gjelder tilsvarende. Er det ikke mulig å varsle kunden før sperringen iverksettes, skal kunden varsles umiddelbart etter sperringen.

IV. Samskyldnere

§ 5-16 *Virkeområdet for reglene om samskyldnere*

Reglene i §§ 5-17 til 5-21 gjelder når to eller flere kunder inngår kredittavtale i fellesskap og minst én av samskyldnerne er forbruker.

§ 5-17 *Gjeldsansvar og kredittvurdering*

(1) Er det inngått kredittavtale med to eller flere kunder som samskyldnere, skal kredittavtalen angi hvor stor del av det skyldige beløpet kredittytteren kan kreve tilbakebetalt fra hver enkelt samskyldner.

(2) En samskyldners kredittevnne etter § 5-2 skal vurderes på grunnlag av angivelsen av gjeldsansvaret etter første ledd selv om samskyldnerne seg imellom har avtalt en annen fordeling.

(3) Er en skyldners kredittevnne etter § 5-2 betinget av at skyldneren kan søke regress hos en samskyldner, jf. § 2-16, skal kredittytteren påse at det i kredittavtalen inntas vilkår om at skyldneren ikke kan gi avkall på krav om tilbakebetaling før det tidspunktet kravet kan gjøres gjeldende.

(4) Kongen kan gi nærmere regler om kredittvurdering for kredittavtale med samskyldnere og gi nærmere regler for vilkår som får betydning ved vurdering av samskyldnerens kredittevnne, herunder regler om at slike vilkår skal inntas i kredittavtalen eller avtale som gjelder en samskyldners rett til regress fra annen samskyldner.

§ 5-18 *Kredittytterens varslingsplikt*

(1) Kredittytteren skal uten ugrunnet opphold varsle samskyldneren i et skriftlig dokument ved manglende eller endret sikkerhetsstillelse eller gjeldsforsikring etter reglene i § 6-2.

(2) Kredittytteren skal i et skriftlig dokument varsle samskyldneren ved mislighold av kredittavtalen. Når det er sendt slikt varsel, skal kredittytteren holde samskyldneren informert om den videre utviklingen av misligholdet. Har samskyldneren grunn til å tro at forholdet er brakt i orden etter et varslet mislighold, gjelder det en ny varslingsplikt etter første punktum ved mislighold av en senere betalingsforpliktelse.

(3) Kredittytteren skal uten ugrunnet opphold varsle samskyldneren i et skriftlig dokument hver gang det avtales utsettelse for betaling av avdrag eller renter utover

tre måneder og hvis det inntrer omstendigheter som nevnt i § 6-3 fjerde ledd.

§ 5-19 *Samskyldnerens rett til opplysninger*

En samskyldner kan på ethvert tidspunkt kreve at kredittytteren opplyser om

- hvilket aktuelt beløp hver av samskyldnerne hefter for
- hvilken rente og andre kredittkostnader som gjelder for kredittavtalen
- resultatet av eventuelle undersøkelser som kredittytteren har foretatt av en annen samskyldners evne til å oppfylle forpliktelsene etter kredittavtalen, eller av verdien av de sikkerheter som er stilt for kredittytterens krav. Begrunnelsen for resultatet kan oppgis bare med samtykke fra den samskyldneren som kredittvurderingen gjelder.

§ 5-20 *Frigivelse av sikkerhet mv.*

(1) Uten uttrykkelig samtykke fra samskyldneren har kredittytteren ikke rett til å frigi sikkerhet som var stilt eller forutsatt stilt da kredittavtalen ble inngått. Dette gjelder ikke hvis det stilles annen tilsvarende sikkerhet eller frigivelsen ikke har betydning eller bare har meget begrenset betydning for samskyldnerens stilling.

(2) Samtykke etter første ledd kan bare gis i tilknytning til en nær forestående frigivelse av en bestemt angitt sikkerhet. Samtykke fra en forbruker skal være skriftlig og signert. § 3-9 tredje ledd gjelder tilsvarende for forbrukerens samtykke.

§ 5-21 *Reduksjon og bortfall av samskyldnerens gjeldsansvar*

(1) Ved betaling av renter, gebyrer, avdrag eller andre kredittkostnader til kredittytteren reduseres gjeldsansvaret for samskyldneren i den utstrekning kredittytteren var berettiget til å gjøre samme krav gjeldende mot samskyldneren.

(2) Gjeldsansvaret for en samskyldner reduseres også, uten hensyn til hva som er tilbakebetalt, som om kreditten var blitt nedbetalt i samsvar med kredittavtalen. Dersom kredittytteren har gitt betalingsutsettelse uten samtykke fra samskyldneren til den utvidelsen av gjeldsansvaret som utsettelsen innebærer, reduseres gjeldsansvaret når det er gått seks måneder etter opprinnelig betalingstid.

(3) Gjeldsansvaret reduseres ikke i den utstrekning kredittytteren godtgjør at varsel om mislighold er sendt til samskyldneren i samsvar med § 5-18. Er varsel sendt senere enn tre uker etter at misligholdet inntraff, reduseres samskyldnerens ansvar for avdrag, gebyrer, renter og andre kredittkostnader som forfalt tidligere enn tre måneder før varselet ble sendt.

(4) § 6-8 gjelder tilsvarende.

V. Særskilte bestemmelser

§ 5-22 Unntak for visse kredittavtaler

(1) Reglene i kapittel 5 gjelder ikke

- a) kreditt som er resultatet av et rettsforlik
- b) kreditt til egne ansatte som gis til lavere effektiv rente enn markedsrenten når kredittytelser ikke er en del av arbeidsgiverens hovedvirksomhet
- c) faktoring
- d) overtrekk på konto
- e) når en selger gir betalingsutsettelse for vederlag for en vare eller tjeneste og uten eller til ubetydelig kostnad for kunden, og kreditten ikke er ment å overstige 90 dager. Dette gjelder likevel ikke dersom pengekravet overdras før det er forfalt til betaling.

(2) For kreditt der kunden utelukkende hefter med en deponert gjenstand (pantelån), gjelder bare §§ 3-22 og 5-1.

§ 5-23 Særskilte regler om leiefinansiering

(1) Reglene i kapittel 5 gjelder ikke for avtale om leie der det ikke er avtalt en plikt for leieren til å bli eier.

(2) For leieavtaler som i det vesentlige fyller samme økonomiske funksjon som et kredittkjøp, men der det likevel ikke er avtalt en plikt for leieren til å bli eier, gjelder følgende regler:

- a) En kunde som er forbruker, kan til enhver tid si opp leieavtalen. Det kan avtales en oppsigelsesfrist, men fristen kan ikke overstige én måned.
- b) Tjenesteyteren kan kreve gebyr for oppsigelse av leieavtalen bare dersom det er mindre enn tre måneder siden avtalen trådte i kraft. Gebyret og tidligere betalte leiekostnader kan ikke sammenlagt overstige tre måneders leiekostnad. Når det er skriftlig avtalt i leieavtalen, kan tjenesteyteren i stedet for avtalt leiekostnad kreve leiekostnader etter tjenesteyterens alminnelige leievilkår for den tidsperioden som kunden har disponert tingen.

(3) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om leiefinansiering.

Kapittel 6. Kausjon

I. Kredittytters plikter før avtaleinngåelsen

§ 6-1 Forklaringsplikt, kredittvurdering og avslagsplikt

(1) Før det inngås en kausjonsavtale skal kredittytteren i forbindelse med veiledningsplikten etter § 3-1 tredje ledd gi en kausjonist som er forbruker, tilstrekkelige og tilpassede forklaringer etter reglene i § 5-1.

(2) Før det inngås en kausjonsavtale, herunder avtale om en vesentlig utvidelse av kausjonsansvaret, skal kredittytteren foreta en grundig vurdering av kausjonistens kredittverdne. § 5-2 gjelder tilsvarende. Skal kausjonsavtalen omfatte ansvar for eldre gjeld, skal det fore-

tas en ny kredittvurdering av kredittkunden etter § 5-2 og resultatet av kredittvurderingen skal formidles til kausjonisten før avtaleinngåelsen.

(3) Når kredittytteren innhenter opplysninger fra kausjonisten, skal kredittytteren opplyse om at kausjonistens fremlegging av opplysninger eller nødvendig dokumentasjon er en forutsetning for kredittvurderingen og kausjonsavtalen. Det skal også opplyses om at dersom det senere påvises at kausjonisten bevisst har tilbakeholdt eller forfalsket opplysninger eller nødvendig dokumentasjon, har kredittytteren rett til å heve avtalen etter § 3-51 første ledd bokstav a. Dersom det inngås kausjonsavtale, skal resultatet av kredittvurderingen formidles til kausjonisten før avtalen inngås. § 5-3 tredje til femte ledd gjelder tilsvarende.

(4) Kredittytteren kan inngå kausjonsavtale bare dersom det på grunnlag av kredittvurderingen er sannsynlig at forbrukeren har tilstrekkelig kredittverdne til å oppfylle forpliktelsene på den måten som kreves etter de tilbudte vilkårene. Tilstrekkelig kredittverdne kan ikke utelukkende begrunnes med at den nåværende verdien av sikkerhet som stilles, overstiger eller vil overstige kausjonsansvaret. Det samme gjelder for anslag om sikkerhetens fremtidige verdi.

(5) § 5-4 tredje ledd og § 5-5 gjelder tilsvarende.

II. Kausjonsforholdet

§ 6-2 Varlingsplikt ved manglende sikkerhetsstillelse mv.

(1) Kredittytteren skal uten ugrunnet opphold varsle kausjonisten i et skriftlig dokument dersom det ikke blir stilt sikkerhet som forutsatt da kausjonsavtalen ble inngått, eller dersom sikkerhetsstillelsen senere er falt bort. Det samme gjelder dersom det ikke er tegnet gjeldsforsikring som forutsatt da kausjonsavtalen ble inngått.

(2) Dersom gjeldsforsikring er tegnet som forutsatt, men det senere inntrer forhold som kan føre til at dekningen etter forsikringen faller bort eller blir vesentlig endret, skal kredittytteren varsle kausjonisten i god tid før dekningen endres.

§ 6-3 Varlingsplikt ved mislighold, betalingsutsettelse mv.

(1) Kredittytteren skal i et skriftlig dokument varsle kausjonisten om mislighold fra kredittkundens side senest tre måneder etter at misligholdet inntraff. Slikt varsel kan likevel unnlates ved forbigående mislighold. Som forbigående mislighold regnes mislighold som ikke overstiger to måneder, og som sett i sammenheng med tilsvarende tidligere mislighold heller ikke gir grunn til å frykte for svikt i kredittkundens betalingsevne.

(2) Når det er sendt varsel etter første ledd, skal kredittytteren holde kausjonisten informert om den videre utviklingen i kredittforholdet. Har kausjonisten grunn

til å tro at forholdet er brakt i orden etter et varslet mislighold, gjelder det en ny varslingsplikt etter første ledd ved mislighold av en senere betalingsforpliktelse.

(3) Kreditttakeren skal uten ugrunnet opphold varsle kausjonisten i et skriftlig dokument hver gang det avtales utsettelse for betaling av avdrag eller renter utover tre måneder.

(4) Blir kreditttakeren kjent med at kredittkunden er død, at det er åpnet gjeldsforhandling eller konkurs i kredittkunders bo, eller at kredittkunden har søkt om gjeldsforhandling etter gjeldsordningsloven, skal kausjonisten varsles uten ugrunnet opphold.

§ 6-4 Kausjonistens rett til opplysninger

Kausjonisten kan på ethvert tidspunkt kreve at kreditttakeren opplyser om

- hvilket aktuelt beløp kausjonisten hefter for
- hvilken rente og andre kredittkostnader som gjelder i kredittforholdet
- resultatet av eventuelle undersøkelser som kreditttakeren har foretatt av kredittkunders evne til å oppfylle forpliktelsene etter kredittavtalen eller av verdien av de sikkerheter som er stilt for kreditttakerens krav, og som skal utnyttes før kausjonsansvaret.

§ 6-5 Endring av kausjonskravet og innsigelser til kredittavtalen

(1) Kreditttakeren kan med virkning for kausjonisten endre kredittavtalens vilkår om rentesatser, gebyrer og andre kredittkostnader når kreditttakeren overfor kredittkunden har rett til å foreta endringen.

(2) Med unntak for endringer av vilkår som nevnt i første ledd har endring av kredittavtalen til kausjonistens skade ingen virkning for kausjonisten. Samtykker kausjonisten i endringen, gjelder reglene i §§ 3-9 og 3-22 tilsvarende ved endring av kausjonsavtalens vilkår.

§ 6-6 Frigivelse av sikkerhet mv.

(1) Uten uttrykkelig samtykke fra kausjonisten har kreditttakeren ikke rett til å frigi sikkerhet som var stilt eller forutsatt stilt da kausjonsavtalen ble inngått. Dette gjelder ikke hvis det stilles annen sikkerhet som er minst like god for kausjonisten som den sikkerheten som frigis, eller frigivelsen ikke har betydning eller bare har meget begrenset betydning for kausjonistens stilling.

(2) Samtykke etter første ledd kan bare gis i tilknytning til en nær forestående frigivelse av en bestemt angitt sikkerhet. Samtykke fra en forbruker skal være skriftlig og signert. § 3-9 tredje ledd gjelder tilsvarende for kausjonistens samtykke.

(3) Dersom sikkerhet frigis i strid med første ledd, er kausjonisten ikke lenger bundet av kausjonsavtalen.

(4) Dersom sikkerhet ikke blir stilt i samsvar med det som var forutsatt da avtalen ble inngått, er kausjo-

nisten ikke lenger bundet av kausjonsavtalen. I kausjonsavtalen kan kreditttakeren likevel ta særskilt og uttrykkelig forbehold om at en bestemt sikkerhet ikke blir stilt som forutsatt ved kausjonsavtalens inngåelse.

§ 6-7 Reduksjon og bortfall av kausjonsansvar

(1) Ved kredittkunders betaling til kreditttakeren av renter, avdrag eller andre forpliktelser reduseres kausjonsansvaret i den utstrekning kausjonen omfatter slike forpliktelser.

(2) Kausjonsansvaret reduseres også, uten hensyn til kredittkunders betaling, som om kreditten var blitt nedbetalt i samsvar med kredittavtalen. Dersom kreditttakeren har gitt betalingsuttsettelse, reduseres kausjonsansvaret når det er gått seks måneder etter opprinnelig betalingsfrist, med mindre kausjonisten uttrykkelig har samtykket i den utvidelsen av kausjonsansvaret som utsettelsen innebærer.

(3) Kausjonsansvaret reduseres ikke i den utstrekning kreditttakeren godtgjør at varsel om mislighold er sendt i samsvar med § 6-3 første ledd. Er varsel sendt senere enn det som følger av § 6-3 første ledd, reduseres ansvaret for betalingsforpliktelser som forfalt tidligere enn tre måneder før varselet ble sendt.

(4) Ansvarstiden for kausjonen er begrenset til ti år fra kausjonsavtalen ble inngått. For brukskontokreditt og lignende rammekreditt og kreditt uten fastsatt tilbakebetalingsfrist er ansvarstiden begrenset til fem år. Hvis kredittkunden før utløpet av ansvarstiden har misligholdt sin betalingsforpliktelse, bortfaller ikke kausjonsansvaret dersom varsel om mislighold er sendt i samsvar med § 6-3 første ledd. Begrensningene etter første til tredje punktum gjelder ikke for pant stilt av en tredjeperson (realkausjon).

III. Kausjonistens ansvar og inntreden i kredittavtalen

§ 6-8 Gjeldsforsikring

(1) Hvis det er tegnet gjeldsforsikring for gjeldsansvar etter kredittavtalen og forsikringstilfellet inntreffer, reduseres kausjonsansvaret i samme utstrekning som om kredittkunden selv hadde foretatt betalingen.

(2) Det kan ikke kreves regress mot kausjonisten for utbetaling av gjeldsforsikring.

§ 6-9 Frigjøringstid

(1) Hvis kredittkunden har misligholdt kredittavtalen i ikke uvesentlig grad, eller det må antas at slikt mislighold vil inntre, har kausjonisten rett til å innfri kausjonsansvaret helt eller delvis. Kausjonisten skal i tilfelle varsle kreditttakeren og kredittkunden om når betaling vil finne sted.

(2) Varsel etter første ledd kan unnlates hvis kreditttakeren har tatt rettslige skritt mot kredittkunden etter § 6-10 eller har varslet kausjonisten om at slike skritt vil

bli tatt. Det samme gjelder hvis kredittkunden har innledet gjeldsforhandlinger, har søkt om gjeldsforhandling etter gjeldsordningsloven for namsmannen eller det er åpnet konkurs i kredittkundens bo.

(3) Ved innfrielse av kausjonsansvaret trer kausjonisten etter alminnelige regler inn i kredittavtalen og de sikkerhetene som er stilt for kredittyterens krav.

(4) Kredittyteren kan hindre at kausjonisten trer inn i kredittavtalen ved å frita kausjonisten for kausjonsansvaret i samme utstrekning som innfrielsen ville ha fritatt kausjonisten for videre ansvar.

§ 6-10 Kausjonens forfall mv.

(1) Kredittyteren kan ikke rette krav mot kausjonisten før det er tatt rettslige skritt mot kredittkunden for å få tvangsgrunnlag.

(2) Har kredittyteren tvangsgrunnlag for utlegg, kan krav rettes mot kausjonisten når det er begjært utlegg mot kredittkunden.

(3) Har kredittkunden stilt sikkerhet for gjelden, kan krav rettes mot kausjonisten først når det er gått tre måneder etter at kredittyteren har begjært tvangsdekning i sikkerheten etter tvangsfullbyrdsloven.

(4) Åpnes gjeldsforhandling etter gjeldsordningsloven hos kredittkunden, kan krav rettes mot kausjonisten når gjeldsforhandlingsperioden etter gjeldsordningsloven § 3-4, jf. § 5-1, er utløpt. Har kredittkunden stilt sikkerhet for gjelden som vil gi kredittyteren full dekning, gjelder likevel tredje ledd.

(5) Blir kredittkundens bo tatt under konkursbehandling, eller blir det åpnet gjeldsforhandling etter konkursloven, kan kredittyteren straks rette krav mot kausjonisten. Har kredittkunden stilt sikkerhet for gjelden som vil gi kredittyteren full dekning, gjelder likevel tredje ledd.

(6) Når vilkårene i første til femte ledd er oppfylt, kan kredittyteren sende skriftlig påkrav til kausjonisten. Kausjonsansvaret forfaller til betaling 14 dager etter at påkravet er kommet frem.

(7) Forfallsreglene i panteloven § 1-9 og sjøloven § 44 gjelder ikke for realkausjon som omfattes av kapitlet her.

§ 6-11 Renter ved forsinket betaling

(1) Når kredittyteren har varslet kausjonisten om kredittkundens mislighold i samsvar med § 6-3 første ledd, kan kredittyteren kreve kausjonisten for renter for tiden etter at det varslede misligholdet inntrådte, beregnet etter den rentesatsen som ville ha vært gjeldende i kredittavtalen om kreditten ikke var misligholdt. Er varsel sendt senere enn det som følger av § 6-3 første ledd, kan kredittyteren kreve renter som nevnt for betalingsforpliktelser som er forfalt senere enn tre måneder før varselet ble sendt.

(2) Kausjonisten svarer ikke for særlige forsinkelsesrenter som følger av kredittkundens mislighold. Når kausjonsansvaret er forfalt, er kausjonisten ansvarlig for forsinkelsesrenter etter alminnelige regler.

§ 6-12 Inndrivingskostnader mv.

(1) Kausjonisten svarer for rettsgebyr og vanlige inndrivingskostnader som er påløpt ved rettslige skritt som nevnt i § 6-10, bare dersom kausjonisten er varslet om inndringen på forhånd.

(2) Andre kostnader ved kredittyterens inndrivning av kravet mot kredittkunden enn kostnader nevnt i første ledd svarer kausjonisten for bare dersom kausjonisten har samtykket i at de påløper. Slikt samtykke kan ikke gis før kausjonisten er blitt varslet av kredittyteren om kredittkundens mislighold.

(3) Kausjonisten er ansvarlig for kostnader ved inndrivning av kausjonskravet etter alminnelige regler.

§ 6-13 Kausjonistens krav mot kredittkunden

(1) Dersom vilkårene i § 3-51 første ledd er oppfylt eller det ut fra kredittkundens handlemåte eller alvorlig svikt i kredittkundens betalingsevne er klart at kreditten vil bli vesentlig misligholdt, kan kausjonisten kreve betaling av kredittkunden i det omfang kausjonisten har ansvar overfor kredittyteren.

(2) Dersom kredittkunden betaler renter, avdrag eller andre forpliktelser til kredittyteren etter at kausjonisten har krevd kredittkunden for betaling, reduseres kausjonistens krav i samme omfang som kausjonsansvaret, jf. § 6-7 første ledd, når ikke noe annet er avtalt mellom kausjonisten og kredittkunden. Kredittkundens ansvar for kostnader som er påført kausjonisten ved inndrivning av kravet, faller likevel ikke bort.

(3) Kredittkundens betaling til kredittyteren etter at kausjonisten har innfridd overfor kredittyteren etter § 6-9 og krevd kredittkunden for betaling, har ingen virkning for kredittkundens ansvar overfor kausjonisten.

IV. Særskilte bestemmelser

§ 6-14 Særskilt om formidling av kausjon

Den som formidler kausjon som ledd i næringsvirksomhet mellom en kausjonist som er forbruker, og en kreditor som ikke er tjenesteyter, skal sørge for at kausjonsavtalen inngås i samsvar med reglene i denne loven, og at kausjonsavtalen inneholder opplysninger etter de reglene som ellers gjelder kausjonsavtaler etter kapittel 3 og 6. Reglene om finansoppdrag gjelder for øvrig så langt de passer ved slik kausjonsformidling mellom kreditor, kausjonist og formidler.

Kapittel 7. Sanksjoner

§ 7-1 Straff

(1) Den som overtrer § 2-14 annet ledd, § 3-3 tredje ledd eller § 4-1 første ledd, jf. tredje og fjerde ledd, eller bestemmelser gitt i medhold av disse paragrafene, straffes med bøter eller under særlig skjerpene omstendigheter med fengsel inntil tre måneder. På samme måte straffes den som unnlater å oppfylle opplysningsplikten etter §§ 3-22 til 3-39 eller etter bestemmelser gitt i medhold av disse paragrafene.

(2) Den som uaktsomt overtrer bestemmelser nevnt i første ledd, straffes med bøter.

§ 7-2 Overtredelsesgebyr

Ved forsettlig eller uaktsom overtredelse av reglene om opplysningsplikt overfor forbruker ved fjernsalg eller salg utenom tjenesteyterens faste forretningslokaler etter §§ 3-22 til 3-39 og ved forsettlig eller uaktsom overtredelse av § 3-44 tredje ledd eller § 3-45 første ledd kan det fastsettes et overtredelsesgebyr etter reglene gitt i eller i medhold av angrerettloven § 42.

Kapittel 8. Ikrafttredelse og overgangsregler. Endringer i andre lover

§ 8-1 Ikrafttredelse

(1) Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelser i loven kan settes i kraft til ulik tid.

(2) Forskrifter gitt i medhold av lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag og lov 20. juni 2014 nr. 27 om opplysningsplikt og angrerett ved fjernsalg og salg utenom faste forretningslokaler gjelder også etter at loven her har trådt i kraft.

§ 8-2 Overgangsregler

(1) Loven gjelder for avtaler som er inngått før loven er trådt i kraft, med de særregler som er fastsatt i annet ledd eller forskrift gitt i medhold av tredje ledd. Lovens regler om avtaleinngåelse og plikter i forbindelse med avtaleinngåelsen, herunder regler om opplysningsplikt forut for avtaleinngåelsen og regler om angrerett og betenkningstid, gjelder når avtalen inngås etter at loven er trådt i kraft.

(2) For eldre avtaler gjelder følgende særregler:

- §§ 3-46 til 3-52 gjelder bare når misligholdet inntreffer etter lovens ikrafttredelse.
- §§ 4-30 til 4-33 om ansvar ved ikke godkjente betalingstransaksjoner gjelder bare for betalingstransaksjoner som iverksettes etter lovens ikrafttredelse.
- § 4-44 om oppsigelse av konto med bindingstid gjelder bare for kontoavtaler som inngås etter lovens ikrafttredelse.

d) Reglene i § 5-12 om valutalån gjelder bare for avtaler som er inngått etter lovens ikrafttredelse. Ved økning av tilgjengelig kredittbeløp etter lovens ikrafttredelse gjelder § 5-12 likevel også for avtaler som er inngått før ikrafttredelsen.

e) § 7-1 om straff og § 7-2 om overtredelsesgebyr gjelder bare for overtredelser som finner sted etter lovens ikrafttredelse. For overtredelser som finner sted før lovens ikrafttredelse, gjelder reglene i lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag og lov 20. juni 2014 nr. 27 om opplysningsplikt og angrerett ved fjernsalg og salg utenom faste forretningslokaler slik loven lød før ikrafttredelsen av loven her.

(3) Departementet kan gi overgangsregler. I overgangsreglene kan det gjøres unntak fra reglene i denne paragrafen.

§ 8-3 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. Lov 22. mai 1902 nr. 11 om den almindelige borgerlige Straffelovs Ikrafttræden oppheves.

2. I lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer gjøres følgende endringer:

§ 4 nr. 1 første punktum skal lyde:

Fordring på bank eller offentlig kasse i anledning innskudd eller verdier som er gitt i forvaring, samt rentekrav i tilknytning til slik fordring, foreldes først 20 år etter at det er gitt melding etter finansavtaleloven § 4-46.

§ 4 nr. 3 skal lyde:

3. Finansavtaleloven § 4-46 gjelder tilsvarende for fordring på offentlig kasse.

3. I lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse gjøres følgende endringer:

§ 7-2 første ledd bokstav a tredje punktum skal lyde:

Gjeldsbrevet er også tvangsgrunnlag overfor enhver som ved påskrift på gjeldsbrevet har påtatt seg selvskyldneransvar ved en overdragelse eller stilt seg som selvskyldnerkausjonist eller som kausjonist på forfallsvilkår som nevnt i finansavtaleloven § 6-10, forutsatt at påskriften inneholder vedtakelse av inndriving uten søksmål, og at vedkommendes underskrift er bekreftet som nevnt ovenfor.

§ 7-2 første ledd bokstav g skal lyde:

g) Elektronisk gjeldserklæring som lyder på en bestemt pengesum, når erklæringen er avgitt til foretak med rett til å drive finansieringsvirksomhet etter finansforetaksloven § 2-1 eller til institusjon som nevnt i

finansforetaksloven § 1-6 første ledd, og erklæringen inneholder vedtakelse av at gjelden kan inndrives uten søksmål, samt elektronisk erklæring om kausjonsansvar som selvskyldner eller på forfallsvilkår som nevnt i finansavtaleloven § 6-10 for en slik forpliktelse når kausjonserklæringen er avgitt til foretak eller institusjon som nevnt og inneholder vedtakelse av inndrivelse uten søksmål.

§ 9-1 første punktum skal lyde:

Den som har salgspant i løsøre som ikke kan realregistreres, kan begjære pantet tilbakelevert etter dette kapitlet når det foreligger tvangskraftig tvangsgrunnlag og vilkårene for krav etter finansavtaleloven § 3-51 er oppfylt.

§ 9-2 første og annet ledd skal lyde:

Grunnlag for tilbakelevering er foruten de alminnelige tvangsgrunnlag avtale om salgspant når panteretten har rettsvern etter panteloven § 3-17 og avtalen inneholder opplysninger som nevnt i finansavtaleloven § 3-28 bokstav a og c og § 3-34 første ledd bokstav b og bokstav d til g.

Ved kjøp på kreditt i forbrukerforhold må dessuten bestemmelser om minste kontantinnsett med hjemmel i finansavtaleloven § 5-6 være overholdt.

4. I lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner gjøres følgende endringer:

§ 3-4 første ledd bokstav f skal lyde:

f) rette krav mot kausjonisten, jf. *finansavtaleloven § 6-10 fjerde ledd.*

§ 4-8 første ledd bokstav i skal lyde:

(i) *Gjeld oppstått etter åpenbart brudd på avslagsplikten etter finansavtaleloven § 5-4*

Gjeld som stammer fra lån eller kreditt som åpenbart skulle ha vært avslått i henhold til finansavtaleloven § 5-4, kan gis dårligere dekning enn andre krav med mindre det vil virke særlig urimelig overfor enkelte fordringshavere.

5. Lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag oppheves.

6. I lov 17. desember 1999 nr. 95 om betalingssystemer m.v. skal § 5-1 tredje ledd lyde:

Med betalingstjenester menes aktiviteter som nevnt i finansavtaleloven § 1-5 første ledd med unntak for tjenester som det er gjort unntak for etter forskrift fastsatt med hjemmel i finansforetaksloven § 2-3 femte ledd første punktum.

7. I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav skal § 9-2 tredje ledd lyde:

(3) Finansavtaleloven § 2-2 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende for avbrudd av betalingsfrist etter annet ledd bokstav a og b.

8. I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel skal § 10-17 syvende ledd lyde:

(7) Kravene i denne bestemmelsen og i §§ 10-14 til 10-16 gjelder ikke kredittavtaler knyttet til boligeiendom som er underlagt reglene om vurdering av forbrukers kredittverdighet etter finansavtaleloven kapittel 5, dersom det utstedes en pantobligasjon som sikkerhet for kredittavtalen, og det i den forbindelse ytes en investeringstjeneste til forbrukeren.

9. I lov 20. juni 2014 nr. 27 om opplysningsplikt og angrerett ved fjernsalg og salg utenom faste forretningslokaler gjøres følgende endringer:

§ 2 bokstav a skal lyde:

a) avtaler om salg av varer og andre tjenester enn *forsikringstjenester* fra salgautomater og automatiserte forretningslokaler,

§ 2 bokstav f skal lyde:

f) *avtaler om tjenester som omfattes av finansavtaleloven,*

Nåværende bokstav f og g blir ny bokstav g og h. Ny bokstav h skal lyde:

h) avtaler om salg av varer og andre tjenester enn *forsikringstjenester* utenom faste forretningslokaler når den samlede kontraktssummen, inkludert frakt- og tilleggs kostnader som forbrukeren skal betale, er 300 kr eller mindre.

§ 5 bokstav e oppheves. Nåværende bokstav f til i blir ny bokstav e til h.

Kapittel 2 overskriften skal lyde:

Kapittel 2. Den næringsdrivendes opplysningsplikt ved fjernsalg og salg utenom faste forretningslokaler av varer og tjenester som ikke er forsikringstjenester

Kapittel 4 overskriften skal lyde:

Kapittel 4. Krav til avtaler inngått utenom faste forretningslokaler, som ikke gjelder forsikringstjenester

Kapittel 5 overskriften skal lyde:

Kapittel 5. Krav til avtaler inngått ved fjernsalg, som ikke gjelder forsikringstjenester

Kapittel 6 overskriften skal lyde:

Kapittel 6. Angrerett for avtaler som ikke gjelder forsikringstjenester

Kapittel 7 overskriften skal lyde:

Kapittel 7. Regler om opplysningsplikt og avtalebekrefteelse for fjernsalg og salg utenom faste forretningslokaler av forsikringstjenester

Kapittel 8 overskriften skal lyde:

Kapittel 8. Angrerett ved fjernsalg og salg utenom faste forretningslokaler av forsikringstjenester

§ 28 paragrafoverskriften skal lyde:

Opplysningsplikt før avtaleinngåelse ved fjernsalg av forsikringstjenester

§ 28 første ledd innledningen skal lyde:

I rimelig tid før det blir inngått en fjernsalgsavtale som gjelder *forsikringstjenester* skal den næringsdrivende gi forbrukeren opplysninger om:

§ 28 første ledd bokstav c skal lyde:

c) *forsikringstjenestens* viktigste egenskaper,

§ 28 første ledd bokstav l skal lyde:

l) avtalens korteste varighet for avtaler om løpende eller tilbakevendende *forsikringstjenester*,

§ 28 annet ledd oppheves. Nåværende tredje til sjette ledd blir annet til femte ledd. I femte ledd oppheves tredje punktum.

§ 30 paragrafoverskriften skal lyde:

Opplysninger og avtalevilkår på varig medium ved fjernsalg av forsikringstjenester

§ 31 paragrafoverskriften skal lyde:

Rett for forbrukeren til ved fjernsalg av forsikringstjenester å få avtalevilkår på papir og til å bytte fjernkommunikasjonsmetode

§ 31 annet ledd skal lyde:

Forbrukeren har rett til å bytte til en annen fjernkommunikasjonsmetode, med mindre dette er i strid med avtalen eller den typen *forsikringstjeneste* som ytes.

§ 32 skal lyde:

§ 32 *Opplysninger på varig medium ved salg av forsikringstjenester utenom faste forretningslokaler*

I forbindelse med inngåelse av en avtale om *forsikringstjenester* utenom faste forretningslokaler, skal den næringsdrivende gi forbrukeren opplysninger som nevnt i § 28 første ledd bokstav j og k skriftlig på et varig medium som forbrukeren råder over.

§ 37 første og annet ledd skal lyde:

Hvis det til en *forsikringstjeneste* er knyttet en annen fjernsalgsavtale om tjenester som skal leveres av den næringsdrivende, oppheves den andre avtalen uten

at det kan kreves vederlag for opphevelsen dersom forbrukeren bruker angreretten etter § 34.

Første ledd gjelder tilsvarende når den tilknyttede tjenesten ytes av en annen enn den som yter *forsikringstjenesten* på grunnlag av avtale mellom dem. Den som yter *forsikringstjenesten*, skal i så fall gi melding til den andre næringsdrivende umiddelbart etter at melding om bruk av angreretten er mottatt fra forbrukeren.

§ 40 oppheves.

10. I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern gjøres følgende endringer:

§ 2-3 tredje og fjerde ledd skal lyde:

(3) Som betalingstjenester regnes i denne loven tjenester som angitt i finansavtaleloven § 1-5 første ledd med unntak for tjenester som det er gjort unntak for etter forskrift fastsatt med hjemmel i femte ledd første punktum i paragrafen her. Med pengeoverføringer menes betalingstjeneste som angitt i finansavtaleloven § 1-5 første ledd bokstav f.

(4) Tillatelse til å utføre betalingstjenester omfatter, når ikke annet er fastsatt, også omsetning av valuta i forbindelse med pengeoverføringer med utlandet og kredittytning innenfor fastsatte kredittgrenser ved gjennomføringen av betalingstjeneste som angitt i finansavtaleloven § 1-5 første ledd bokstav d og e, dersom kreditten ikke ytes av midler mottatt for å utføre betalingsoverføringer, og er kortsiktig og skal tilbakebetales senest innen 12 måneder.

§ 2-4 annet ledd skal lyde:

(2) Med elektroniske penger menes en elektronisk lagret pengeverdi representert ved en fordring på utstederen, som er utstedt etter mottak av midler for å utføre betalingstransaksjoner, og som er anerkjent som betalingsmiddel av andre foretak enn utstederen. Med betalingstransaksjoner menes transaksjoner som angitt i finansavtaleloven § 1-5 sjette ledd.

§ 2-4 tredje ledd oppheves.

§ 2-4 nåværende fjerde ledd blir tredje ledd og skal lyde:

(3) Departementet kan fastsette nærmere regler om *hva som skal regnes som elektroniske penger etter første og annet ledd, hva som ikke skal regnes som elektroniske penger*, om utstedelse av *elektroniske penger*, samt unnta visse e-pengeforetak helt eller delvis fra bestemmelser om e-pengeforetak gitt i eller i medhold av denne loven.

§ 2-10 første ledd annet punktum skal lyde:

Tillatelsen kan avgrenses til å gjelde én eller flere av de tjenester som er nevnt i finansavtaleloven § 1-5 første ledd.

§ 2-10 fjerde ledd tredje punktum bokstav a skal lyde:

- a) Foretaket kan bare yte betalingstjenesten pengeoverføring, jf. finansavtaleloven § 1-5 første ledd bokstav f.

§ 3-4 annet ledd annet punktum bokstav a, b og c skal lyde:

- a) 20 000 euro dersom betalingsforetaket bare yter slik betalingstjeneste som er nevnt i finansavtaleloven § 1-5 første ledd bokstav f,
b) 50 000 euro dersom betalingsforetaket tilbyr betalingsfullmakttjeneste,
c) 125 000 euro når betalingsforetaket yter én eller flere av betalingstjenestene som er nevnt i finansavtaleloven § 1-5 første ledd bokstav a til e.

11. I lov 21. juni 2019 nr. 31 om Norges Bank og pengevesenet mv. skal § 3-1 sjettede ledd lyde:

(6) Kravet om særskilt samtykke fra låntakeren etter finansavtaleloven § 2-13 gjelder ikke ved overdragelse

eller pantsettelse av lånefordringer til Norges Bank ved yting av kreditt eller andre tiltak etter paragrafen her eller ved bankens senere overdragelse av slike lånefordringer.

B.

I

Stortinget ber regjeringen sikre at det innføres et krav til forhåndssamtykke fra skyldner iht. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav a, for overdragelse av forfalte eller misligholdte lån.

II

Stortinget ber regjeringen vurdere behovet for et forbud mot markedsføring av usikret kreditt i sosiale medier, og komme tilbake til Stortinget med et lovforslag.

Oslo, i justiskomiteen, den 24. november 2020

Lene Vågslid

leder

Solveig Schytz

ordfører

